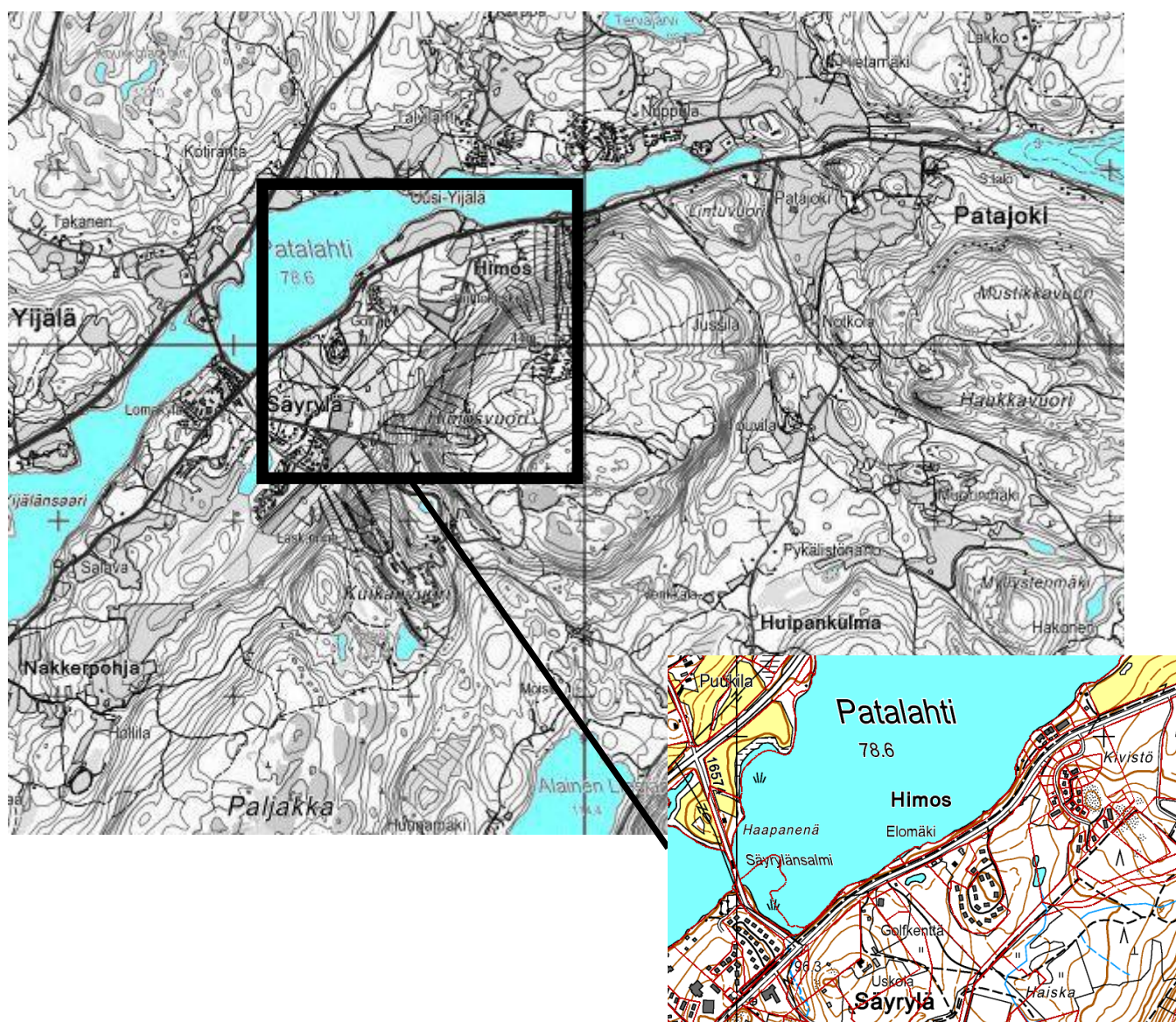

JÄMSÄN KAUPUNKI 40. KAUPUNGINOSA HIMOS

HIMOKSEN VANHAN GOLFKENTTÄALUEEN ASEMAKAAVA JA ASEMAKAAVAN MUUTOS

KAUPUNGINVALTUUSTON HYVÄKSYMÄ 3.3.2014 § 12

Copyright © Pöyry Finland Oy

Kaikki oikeudet pidätetään Tätä asiakirjaa tai osaa siitä ei saa kopioida tai jäljentää missään muodossa ilman Pöyry Finland Oy:n antamaa kirjallista lupaa.

Copyright © Pöyry Finland Oy

Yhteystiedot

Väinönkatu 1 B
FI-40100 Jyväskylä
Finland
Kotipaikka Vantaa, Finland
Y-tunnus 0625905-6
Puh. +358 10 33440
Faksi +358 10 33 44444
www.poyry.fi

Pöyry Finland Oy

Sisältö

1	LÄHTÖKOHDAT	2
1.1	Selvitys suunnittelualueen oloista	2
1.1.1	Alueen rajausta ja yleiskuvaus	2
1.1.2	Rakennettu ympäristö	3
1.1.3	Luonnonympäristö	4
1.1.4	Maisema	5
1.1.5	Erityiskohteet	5
1.1.6	Ympäristöhäiriöt	6
1.1.7	Maanomistus ja pohjakartta	7
1.1.8	Vaikutusalue	7
1.2	Suunnittelutilanne	7
1.3	Laaditut tai laadittavat selvitykset	13
2	ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET	14
2.1	Asemakaavan suunnittelun tarve	14
2.2	Suunnittelun käynnistäminen ja sitä koskevat päätökset	14
2.3	Osallistuminen ja yhteistyö	14
2.4	Asemakaavan tavoitteet	15
2.5	Asemakaavoituksen vaiheet	15
3	ASEMAKAAVAN KUVAUS	17
3.1	Asemakaavaratkaisun vaihtoehdot ja niiden vaikutukset.	17
3.2	Kaavan rakenne	17
3.3	Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen	19
3.4	Aluevaraukset	19
3.5	Kaavan vaikutukset	24
3.6	Ympäristön häiriötekijät	27
3.7	Kaavamerkinnot ja -määräykset	27
4	ASEMAKAAVAN TOTEUTUS	27
4.1	Toteutusta ohjaavat ja havainnollistavat suunnitelmat	27
4.2	Toteuttaminen ja ajoitus	27
4.3	Toteutuksen seuranta	27

Liitteet

1. Osallistumis- ja arviointisuunnitelma
2. Asemakuvaluonnos
3. Luontoselvitys (Pöyry Environment 2006)
4. Liito-oravaselvitys (Pöyry Environment 2006)
5. Tilasto
6. Rakentamistapaohje (Pöyry Finland Oy, 2012)

Erilliset liiteraportit

Himoskylä 2015 –hanke, Ympäristövaikutusten arviointiselostus
Himos-Päijänne master plan raportti

1 LÄHTÖKOHDAT

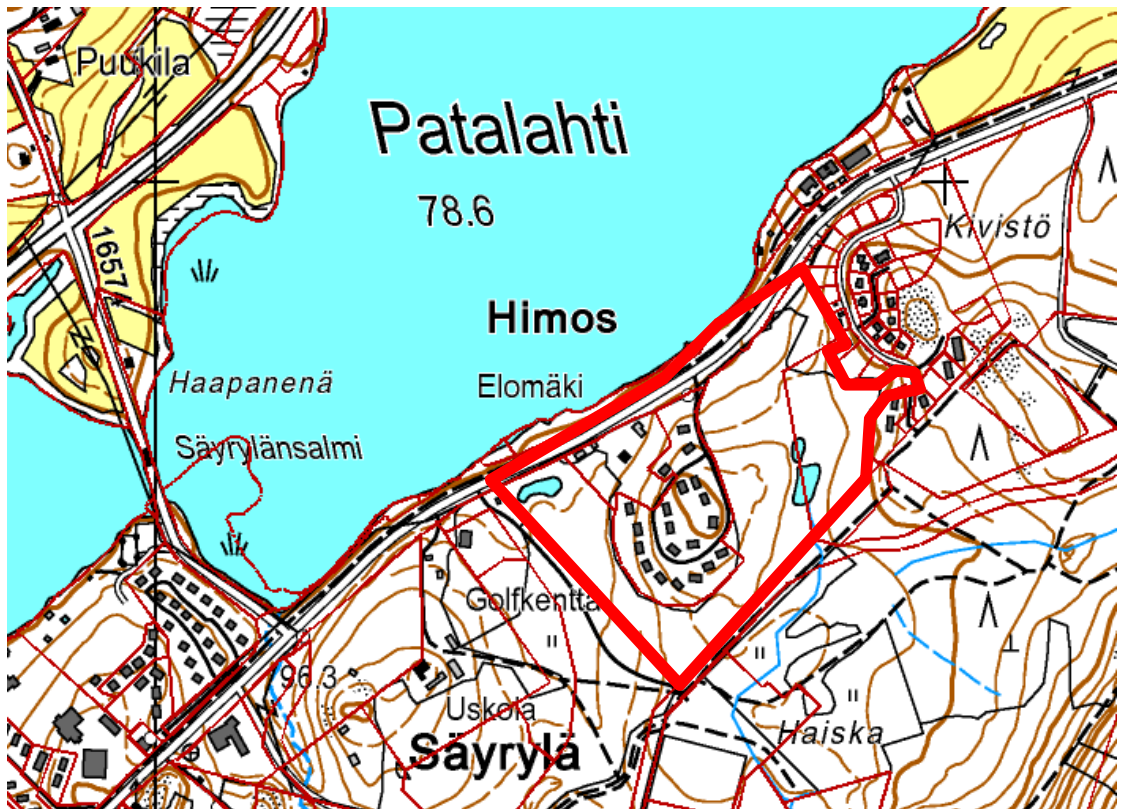
1.1 Selvitys suunnittelualueen oloista

1.1.1 Alueen rajaus ja yleiskuvaus

Asemakaava koskee tiloja 2:91 Himosranta, 2:62 Alppihimos, 2:47 Kivistö (osa) ja 2:64 Elomäki (osa) ja tiealuetta 895:1:6573 Hiidenmäki-Vaheri paikallistie Säyrylän kylässä Jämsän kaupungissa.

Alue rajautuu luoteessa Patajoentiehen (yhdystie 16 573), koillisessa Keski-Himoksen ja muualla Himoskylän asemakaava-alueisiin. Alueella sijaitsee Himoksen 9-reikäinen harjoitusgolfkenttä (Himos Hillside golf). Alueen laajuus on n. 13 ha.

Suunnittelualue on maantietä lukuun ottamatta yksityisessä omistuksessa.

Kuva 1 Kaava-alueen likimääräinen rajaus.

1.1.2 Rakennettu ympäristö

Alueella sijaitsee golfkenttä laitteineen. Alueen luoteisosassa sijaitsee golfkentän kevytrakenteinen huoltorakennus. Keskiosaan aluetta sijoittuu Alppihimoksen kiinteistö, jolla on 20 kappaletta paritaloja, jotka ovat vuokrakäytössä.

Kuva 2 Kaava-alueen rajausta ilmakuvassa.

1.1.3 Luonnonympäristö

Himoksen osayleiskaavaa varten on tehty luontoselvitys 7.9.2006 ja Ylähimoksen Master Planin yhteydessä on tehty luontoselvitys 29.8.2007. Nämä ja muut täydentävät luontokartoitukset on koottu yhteen ja päivitetty Himoksen yleiskaavan muutos ja laajennus osa-alueet 2-4 –kaavatyötä varten. Raportti on valmistunut päiväyksellä 14.5.2009. Selvityksen on tehnyt Pöyry Environment Oy.

Lisäksi osayleiskaavaa varten on tehty useita liito-oravaselvityksiä 2000-luvulla eri hankkeiden yhteydessä. Himoksen yleiskaavan muutos ja laajennus osa-alueet 2-4 –kaavatyötä varten laadittu uusi selvitys, jossa on koottu yhteen vuosien 2006-2009 maastokartoitusten yhteydessä saadut tiedot. 29.5.2009 päivätyssä selvityksessä on ajantasainen tieto liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikoista sekä siinä on määritelty liito-oravien liikkumiselle tärkeät kulkuyhteydet selvitysalueella. Selvityksen on tehnyt Pöyry Environment Oy.

Vesistöt

Kaava-alueen välittömässä läheisyydessä Patalahdentien luoteispuolella ovat Patalahden ranta-alueet.

Linnusto, eläimistö ja kasvillisuus

Selvitysalueella ei sijaitse kansainvälisesti tai valtakunnallisesti merkittäviä lintualueita (IBA tai FINIBA).

Himoksen alueelle tehdyissä liito-oravaselvityksissä alueelta on löytynyt useita liito-oravaesiintymiä. Selvityksen perusteella liito-orava on varsin yleinen Himoksen alueella. Nyt kaavoitettavalta alueelta liito-oravia ei ole löytynyt. Osa-alueita 2-4 varten päivitetty liito-oravaselvitys on kaavaselostuksen liitteenä.

Kaavoitettavalta alueelta ei ole löytynyt erityisesti huomioitavia luontoarvoja.

Tarkemmin luonnonympäristöä on käsitelty luontoselvityksessä ja liito-oravaselvityksessä, jotka ovat kaavaselostuksen liitteenä.

1.1.4 Maisema

Jämsän seutu kuuluu maisemamaakuntajaossa Hämeen viljely- ja järvimaan Päijänteen seudun osa-alueeseen. Tälle maisemamaakunnalle on keskisuomessa tyypillistä jylhät ja kalliokkoiset piirteet. Suhteelliset korkeuserot ovat suuria monin paikoin. Seutu on metsäistä ja soita on melko vähän. Himoksen alueen metsäiset rinteet ovat kuusikoita ja karuja männiköitä.

Keski-Suomen oloihin nähden Jämsän seudulla on poikkeuksellisen suuria peltoalueita. Myös Himoksen ympäristössä on laajoja peltoalueita. Nyt kaavoitettava alue on avointa golfkenttää. Suurin osa alueen lähiympäristöstä on avointa puutonta maisemaa.

Valtakunnallisesti tai maakunnallisesti arvokkaita maisema-alueita ei kaavoitettavalla alueella tai sen läheisyydessä sijaitse.

1.1.5 Erityiskohteet

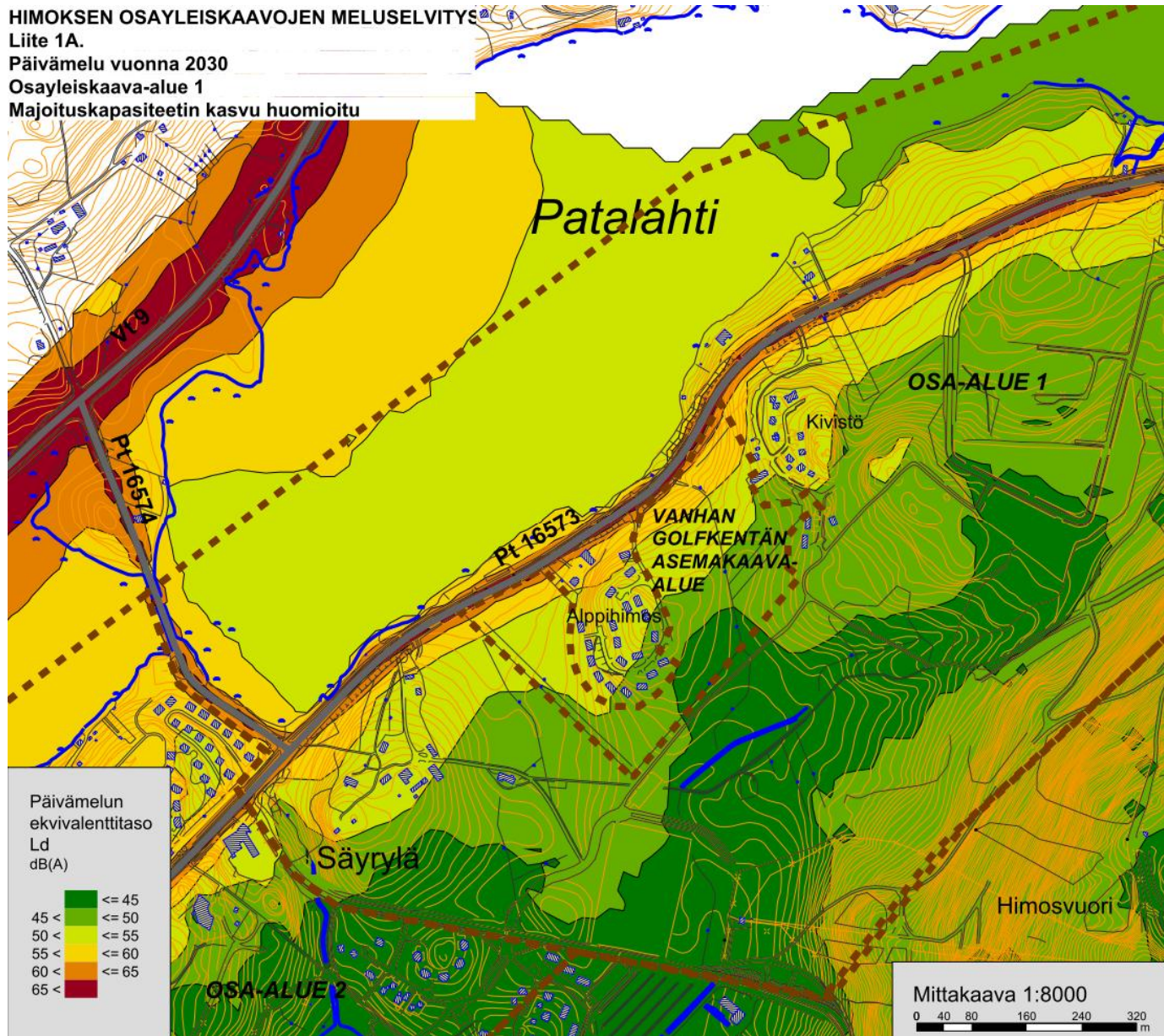
Alueella ei sijaitse erityiskohteita.

1.1.6 Ympäristöhäiriöt

Alueella tai sen läheisyydessä ei ole ympäristöhäiriöitä aiheuttavia toimintoja. Liikenteen aiheuttama meluhaitta on mahdollinen alueella ilman melunsuojustoimenpiteitä.

Yleiskaavoituksen yhteydessä Himoksen alueelle on laadittu meluselvitys 2010. Pöyry Finland Oy:n tekemän meluselvityksen mukaan päivämelun yli 55 dB:n melualue ulottuu enimmillään n. 70 m päähän Patajoentiestä 16573 ennustetilanteessa (vuoden 2030 liikenteellä). Yli 45 dB:n melualue (joka voisi haitata loma- asutusalueita) ulottuu lähes koko kaava-alueelle.

Yömelun osalta laskenta mukaan ennustetilanteessa vanhan golfkentän asemakaava-alueella, yli 50 dB:n melualue ulottuu enimmillään n. 50 m:n päähän Patajoentiestä. Yli 40 dB:n melualue (joka voisi haitata loma-asutusalueita) ulottuu pienimmillään 190 m:n päähän Pt 16573:sta.

Kuva 3 Ote meluselvityskartasta.

1.1.7 Maanomistus ja pohjakartta

Alue on yksityisessä omistuksessa.

Kaavan pohjakarttana käytetään Jämsän kaupungin kaavoituksen pohjakarttaa ja kiinteistörajoi. Pohjakartta on laadittu 2009. Lisäksi suunnittelussa on käytetty maanmittauslaitoksen maastotietokantaa sekä ortoilmakuvaa keväältä 2009.

Kuva 4 Kaava-alueen kiinteistöt.

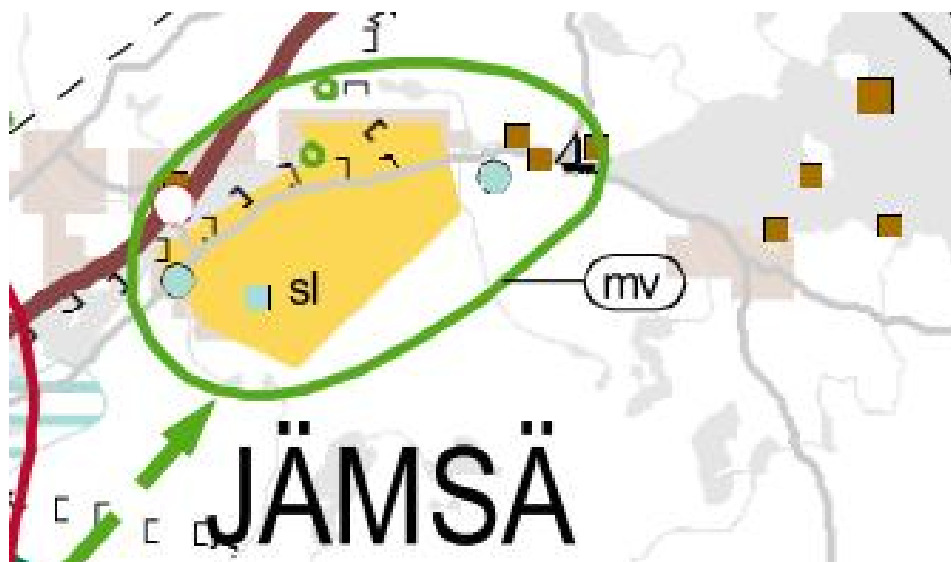
1.1.8 Vaikutusalue

Vaikutusalue, jolle hankkeella saattaa olla vaikutuksia, on suunnittelualueetta laajempi käsittäen koko Himoksen alueen.

1.2 Suunnittelutilanne

Maakuntakaava

Jämsä kuuluu Keski-Suomen liiton toimialueeseen. Ympäristöministeriö on vahvistanut Keski-Suomen maakuntakaavan 14.4.2009. Maakuntakaava korvaa Keski-Suomen seutukaavan. Maakuntakaavassa alue on matkailutoimintojen aluetta.

Kuva 5 Ote 14.4.2009 vahvistetusta Keski-Suomen maakuntakaavasta.

Aluevaraus- ja kohdemarkinnat

Matkailupalvelujen alue, kohde (RM ,r)

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan merkittävä matkailupalvelujen alue.

Rakentamismääräys: Alueella sallitaan matkailupalveluja tukeva rakentaminen. Alueen rakentamisen suunnittelussa uusi rakentaminen on sopeutettava ympäristöön.

SL Luonnonsuojelualue (SL, sl)

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla suojeltu tai suojeltavaksi tarkoitettu alue. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

Suojelumääräys: Alueella ei saa ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, jotka saattavat vaarantaa alueen suojeluarvoja. Suojelumääräys on voimassa kunnes suojelualue varsinaisesti perustetaan.

Kehittämisperiaatemarkinnat

mv Matkailun ja virkistyksen kehittämisen kohdealue (mv)

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti tärkeä matkailussa ja virkistyksessä jo oleva tai siihen soveltuva aluekokonaisuus.

Suunnittelumääräys: Alueidenkäytön suunnittelussa on erityisesti kiinnitettävä huomiota reitistöjen ja virkistysalueiden verkostojen muodostamiseen sekä maisema- ja ympäristöarvojen säilymiseen ja kehittämiseen sekä matkailulliseen hyödyntämiseen. Alueen rakentamisen suunnittelussa uusien matkailukeskusten rakentaminen tulee sopeuttaa ympäristöön.

Viiva- ja muut merkinnät

Moottorikelkkailureitti

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan moottorikelkkailun runkoreitistö ohjeellisena.

Master Plan

Koko Jämsän seudulle laadittiin 2000-luvun alussa matkailun Master Plan, minkä strategiset päätavoitteet ovat:

- Matkailutulon kasvattaminen vuoteen 2015 mennessä
- Matkailijamäärien kasvattaminen
- Himoksen markkina-alueen vahvistaminen
- Alueen imagon ja brändin luominen
- Laadun parantaminen
- Yhteistyön parantaminen
- Ympärivuotisuuden kasvattaminen

- Kestävän matkailun periaatteiden toteuttaminen

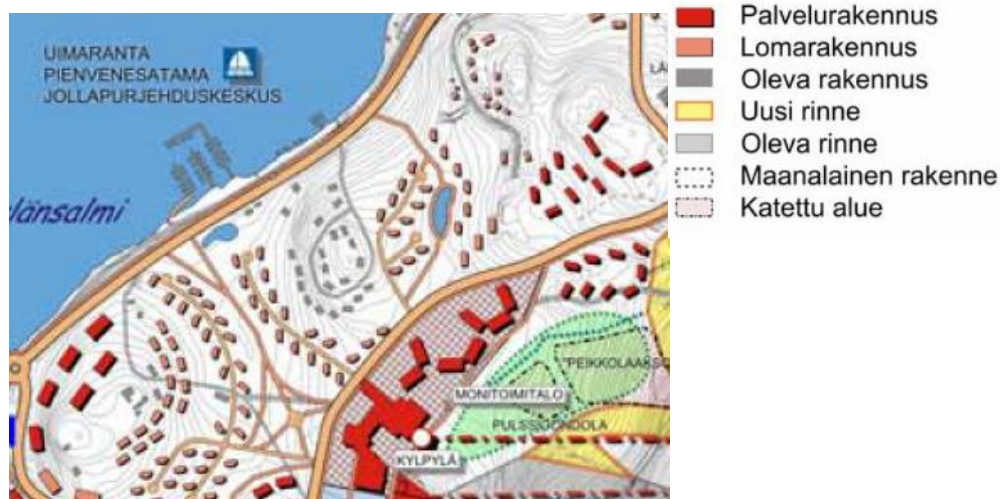
Keinoiksi tavoitteiden saavuttamiseksi listattiin:

- Kaavoitus- ja tonttipolitiikka
- Työvoimaa
- Laatuohjelma
- Ympäristöohjelma
- Tutkimustoimintaa
- Jatkovaa koulutusta
- Matkailustrategia
- Matkailutoimijoiden työnjako ja vastuut
- Markkinointiyhteistyö

Himoksen matkailukeskuksen konseptit:

- o Majoituskapasiteetin ja sen tason nostaminen
- o Ravintolapalveluiden riittävyyden ja tason varmistaminen
- o Monitoimihalli
- o Hyvinvointikylpylä
- o Tapahtuma-areena

Master Planiin liittyi myös maankäyttöosa, jossa esitetyt toiminnot sijoitettiin kartalle. Maankäyttöratkaisut ovat kartalla ohjeellisia ja poikkeavat voimassa olevasta osayleiskaavasta.

Kuva 6 Ote Himos-Päijänne Master Plan 2008:sta.

Vuosina 2007-2008 Himoksen Master Plania tarkistettiin suurelta osin ja se laajennettiin ulottumaan Päijänteen rantaan. Nykyisen laskettelukeskuspainotteisuuden rinnalle on nousemassa merkittävä panostus golfin harrastamiseen. Nyt kaavoitettava alue on tarkistetussa Masterplanissa osoitettu lomarakennusten alueeksi. Himokseen on suunnitteilla kolme täysimittaista golfkenttää. Täysimittaisten golfkenttien toteutuessa nykyinen vajaamittainen golfkenttä jää tarpeettomaksi.

Yleiskaava

Patalahden ympärille on hyväksytty Säyrylän yleiskaava 17.3.1986. Uutta yleiskaavaa alettiin laatia pian tämän jälkeen 1980-luvun loppupuoliskolla.

Himosvuoren yleiskaava valmistui 1.10.1990. Kaavasta valittiin korkeimpaan hallinto-oikeuteen, joka kumosi sen 4.10.1993, perusteena mm. rakennuslain 1.2 §: yleiskaavaa ei ollut suunniteltu kestävästä kehitystä tukevalla tavalla vaan se oli rakennustehokkuuden osalta liian suuri ajatellen alueen viihtyisyyttä ja ympäristövaikutuksia

Uutta Himoksen osayleiskaavaa alettiin laatia 1990-luvun loppupuoliskolla. Kaava hyväksyttiin Jämsän kaupunginvaltuustossa 16.11.1999 ja alistettiin vielä rakennuslain perusteella ympäristökeskuksen vahvistettavaksi. Kaava vahvistettiin Keski-Suomen ympäristökeskuksessa 31.1.2001 ja se on toistaiseksi lainvoimainen kunnes vireillä olevat osayleiskaavan muutokset lainvoimaisuuden saatuaan kumoavat sen. Himoksen osayleiskaavassa asemakaavoitettava alue on osoitettu urheilu- ja virkistyspalvelujen alueiksi (maastohiihto ja golfalue). Ote osayleiskaavakartasta liitteenä.

Himoksen osayleiskaavan muutos ja laajennus on käynnistetty vuoden 2005 lopulla. Yleiskaava-alue on jaettu valmisteluvaiheen aikana kahteen osa-alueeseen: 1 käsittää keskeisimmän Himoskylän alueen ja siihen liittyvät Patalahden ranta- ja Himosvuoren rinnealueet sekä 2-4 sisältää muun ympäröivän yleiskaava-alueen.

Nyt asemakaavoitettava vanhan golfkentän alue kuuluu osa-alue 1:een. Osa-alue 1 on kaupunginvaltuuston hyväksymä 22.9.2008. Kaavasta valittiin hallinto-oikeuteen ja edelleen korkeimpaan hallinto-oikeuteen. Korkein hallinto-oikeus antoi päätöksensä asiasta 8.4.2011, jossa se kumosi kaavaa koskevat valitukset. 1. alueen osa-yleiskaava sai lainvoiman 21.4.2011.

Yleiskaavojen yleistavoitteet ovat:

- Himoksen alueen kehittäminen laskettelukeskuksesta monipuoliseksi ja ympärivuotiseksi matkailukeskukseksi.
- Varautuminen monipuolisempaan ja paikoin tehokkaaseen matkailupalvelurakentamiseen.
- Alueen virkistyspalvelujen turvaaminen.
- Maisemallisten tekijöiden ja luonnonympäristön huomioiminen.

Yleiskaavaratkaisu ja mitoitus perustuvat pitkälti alkuperäisen ja tarkistetun Master Planin selvitykseen. Ote osayleiskaavasta on kuvassa 6.

Loma-asuntoalue, pienin toimenpitein kehitettävä.
Alue varataan loma-asutusta varten. Aluetehokkuus on enintään 0,2.
Uudisrakentaminen tulee liittää keskitetyn kunnallistekniikan verkostoihin.

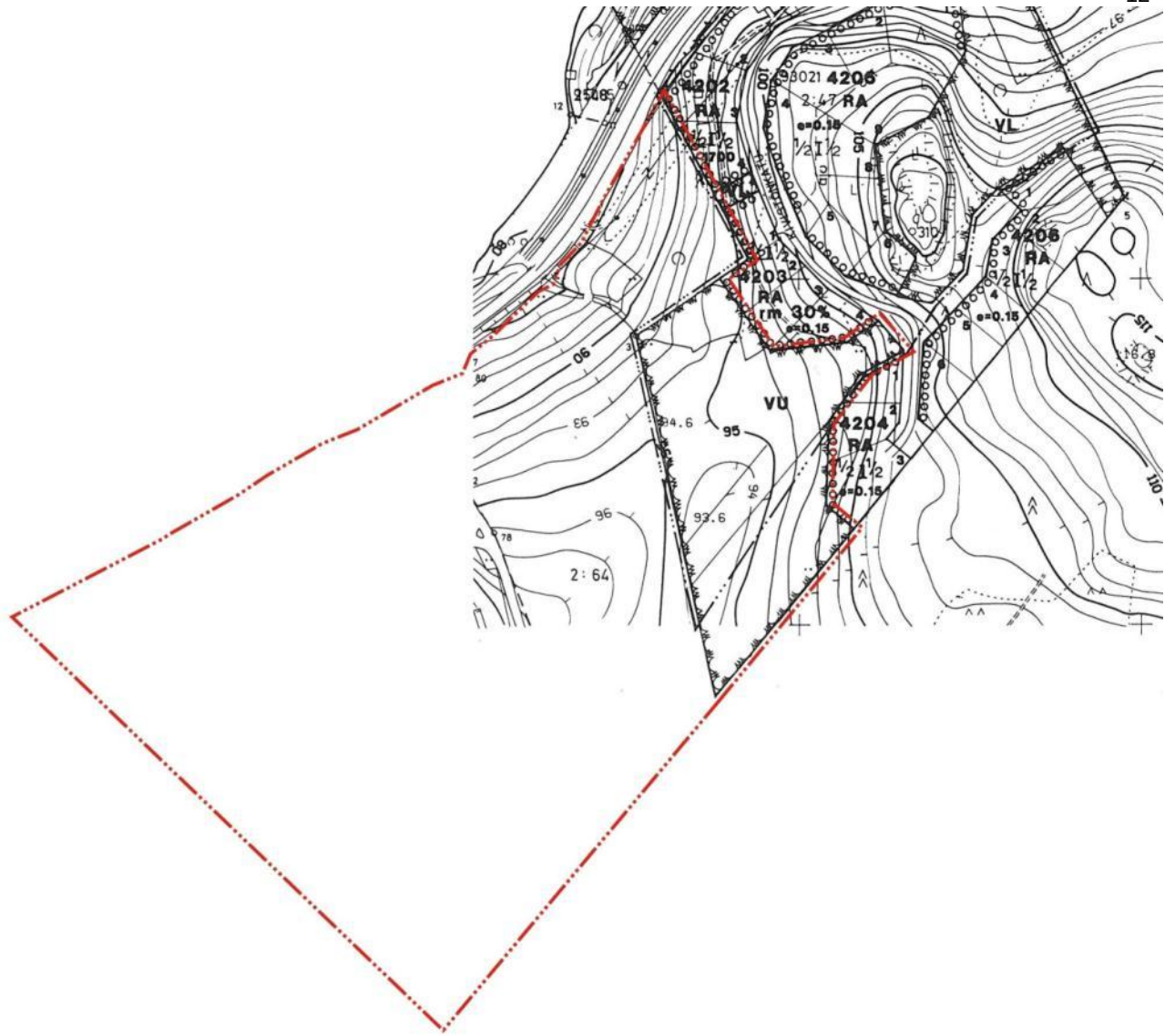
Loma-asuntoalue, uusi tai olennaisesti muuttuva..
Alue varataan loma-asutusta varten. Aluetehokkuus on enintään 0,2.
Uudisrakentaminen tulee liittää keskitetyn kunnallistekniikan verkostoihin.

Kuva 7 Ote voimassa olevasta yleiskaavasta.

Asemakaava

Kaavoituksen suunnittelu on käynnistynyt yksityisten maanomistajien toimesta. Himoksen aluetta toteutetaan Jämsän kaupungin ja yksityisten maanomistajien kesken sovittujen yhteistoimintasopimusten mukaisesti.

Alue ulottuu pieneltä osin Keski-Himoksen asemakaava alueelle, muutoin alueella ei ole voimassa asemakaavaa. Asemakaavan muutos koskee Keski-Himoksen asemakaavan VU-alueita, jotka nyt laadittavalla kaavalla muuttuu VL- ja RA -alueeksi. Muutosalueen pinta-ala on 1,8 ha.

Copyright © Pöyry Finland Oy

Kuva 9 Asemakaavoitetut alueet. Lähde Ympäristöhallinnon OIVA-palvelu 7.8.2012.

1.3 Laaditut tai laadittavat selvitykset

Asemakaavoituksen yhteydessä tehtävät selvitykset:

- Kunnallistekniikan yleissuunnitelma (Pöyry Finland Oy, 2012)
- Rakentamistapaohje (Pöyry Finland Oy, 2012)

Muut aiemmin laaditut selvitykset:

Osayleiskaavoitukseen liittyvät selvitykset

- o Himoksen osayleiskaava-alueen rakennusinventointi (Keski-Suomen museo 05/2006)
- o Luontoselvitykset 2006-2009. Luontoselvitysten päivitys 14.5.2009 (Pöyry Environment Oy)
- o Liito-oravaselvitykset 2006-2008. Liito-oravaselvityksen päivitys 29.5.2009 (Pöyry Environment Oy)
- o Muinaismuistojen täydennysinventointi (Mikroliitti Oy 10/2006)
- o Vt 9 ja mt 16574 tiejärjestelyt (SITO, Tiepiiri 2006-2009)
- o Vesihuollon yleissuunnitelma (Pöyry Environment Oy 11/2006)
- o Energiaselvitys/ kaukolämpö ja sähköntuotanto (Elomatic 12/2006)
 - Himoksen alueen YVA (Ramboll 12/200)
 - Himosalueen markkina- ja toimintaympäristöanalyysi (Success Factory Oy 31.1.2007)
 - Pysäköintisuunnitelma (FCG Planeko 2008)

2 ASEMAKAAVAN SUUNNITTELUN VAIHEET

2.1 Asemakaavan suunnittelun tarve

Himoksen alue on valtakunnallinen nopeasti kehittyvä laskettelu- ja hiihtokeskus sekä ympärivuotinen matkailukeskus. Alueella on ollut koko Himoksen historian ajan voimakkaita loma-asuntojen rakentamispaineita.

Alueen kehittymisen ja rakentumisen myötä on tullut tarve entistä monipuolisempaan ympärivuotisiin matkailupalveluihin ja toisaalta niiden vaatimaan tehokkaampaan rakentamiseen.

Himokselle suunniteltujen täysimittaisten golfkenttien myötä nykyinen 9-reikäinen golfkenttä käy tarpeettomaksi ja tilalle osoitetaan loma-asuinrakennuksia täydentämään majoituskapasiteettia. Matkailijoiden määrä Himoksella on ollut kasvussa. Koko Jämsän seudulla majoitusliikkeiden rekisteröidyt yöpymiset lisääntyivät 8% vuonna 2012 edellisvuodesta.

2.2 Suunnittelun käynnistäminen ja sitä koskevat päätökset

Kaavoitus käynnistyi yksityisten maanomistajien aloitteesta kesällä 2007.

2.3 Osallistuminen ja yhteistyö

Osalliset

Yleisesti

Maankäyttö- ja rakennuslain 62 §:n mukaan ” kaavoitusmenettely tulee järjestää ja suunnittelun lähtökohdista, tavoitteista ja mahdollisista vaihtoehtoista kaavaa valmisteltaessa tiedottaa niin, että alueen maanomistajilla ja niillä, joiden asumiseen, työntekoon ja muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa, sekä viranomaisilla ja yhteisöillä, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään (osallinen), on mahdollisuus osallistua kaavan valmisteluun, arvioida kaavoituksen vaikutuksia ja lausua kirjallisesti tai suullisesti mielipiteensä asiasta.”

Osalliset voidaan ryhmitellä seuraavasti:

Maanomistajat ja asukkaat

- kaava-alueen ja siihen rajoittuvien alueiden maanomistajat ja asukkaat (soveltuvasti myös laajemmalta alueelta)
- alueella toimivat yritykset ja muut toimijat

Viranomaiset

- Keski-Suomen elinkeino-, liikenne- ja ympäristökeskus
- Keski-Suomen liitto
- Keski-Suomen museo

Kunnan hallinto

- kaupunginvaltuusto
- kaupunginhallitus
- lautakunnat

Etujärjestöt ja muut tahot

- energia- ja teleyhtiöt
- luonnonsuojelupiiri
- asukas- ja kyläyhdistykset
- JÄMSEK Oy

Vireilletulo

Osallistumis- ja arviointisuunnitelma on laadittu 11.8.2009 ja sitä on päivitetty 1.8.2012. OAS asetetaan nähtäville Jämsän kaupungin Tekniseen palvelukeskukseen yhdessä muun valmisteluaineiston kanssa.

Osallistuminen ja vuorovaikutusmenettelyt

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa, kaavoituksen valmisteluaineistoa sekä kaavaluonnoksia esitellään kaupungin Teknisessä palvelukeskuksessa.

Valmistelu-, luonnos ja ehdotusvaiheessa osallisilla on mahdollisuus ilmaista mielipiteensä kaavasta.

Viranomaisyhteistyö

Aloitusvaiheessa on pidetty viranomaisneuvottelu 2.9.2009 Keski-Suomen ympäristökeskuksessa.

Kaavasta pidetään tarvittaessa ehdotusvaiheessa viranomaisneuvottelu ja tarpeen mukaan työneuvotteluja.

2.4 Asemakaavan tavoitteet

Tavoitteena on lisätä Himoksen majoituskapasiteettiä loma-asuntorakentamisella.

2.5 Asemakaavoituksen vaiheet

- Vireilletulo kuulutus Kaavoituskatsaus 2010
- TEKLA 16.6.2011 §88
- Aloitusvaiheen viranomaisneuvottelu 2.9.2009
- Luonnos 11.5.2011
- Luonnos ja OAS nähtävillä 8.9.-21.9.2011

- TEKLA 29.8.2012 §102
- Ehdotus 10.8.2012
- Ehdotus nähtävillä 15.10.-13.11.2012
- Ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelu 7.5.2013
- Erilliskuuleminen korjausesityksistä (muistutukset pyydetty 8.5.2013)
- Kaavan hyväksyminen khall 3.6.2013 § 157
- Kaavan hyväksyminen kvall 3.3.2014 § 12
- Kaava lainvoimainen 12.12.2014

LUONNOSVAIHE

Luonnos on ollut nähtävillä 8.9.-21.9.2011 välisen ajan. Luonnoksesta saatiin seitsemän lausuntoa ja yksi mielipide. Lausunnot saatiin ELY-keskukselta, Keski-Suomen museolta, Keski-Suomen liitolta, Vattenfall Oy:ltä, Jämsän seudun jätehuolto Oy:ltä, Jämsän kaupungin Ympäristölautakunnalta ja Himos Infra Oy:ltä.

Keski-Suomen ELY-keskus oli lausunnossaan huomauttanut kaavan poikkeavan alueella voimassa olevan yleiskaavan mitoituksista. Lisäksi oli pyydetty tarkistamaan RA-1 alueen kaavamääräystä, joka salli kerrostalojen rakentamisen alueelle. ELY-keskus esitti myös Patajoentien ottamista mukaan kaavaan.

Jämsän kaupungin ympäristölautakunta oli myös lausunnossaan esittänyt RA-1 kaavamääräyksen tarkistamista. Ympäristölautakunta oli myös lausunnossaan esittänyt autopaikkavaatimuksen (1 ap/as) olevan riittämätön. Lisäksi esitettiin rakentamistapaohjeiden liittämistä asemakaavaan.

Himos-infra esitti lausunnossa vesihuollon yleissuunnitelman laatimista alueelle sekä olemassa olevan vesihuoltoverkoston esittämistä rasitteina kaavassa.

Vattenfall Verkko Oy esitti lausunnossaan muuntamoalueiden varaamista kaavaan. Myös Jämsän seudun jätehuolto esitti alueiden varaamista kaavaan jätteiden aluekeräyspisteiden perustamista varten.

Lausuntoihin ja mielipiteeseen on annettu kaavanlaatijan vastineet. Lausuntojen ja mielipiteen pohjalta kaavaehdotukseen on tehty muutoksia. Kaava-aluetta on laajennettu ulottumaan tilojen 2:62 Alppihimos ja 2:64 Elomäki alueelle. Näin saadaan aiemmin kaavoittamattomana olleet alueet kaavoituksen piiriin. Kaavan mitoitusta on myös tarkistettu siten, että se vastaa voimassa olevan yleiskaavan mitoitusta. Kaavamääräyksiä on myös tarkistettu ja täydennetty. Lisäksi on laadittu kaavaan liittyvät rakentamistapaohjeet ja vesihuollon yleissuunnitelma. Kaavassa on myös osoitettu varaukset yhdyskuntateknistä huoltoa varten.

EHDOTUSVAIHE

Kaavaehdotus oli yleisesti nähtävillä 15.10.-13.11.2012 välisen ajan. Ehdotuksesta saatiin kuusi lausuntoa ja yksi mielipide. Lausuntoihin ja

mielipiteeseen on annettu kaavanlaatijan vastine. Ehdotusvaiheessa on pidetty viranomaisneuvottelu 7.5.2013. Neuvottelusta on laadittu muistio.

Ehdotusvaiheessa saadun palautteen ja kannanottojen pohjalta kaavaan on tehty vähäisiä muutoksia seuraavasti: kaava-aluetta on laajennettu niin, että Patajoentie on otettu mukaan katuna; korttelin 4247 tehokkuus on nostettu yleiskaavan sallimalle tasolle; korttelin 4244 eteläosaa on kavennettu niin, että yleiskaavan mukainen ulkoilureitti on mahdollista osoittaa alueelle; ohjeellinen ulkoilureitti on lisätty kulkemaan alueen halki; melun torjuntaa koskeva merkintä ja määräys on lisätty kaavaan; ohjeellisten kevyenliikenteen reittien linjauksia on muokattu; Himosraitin varteen on varattu katualuetta bussipysäkin sijoittamista varten.

3 ASEMAKAAVAN KUVAUS

3.1 Asemakaavaratkaisun vaihtoehdot ja niiden vaikutukset.

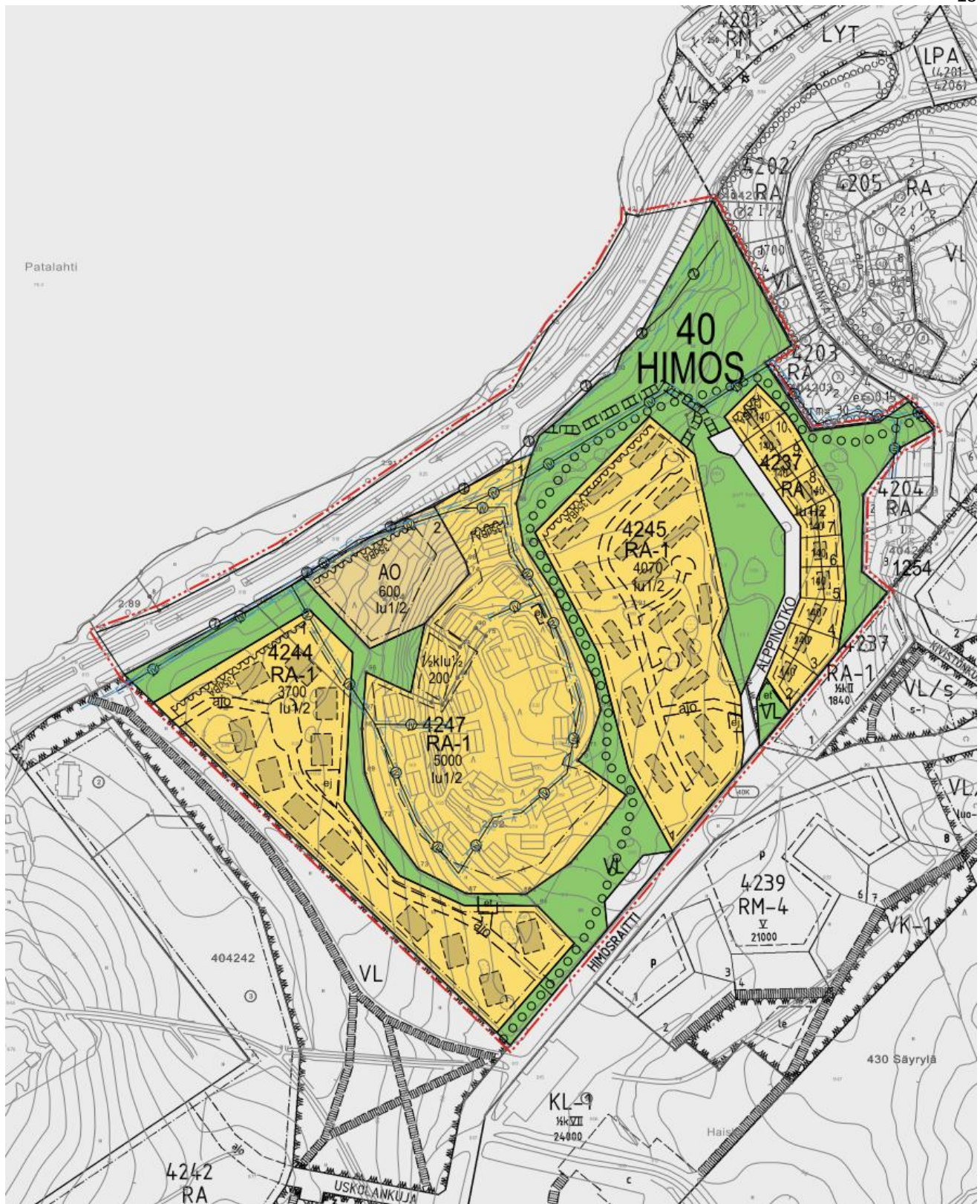
Kaavaratkaisu noudattelee lainvoimaisen Himoksen osayleiskaava osaluokan 1:n kaavaratkaisua.

Kaavan mitoituksen lähtökohtana on pidetty osayleiskaavan muutoksen ja laajennuksen mitoitus, joka noudattaa pääsääntöisesti Master Plan-selvityksessä esitettyjä rakennusoikeuksia.

Vaihtoehtoisia asemakaavaratkaisuja on tutkittu asemapiirroksilla lähinnä rakennusten sijoittumisen suhteen RA-1-korttelialueille.

3.2 Kaavan rakenne

Kaavalla muodostuu loma-asuntojen korttelikokonaisuus, joka tiivistää entisestään Himoksen matkailualueen rakennetta. Kuvassa 10. on esitetty uuden kaavan kytkeytyminen ympäröiviin asemakaavoihin.

Kuva 10 Asemakaavan kytkeytyminen Himoskylän ja Keski-Himoksen asemakaavaan.

Mitoitus

Suunnittelualueen koko on n. 13 ha. Suunnittelualueelle on osoitettu kaikkiaan neljä RA-korttelia ja yksi AO-tontti, joiden rakennusoikeus on yhteensä n. 14970 k-m². Aluetehokkuudeksi muodostuu näin 0,12.

Yleiskaavassa korttelialueiden mitoituksiksi on osoitettu aluetehokkuus 0,2. Asemakaavassa osoitettujen rakentamiskortteleiden (AO, RA-1, RA) pinta-ala on yhteensä 76466 m² ja rakennusoikeutta niihin on osoitettu 14970 m², jolloin aluetehokkuudeksi muodostuu 0,2. Kuvassa 6. on voimassa oleva yleiskaava.

Palvelut

Kaava-alueelle ei ole suunniteltu palveluja. Kaava-alue tukeutuu Himoksen ja Jämsän keskustan palveluihin.

Alle kilometrin säteellä kaava-alueesta sijaitsee Himos –Hotellin, Himos-Centerin ja Himos-Areenan palvelut sekä rinnealueiden palvelut. Jämsän keskustan palveluihin on matkaa 4-6 kilometriä.

Lähin päivittäistavarakauppa sijaitsee hiihtokeskuksessa.

3.3 Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen

Ympäristön laatua koskevien tavoitteiden toteutuminen turvataan kaavamääräyksillä.

3.4 Aluevaraukset

Korttelialueet

Vanhan golfkentän kaava-alueelle on muodostuu 4 korttelia loma-asuntorakentamiseen. Yksi olemassa oleva vakituisen asumisen rakennuspaikka osoitetaan AO-tontiksi.

RA Loma-asuntojen korttelialue.

Alueella sallitaan enintään kaksiasuntoisen lomarakennusten rakentaminen.

RA-1 Loma-asuntojen korttelialue.

Alueelle sallitaan enintään neliasuntoisten lomarakennusten rakentaminen.

AO Erillispientalojen korttelialue

Muut alueet

VL Lähivirkistysalue

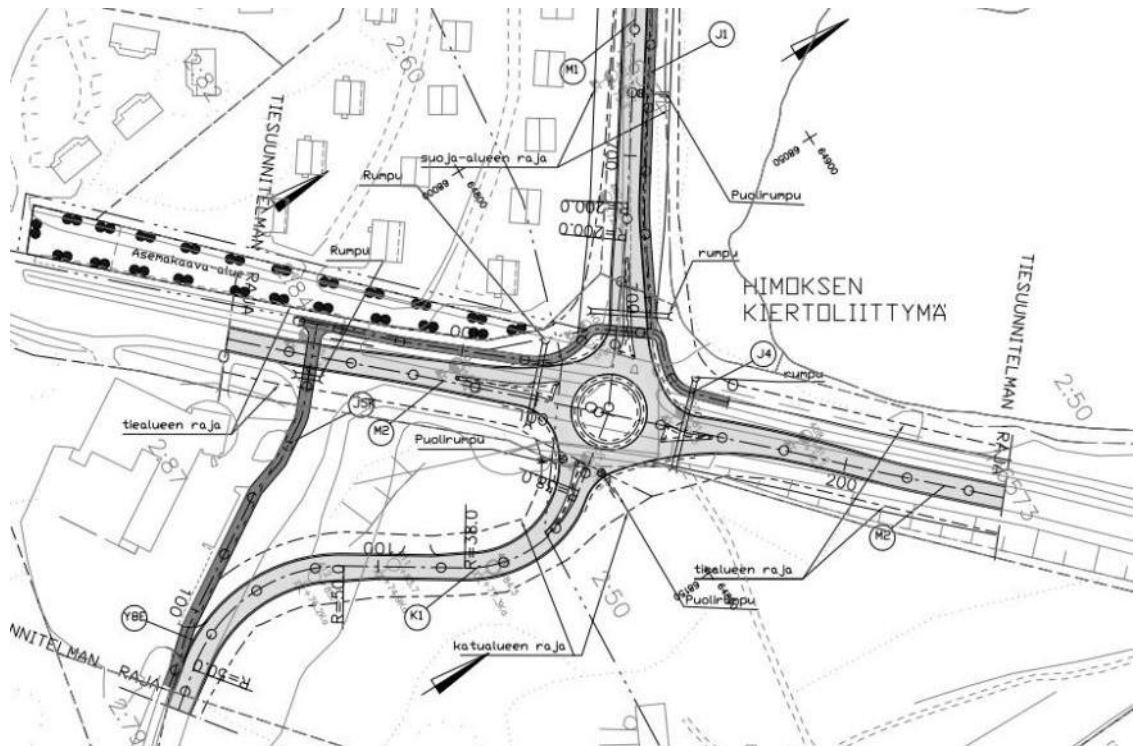
Liikenne

Sekä ulkoinen että sisäinen liikenne tulevat oleellisesti kasvamaan Himoksen alueella ja kasvu koskee myös hiihtokeskussesongin ulkopuolisia aikoja.

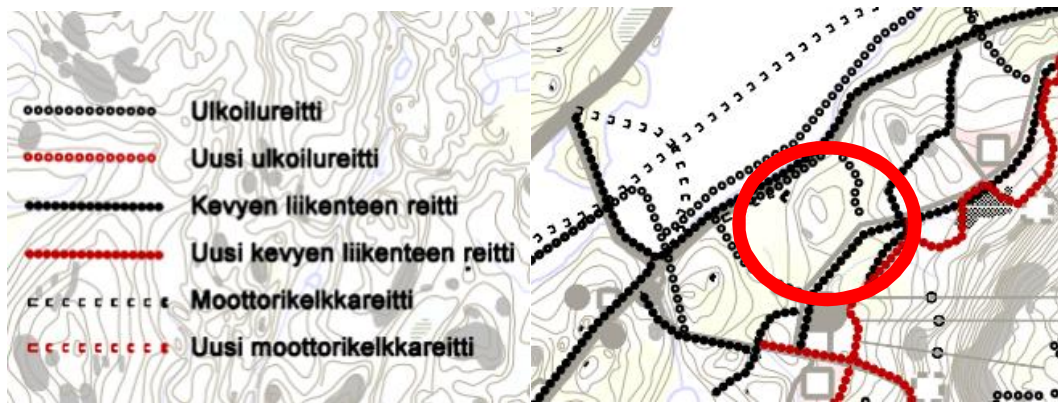
Alueen ulkoista ajoneuvoliikennettä helpottamaan on Tiehallinnon selvityksen perusteella suunniteltu Himoksen kiertoliittymä, kuva 10. (Sito/Tiehallinto 2009). Laaditussa tiesuunnitelmassa Säyrylänsalmentien varren kevytväylä on siirretty rannan puolelle.

Himoksen osayleiskaavan muutos ja laajennus osa-alueilla 2-4 –kaavatyön yhteydessä on selvitetty alueen yleiskaava-alueen liikennejärjestelyjä. Vanhan golfkenttäalueen osalta suunnitelmissa on esitetty nykyistä liikenneverkkoa täydennettävän uudella ulkoilureitillä Patajoen tieltä etelään. Samoin yleiskaavassa on osoitettu ohjeellinen moottorikelkkareitti Patajoentien varteen. Yleiskaavasta poiketen asemakaavassa ei ole osoitettu yleiskaavassa osoitettua ulkoilureittiä ja moottorikelkkareittiä Patajoentien varteen. Varsinainen moottorikelkkareitti kulkee Patalahden jäällä ja sen katsotaan täyttävän moottorikelkkareitin tarpeet ko. asemakaavan kohdalla. Patajoentien varressa oleva kevyenliikenteen reitti palvelee ulkoilua asemakaavan kohdalla.

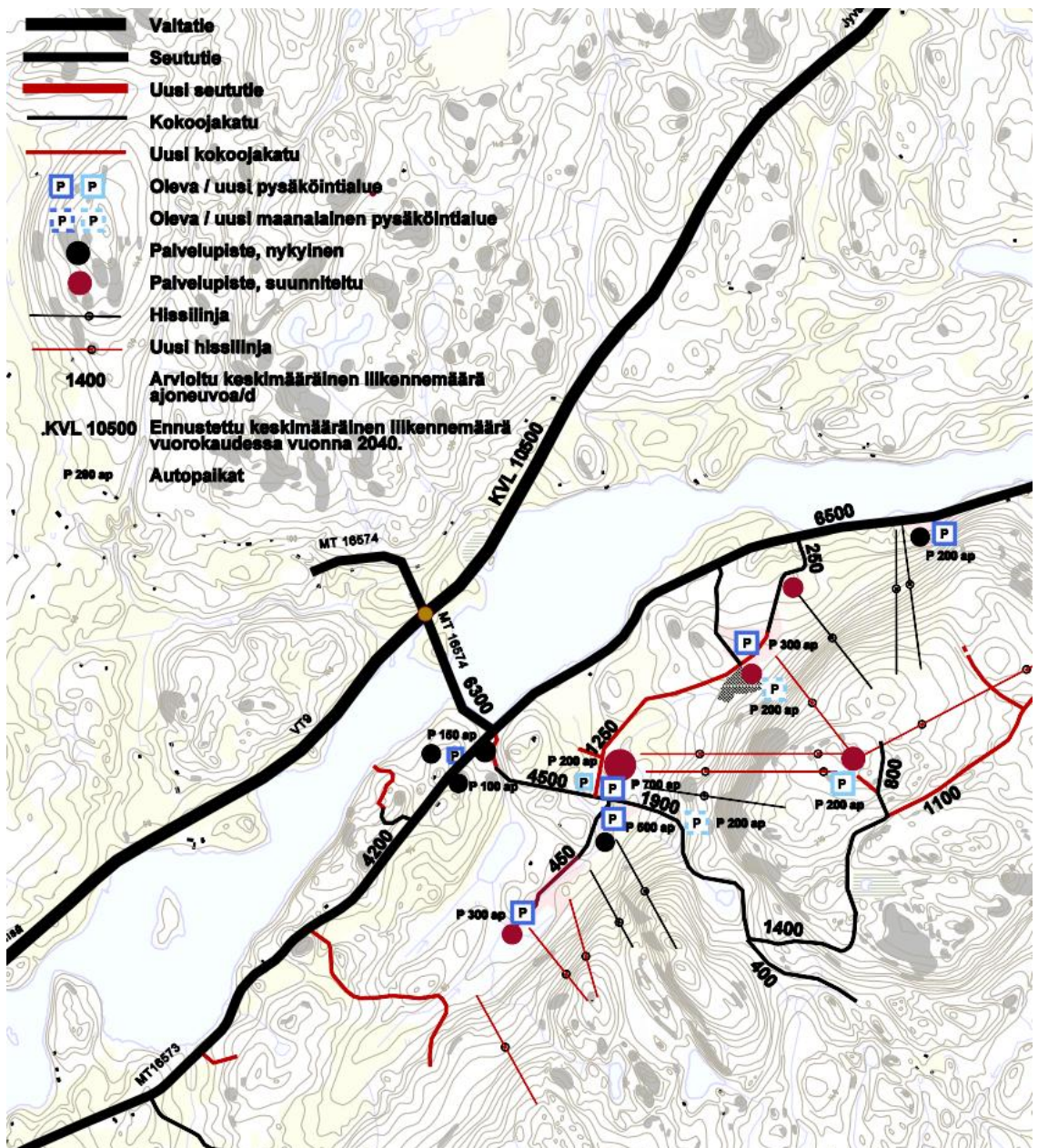
Kaavoitettavalle alueelle ei ole suunniteltu erillisiä paikoitusalueita.

Kuva 11 Ote Himoksen kiertoliittymän suunnitelmasta (SITO/Tiehallinto 2009)

Kuva 12 Ote yleiskaavallisesta liikennetarkastelusta kevyen liikenteen ja ulkoilureittien osalta.

Kuva 13 Ote yleiskaavallisesta liikennetarkastelusta liikennemäärien ja paikoituksen osalta.

Yhdyskuntatekninen huolto

Koko Himoksen alue on kunnallistekniikan piirissä. Talousvesi tuodaan Jämsän kaupungin vesijohtoverkosta n. 4 kilometrin päästä ja jätevesi vietään Jämsän vedenpuhdistamolle siirtolinjoja pitkin.

Sähköntuottaminen alueella tuuli-/ muilla vaihtoehdoilla selvitetään lähitulevaisuudessa. Perusoletuksena on että hajautetulla sähköntuotannolla on mahdollisuus tasata Himoksen sähkönkulutuksen huippuja taloudellisesti. Kaavaan on osoitettu ohjeelliset aluevaraukset **(et)** uusien puistomuuntamoiden sijoittamista varten.

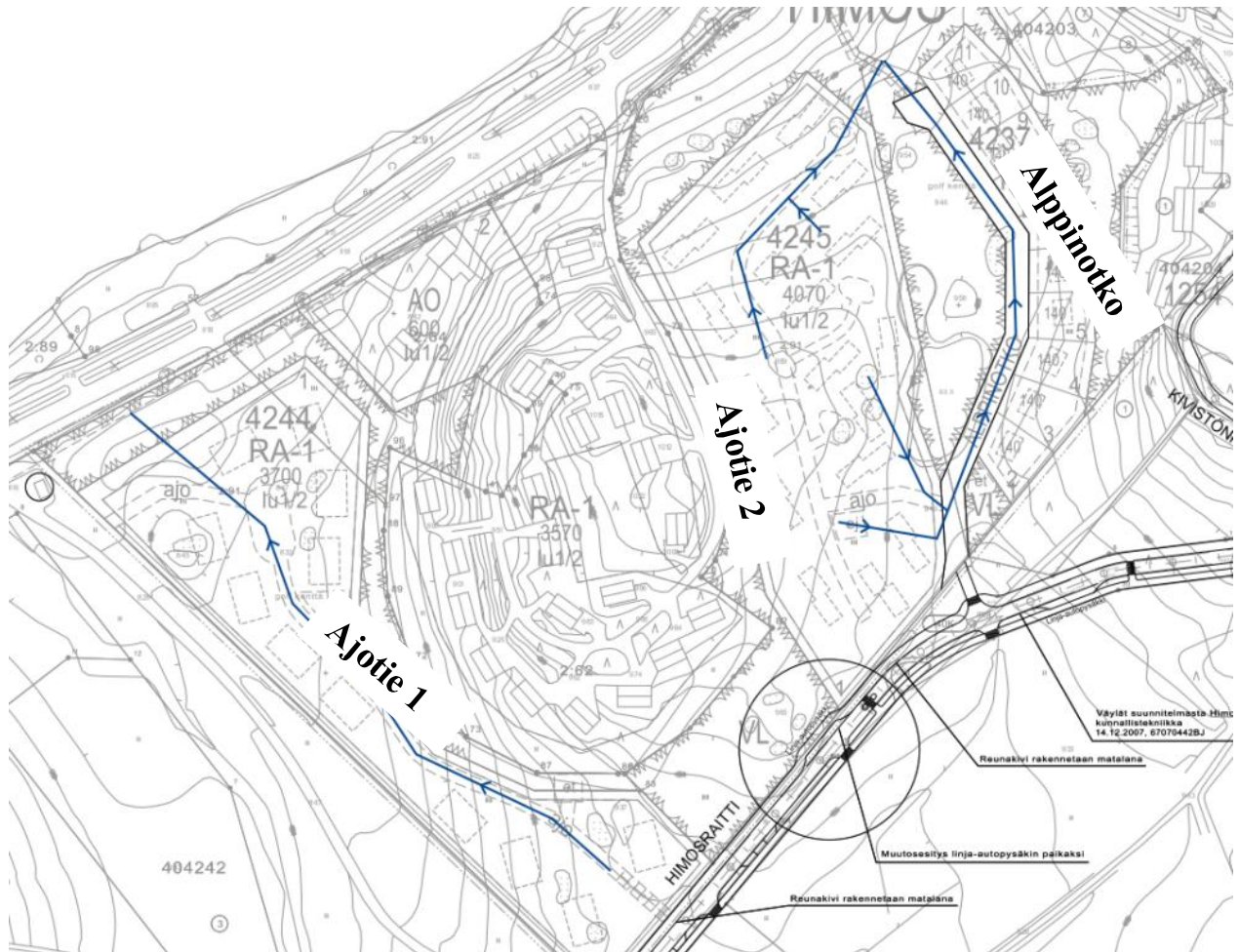
Alue kuuluu keskitettyyn jätehuoltoon. Jätehuolto varten alueelle on osoitettu ohjeellisena aluevaraukset **(ej)** alueellista jätteenkeräystä varten. Keräysvälineinä käytetään syväkeräyssäiliöitä.

Kunnallistekniikan yleissuunnitelma

Kaavatyön yhteydessä laaditussa yleissuunnitelmassa on tarkasteltu vesihuoltolinjojen vaihtoehtoisia ratkaisuja. Vesihuollon järjestämiseksi alueelle on tehty kaksi vaihtoehtoista esitystä. Vaihtoehdossa 1 uusille RA-alueille rakennettaisiin uudet alueiden sisäiset runkolinjat. Vaihtoehdossa 2 uudet alueet liittyisivät tonttiliittymillä olemassa oleviin runkolinjoihin.

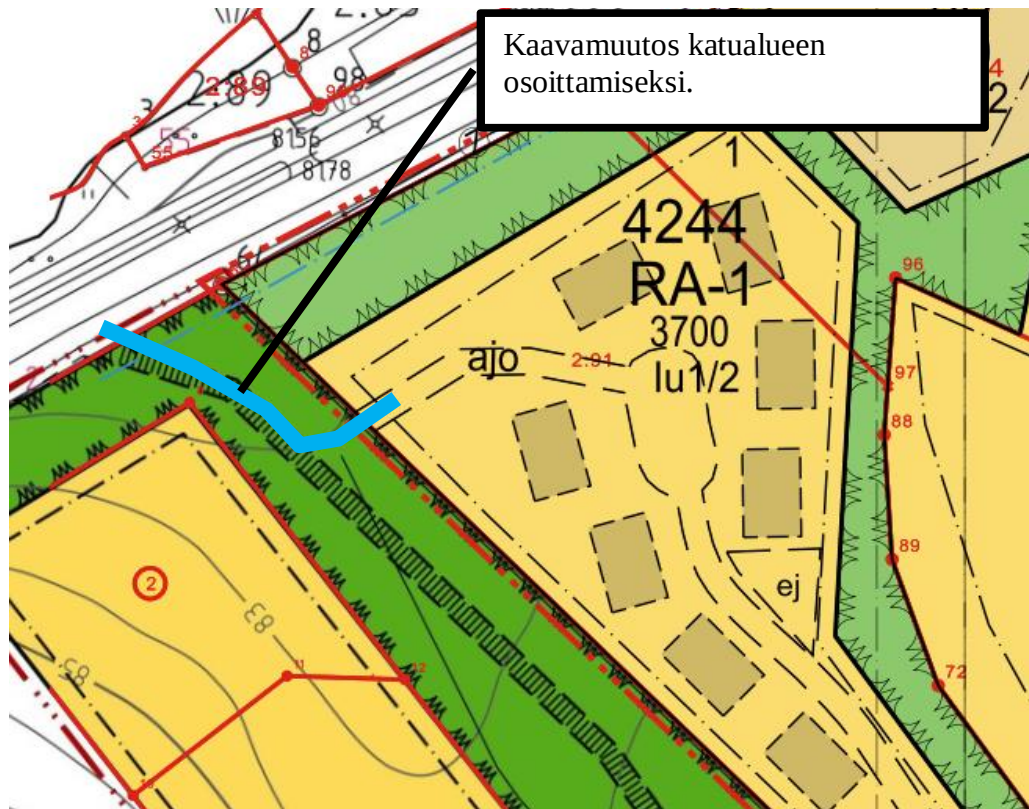
Yleissuunnitelmassa on tarkasteltu myös alueen liittymistä katujen osalta Himoskylän kaava-alueeseen ja siinä osoitettuun Himosraittiin. Suunnitelmassa on esitetty muutosehdotuksena Himosraitille katusuunnitelmassa osoitetun linja-autopysäkin siirtämistä etelässä kaavan VL-alueen kohdalle. Nykyisessä katusuunnitelmassa linja-autopysäkki sijoittuu kohdalle, jossa uusi katu (Alppinotko) liittyy Himosraittiin. Linja-autopysäkin siirtämisellä mahdollistetaan Alppinotkon liittyminen Himosraittiin.

Yleissuunnitelmassa on laskettu myös suuntaa antavat kustannusarviot kunnallistekniikan toteuttamiselle. Kortteleiden 4244, 4070, 4237 vesihuollon rakentamiskustannuksiksi on saatu 134000 euroa (alv 0%). Katujen rakentamisen kustannuksiksi on saatu 140000 euroa (alv 0%) kun kortteleiden 4244 ja 4245 ajotiet toteutetaan päällystämättöminä ja Alppinotko –katu toteutetaan päällystettynä. Kustannusarvioissa on oletuksena, että vesihuolto- ja katulinjojen pituudesta 40% on louhintaa. Kustannusarvioon on sisällytetty 15% yleiskustannus.

Kuva 14 Ote kunnallistekniikan yleissuunnitelmasta. Vesihuoltolinjat sinisellä. Pöyry Finland Oy.

Kaavaehdotuksessa kulku kortteliin 4244 on esitetty kulkemaan Patajoentieltä Himoskylän kaava-alueen poikki. Patajoentiellä on kyseisessä kohdassa olemassa oleva liittymä, jota voitaisiin hyödyntää. Liittymän järjestäminen Patajoentieltä vähentäisi ajoneuvoliikenteen tarvetta Himosraitilla. Katuliittymän osoittaminen vaatii Himoskylän asemakaavan muutoksen VL-alueen osalta. Kaavamuutos on vireillä. Koska voimassa olevassa asemakaavassa ei ole osoitettu kulkua Patajoentieltä on kulkuyhteys kortteliin 4244 osoitettu myös Himosraitilta.

Kuva 15 Ote kaavaehdotuksen ja Himoskylän asemakaavan yhdistelmästä.

3.5 Kaavan vaikutukset

Yleiset vaikutukset

Tehokas matkailurakentaminen Himokseen aiheuttaa paljon ympäristövaikutuksia. Tärkeimmät vaikutukset ovat maisemaan, luonnonympäristöön ja rakennettuun ympäristöön kohdistuvat, liikenteelliset, yhdyskuntataloudelliset ja sosiaaliset vaikutukset.

Himos-Päijänne MasterPlanissa 2008 on arvioitu Himoksen kasvun yhdeksi esteeksi majoituskapasiteetin puute. Masterplanissa on esitetty kaavoituksen piirin tulevien alueiden toteutusjärjestykseksi ns. ”hot-bed” – ajattelua, jossa korkeimman käyttöasteen vuodepaikat rakennetaan ja myydään ensin. Matkailukeskuksissa yleisesti korkeimmat käyttöasteet ovat niissä majoituskohteissa, jotka ovat 500 m – 1500 m päässä keskuksen luonnollisesta keskipisteestä. Matkailukeskuksen ydinkeskustan ympäristö pitäisi saattaa mahdollisimman tiiviiksi, jotta korkeimmalla

käyttöasteella toimivia vuodepaikkoja saadaan mahdollisimman paljon. (Himos-Päijänne Masterplan 2008). Nyt kaavoitettava alue kuuluu kokonaisuudessaan Himoksen ydinalueeseen sijaitessaan noin 500 metrin päässä keskuksen luonnollisesta keskipisteestä.

Vaikutukset maisemaan

Suurin ympäristömuutos aiheutuu nykyisen avoimen golfkenttäalueen muuttuessa lomarakennusalueeksi.

Kenttäalueen vesiesteet voidaan mahdollisesti osittain säilyttää maisemallisina vesiaiheina.

Vaikutukset luontoon ja luonnonympäristöön

Kaavoitettavalta alueelta ei ole löytynyt erityisesti huomioitavia luontoarvoja.

Golfkentän lannoittamisen loppuminen golfkenttätoiminnan päättyessä pienentää ravinnekuormitusta lähialueella.

Sosiaaliset vaikutukset

Koska alueella ei ole pysyvää asutusta, kaavanmuutoksen sosiaaliset vaikutukset on tutkittu yleispiirteisesti alueella majoittuvien ja asioivien kannalta. Kaavan myötä Himoksen alueen palveluiden kysyntä kasvaa ja sosiaalinen toiminta vilkastuu.

Riittävien viheralueiden osoittaminen turvaa alueen viihtyisyyttä.

Kaavan negatiivisia sosiaalisia vaikutuksia on pyritty vähentämään ottamalla huomioon alueen lähistön asukkaiden ja maanomistajien tarpeet ja mielipiteet.

Liikenteelliset vaikutukset

Kaavaratkaisu lisää ulkoisen liikenteen määrää. Ulkoisen liikenteen välityskapasiteetti paranee keskeisten yleisten teiden liittymien parantumisen yhteydessä.

Alppinotkokadun päästä on osoitettu ohjeellinen kevyenliikenteenyhteys Patajoentiellä kohdalle, jossa on linja-autoliikenteen pysäkki. Alppinotkokatu on päättyvä katu, jolla on vain tonteille tapahtuvaa autoliikennettä. Liikennemäärän ollessa pieni voi jalankulkuliikenne tapahtua osittain Alppinotko –katua pitkin. Jalankulun pääyhteys Himoskylän alueelta Patajoentielle on kaava-alueen länsipuolella oleva jo rakennettu kevyenliikenteen väylä.

Melu

Melua alueella aiheuttaa lähinnä Patajoentien liikenne. Yleiskaavoituksen yhteydessä laaditussa meluselvityksessä on selvitetty liikenteen aiheuttamat melualueet ennustetilanteessa (vuoden 2030 liikenne).

Meluselvityksen mukaan päivämelun yli 55 dB:n melualue ulottuu enimmillään n. 70 m päähän Patajoentiestä 16573 ennustetilanteessa, eli uusien rakentamisalueiden luoteisimmat alueet ulottuisivat päivämelun ohjearvon ylittävälle alueelle. Meluselvitystä laadittaessa ei ole otettu huomioon uusien rakennusmassojen melua torjuvaa vaikutusta. Rakennusten massoitteilla voidaan vaikuttaa oleellisesti ulkomelun torjuntaan alueella.

Sisämelun osalta melutason päiväohjearvo on 35 dB ja yöohjearvon 30 dB. Asuinrakennusten seinäpintaan kohdistuva melutaso on enimmillään luokkaa 55-60 dB. Kaavassa on annettu määräys, jonka mukaisesti Patajoentien puoleisten rakennusten ulkoseinien sekä ikkunoiden ja muiden rakenteiden ääneneristävyys liikennemelua vastaan on oltava vähintään 35 dBA. Sisämelun torjunnassa ohjearvot ovat saavutettavissa tavanomaisilla laadukkailla rakennusosilla huolellisen suunnittelun ja rakentamisen myötä.

Kulttuurilliset vaikutukset

Kulttuurillisena vaikutuksena voidaan pitää Himoksen kehittymistä entistä tiiviimmäksi matkailukohteeksi.

Ilmastonmuutos

Ilmastonmuutoksen vaikutuksia arvioitaessa yleensä lämpötilan nousun myötä päällimmäisenä esille nousevat sateiden lisääntyminen ja osittain siitä johtuva vedenpinnannousu, jonka kautta tulvien lisääntyminen. Myös tuulisuus, myrskyjen lisääntyminen ovat suurimpia ilmastonmuutoksen vaikutuksia. Nämä voivat toteutuessaan aiheuttaa vahinkoa rakennetulle ympäristölle ja ihmisille.

Keski-Suomen ilmastostrategia vuoteen 2020 –raportin mukaan Keski-Suomen keskilämpötila nousee vuosisadan loppuun mennessä jopa yli 5 celciusta. Sademäärässä tapahtuisi ilmastomallin mukaan noin 30 prosentin lisäys. Samoin kuin keskilämpötilassa, sadannan lisääntyminen ei ole tasaista eri vuodenajoille. Talvikuukausien sadanta lisääntyy jopa 60 prosenttia, kun kesäkuukausien sademäärä lisääntyisi käytetyn mallin mukaan noin 10–15 prosenttia. Huolimatta talven lisääntyneestä sademäärästä, lämpötilannousun vaikutuksesta lumipeitteen määrä tulee vähenemään ja lumellisen ajan kesto tulee lyhenemään. Samoin vuosien välinen vaihtelu vähenee. Järvet jäätyvät tulevaisuuden ilmastossa myöhemmin ja jääpeite sulaa keväällä aikaisemmin. Keski-Suomessa tuulennopeuksiin on odotettavissa hyvin vähäisiä muutoksia, keskituulennopeudet nousevat vain noin 1m/s. (Lähde: Keski-Suomi ja ilmastonmuutos, Keski-Suomen liitto 2011)

Yksittäisten asemakaavojen kohdalla ilmastonmuutokseen vaikuttavia seikkoja ovat henkilöliikenne ja energian kulutus. Suurimmat päästöt ja vaikutukset aiheutuvat alueelle suuntautuvasta henkilöliikenteestä, joka tapahtuu pääasiassa henkilöautoilla.

Himoksen uudet ratkaisut sisäisen liikenteen vähentämisessä, kunnallistekniikan tehostumisessa sekä energia- ja lämpöhuollon ratkaisuisa pienentävät omalta osaltaan ilmastomuutoksesta aiheutuvia vaikutuksia.

3.6 Ympäristön häiriötekijät

Nykyisistä häiriötekijöistä merkittävin on Patalahden- ja Säyrylätien liikenne. Jonkin verran melua ja valoa aiheuttaa talvella rinnetoiminta. Kaava toteutuessaan lisää jonkin verran ajoneuvoliikennettä.

3.7 Kaavamerkinnät ja –määräykset

Kaavamerkinnät ja – määräykset ovat asetuksen ja ministeriön ohjeiden mukaiset.

4 ASEMAKAAVAN TOTEUTUS

4.1 Toteutusta ohjaavat ja havainnollistavat suunnitelmat

Uusien kortteleiden rakennussuunnittelu on alkanut jo kaavan valmisteluvaiheessa ja etenee kaavoituksen rinnalla huomioiden aluekokonaisuuden. Sopusuhtaisen, viihtyisän ja hallitun aluekokonaisuuden muodostumiseksi asemakaava-alueelle on laadittu rakentamistapaohje, joka täydentää asemakaavan määräyksiä ja ohjaa rakentamista. Kaavatyön yhteydessä alueelle on laadittu myös kunnallistekniikan yleissuunnitelma.

4.2 Toteuttaminen ja ajoitus

Hankkeiden toteutus käynnistyy asemakaavan voimaantulon ja ao. suunnitelmien laatimisen jälkeen. Tarkempaa toteutusaikataulua ei ole tiedossa. Alueen toteutusaikatauluun vaikuttanee erityisesti uuden golfkentän valmistumisaikataulu. 9-reikäinen golfkenttä pyritään pitämään käytössä siihen asti kunnes pelaaminen uudella golfkentällä on mahdollista.

4.3 Toteutuksen seuranta

Toteutuksen seuranta on kaupungin teknisellä palvelukeskuksella sekä rakennusvalvontatoimistolla.

Jyväskylässä

Pöyry Finland Oy

Kimmo Kautto
Arkkitehti

Arto Sipinen
Ins. AMK

JÄMSÄN KAUPUNKI 40. KAUPUNGINOSA HIMOS

HIMOKSEN VANHAN GOLFKENTTÄALUEEN ASEMAKAAVA JA ASEMAKAAVAN MUUTOS

Copyright © Pöyry Finland Oy

Kaikki oikeudet pidätetään Tätä asiakirjaa tai osaa siitä ei saa kopioida tai jäljentää missään muodossa ilman Pöyry Finland Oy:n antamaa kirjallista lupaa.

Copyright © Pöyry Finland Oy

Sisältö

1	SUUNNITTELU TEHTÄVÄ JA LÄHTÖKOHDAT	2
1.1	Suunnittelutehtävän määrittely ja lähtökohdat	2
1.2	Suunnittelun tavoitteet, tehdyt selvitykset ja aiemmat suunnitelmat	2
1.3	Vaikutusalue	4
2	OSALLISTUMINEN JA VUOROVAIKUTUS	5
2.1	Osalliset	5
2.2	Tiedottaminen	5
2.3	Osallistuminen	6
2.4	Viranomaisyhteistyö	6
3	KAAVAN YHTEYDESSÄ TEHTÄVÄ VAIKUTUSTEN ARVIOINTI	6
3.1	Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen	6
3.2	Vaikutukset rakennettuun ympäristöön ja kulttuuriympäristöön	6
3.3	Vaikutukset luonnonympäristöön ja maisemaan	6
3.4	Liikenteelliset vaikutukset	6
3.5	Sosiaaliset vaikutukset	6
3.6	Yhdyskuntataloudelliset vaikutukset	6
4	KAAVOITUKSEN KULKU, AIKATAULU JA PÄÄTÖKSENTEKO	7

Liitteet**Piirustukset**

1 SUUNNITTELUTEHTÄVÄ JA LÄHTÖKOHDAT

1.1 Suunnittelutehtävän määrittely ja lähtökohdat

Asemakaava koskee tiloja 2:91 Himosranta, 2:62 Alppihimos, 2:47 Kivistö (osa) ja 2:64 Elomäki (osa) Säyrylän kylässä Jämsän kaupungissa.

Alue rajautuu luoteessa Patajoentiehen (yhdystie 16 573), koillisessa Keski-Himoksen ja muualla Himoskylän asemakaava-alueisiin. Alueella sijaitsee Himoksen 9-reikäinen golfkenttä.

Suunnittelualue on yksityisessä omistuksessa. Alueen laajuus on n. 11,4 ha.

Kuva 1 Kaava-alueen sijainti.

1.2 Suunnittelun tavoitteet, tehdyt selvitykset ja aiemmat suunnitelmat

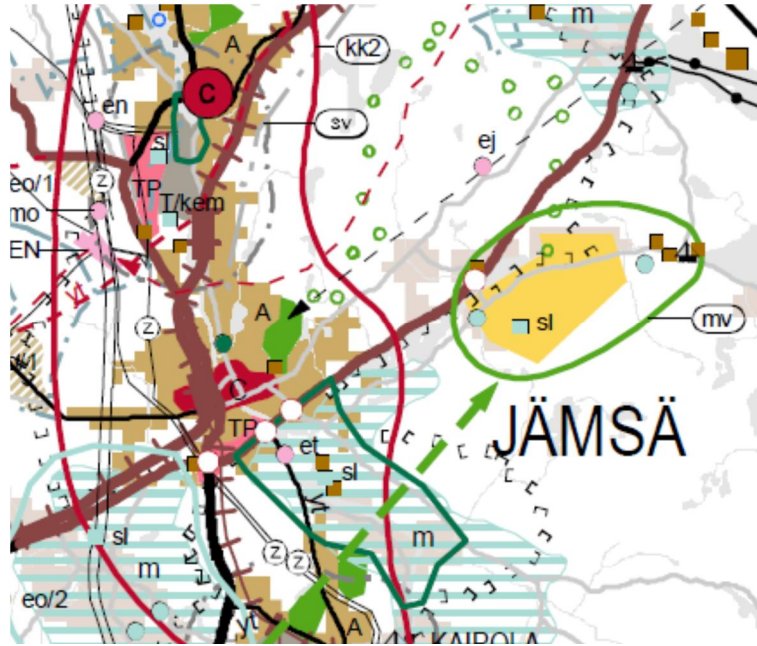
Tavoitteet

Täydentää Himoksen alueen matkailupalveluja.

- Lisätä Himoksen alueen majoituskapasiteettia.

Tehdyt selvitykset ja aiemmat suunnitelmat

- Ympäristöministeriön 14.4.2009 vahvistama Keski-Suomen maakuntakaava.

Suunnittelualueetta koskevat maakuntakaavan merkinnät:

Aluevaraus- ja kohdemerkinnät

Matkailupalvelujen alue, kohde (RM ,r)

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan merkittävä matkailupalvelujen alue.

Rakentamismääräys: Alueella sallitaan matkailupalveluja tukeva rakentaminen. Alueen rakentamisen suunnittelussa uusi rakentaminen on sopeutettava ympäristöön.

Luonnonsuojelualue (SL, sl)

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan luonnonsuojelulain nojalla suojeltu tai suojeltavaksi tarkoitettu alue. Alueella on voimassa MRL 33 §:n mukainen ehdollinen rakentamisrajoitus.

Suojelumääräys: Alueella ei saa ryhtyä sellaisiin toimenpiteisiin, jotka saattavat vaarantaa alueen suojeluarvoja. Suojelumääräys on voimassa kunnes suojelualue varsinaisesti perustetaan.

Kehittämisperiaatemarkinnat

Matkailun ja virkistyksen kehittämisen kohdealue (mv)

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan maakunnallisesti tärkeä matkailussa ja virkistyksessä jo oleva tai siihen soveltuva aluekokonaisuus.

Suunnittelumääräys: Alueidenkäytön suunnittelussa on erityisesti kiinnitettävä huomiota reitistöjen ja virkistysalueiden verkostojen muodostamiseen sekä maisema- ja ympäristöarvojen säilymiseen ja kehittämiseen sekä matkailulliseen hyödyntämiseen. Alueen rakentamisen suunnittelussa uusien matkailukeskusten rakentaminen tulee sopeuttaa ympäristöön.

Viiva- ja muut merkinnät

Moottorikelkkailureitti

Merkinnän kuvaus: Merkinnällä osoitetaan moottorikelkkailun runkoreitistö ohjeellisenä.

- Himoksen osayleiskaavamuutos ja laajennus, 1. osa-alue, hyväksytty kaupunginvaltuustossa 22.9.2008. Kaava on saanut lainvoiman 21.4.2011.

Hyväksytyn osayleiskaavan merkinnät:

- o RA Loma-asuntoalue
 - o VL Lähivirkistysalue
 - o ulkoilureitit
- Luonto- ja maisemaselvitys –päivitys (Pöyry Environment Oy, 2009). Aikaisempien selvityksien (yleiskaavoitus ja Master Plan) pohjalta päivitetty selvitys.
 - Liito-oravaselvitys –päivitys (Pöyry Environment Oy, 2009). Aikaisempien selvityksien (yleiskaavoitus ja Master Plan) pohjalta päivitetty selvitys.

1.3 Vaikutusalue

Kaavan vaikutusalue ulottuu lähinnä Himoksen asemakaava-alueelle.

2 OSALLISTUMINEN JA VUOROVAIKUTUS

2.1 Osalliset

Yleisesti

Osallisilla on oikeus ottaa osaa kaavan valmisteluun, arvioida sen vaikutuksia ja lausua kaavasta mielipiteensä. Osallisia ovat alueen maanomistajat ja ne joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin kaava saattaa huomattavasti vaikuttaa sekä viranomaiset ja yhteisöt, joiden toimialaa suunnittelussa käsitellään.

Osalliset voidaan ryhmitellä seuraavasti:

Maanomistajat ja asukkaat

- kaava-alueen ja siihen rajoittuvien alueiden maanomistajat ja asukkaat.

Viranomaiset

- Keski-Suomen ELY-keskus
- Keski-Suomen museo
- Keski-Suomen liitto

Kunnan hallinto

- kaupunginvaltuusto
- kaupunginhallitus
- lautakunnat

Etujärjestöt ja muut tahot

- asukas- ja kyläyhdistykset
- energia- ja teleyhtiöt
- luonnonsuojelupiiri

2.2 Tiedottaminen

Kaavasta tiedottaminen tapahtuu paikallislehdessä (Jämsän Seutu) ja OAS asetetaan nähtäville yhdyskuntatoimen ilmoitustaululle sekä erillistiedoksiannolla ulkopaikkakuntalaisille osallisille.

Lisäksi kaavatyön etenemistä ja suunnitelmia voi tarkastella Jämsän kaupungin internet-sivuilla <http://www.jamsa.fi>. Luonnosvaiheessa sekä kaavoituksen myöhemmissä vaiheissa tullaan tarvittaessa neuvottelemaan osallisten kanssa.

Osallistumis- ja arviointisuunnitelmaa täydennetään suunnittelun edetessä tarpeen mukaan.

2.3 Osallistuminen

Alueen osallistumis- ja arviointisuunnitelma asetetaan nähtäville kunnan tekniselle osastolle. Nähtäville tulosta tiedotetaan osallisille. Lisäksi hanketta esitellään paikallislehdessä. Kaavan luonnosvaiheen aikana osallisille varataan mahdollisuus esittää mielipiteensä kaavahankkeesta. Mielipiteisiin annetaan kaavanlaatijan vastine.

Kaavaehdotus asetetaan maankäyttö- ja rakennuslain mukaisesti nähtäville ja siitä tiedotetaan osallisille. Osallisilla on mahdollisuus muistuttaa kaavasta. Muistutuksiin annetaan kaavanlaatijan vastine.

2.4 Viranomaisyhteistyö

Kaavoitusprosessin aikana ollaan yhteistyössä lausuntoviranomaisten ja kunnan hallintokuntien kanssa sekä pidetään ehdotusvaiheen viranomaisneuvottelut tarvittaessa.

3 KAAVAN YHTEYDESSÄ TEHTÄVÄ VAIKUTUSTEN ARVIOINTI

3.1 Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen

Vaikutukset alue- ja yhdyskuntarakenteeseen selvitetään yleispiirteisesti yleiskaavallisen selvityksen perusteella.

3.2 Vaikutukset rakennettuun ympäristöön ja kulttuuriympäristöön

Vaikutukset rakennettuun ympäristöön arvioidaan havainnekuvilla. Asemakaavan muutokseen sisällytetään määräyksiä rakennusten sijoittamisesta tontille sekä niiden sopeuttamisesta olemassa olevaan rakennuskantaan ja ympäristöön.

3.3 Vaikutukset luonnonympäristöön ja maisemaan

Vaikutukset luonnon ympäristöön ja maisemaan arvioidaan yleiskaavoja varten tehtyjen selvitysten perusteella ja olevan tiedon perusteella.

3.4 Liikenteelliset vaikutukset

Vaikutukset arvioidaan sekä ajoneuvo- että kevyen liikenteen osalta nykyistä ja tulevaa liikenneverkkoa käyttäen.

3.5 Sosiaaliset vaikutukset

Sosiaalisia vaikutuksia tarkastellaan asumisen, palvelujen saavutettavuuden sekä ulkoilun ja virkistyksen kannalta.

3.6 Yhdyskuntataloudelliset vaikutukset

Vaikutukset arvioidaan yleispiirteisesti.

4 KAAVOITUKSEN KULKU, AIKATAULU JA PÄÄTÖKSENTEKO

Kaavan laadinta on käynnistynyt marraskuussa 2008 ja työvaiheiden alustava aikataulu on seuraava:

Työvaihe	Laadinta	Nähtävillä
Aloitusvaihe		
<i>Osallistumis- ja arviointisuunnitelma</i>	08/2009	05/2011
Luonnosvaihe		
<i>laadinta</i>	04-06/2011	
<i>nähtävillä</i>		09/2011
Ehdotusvaihe		
<i>laadinta</i>	08/2012	
<i>nähtävillä</i>		09/2012
Käsittelyt		
<i>lautakunta</i>	09/2012	
<i>kunnanhallitus</i>	10/2012	
<i>kunnanvaltuusto</i>		11/2012

Yhteystiedot:

Jämsän Kaupunki:

Tekninen palvelukeskus
Seppolantie 10
42 100 Jämsä
www.jamsa.fi

Maankäyttöpäällikkö
Eino Ruhanen, puh. 0206 38 2715
etunimi.sukunimi@jamsa.fi

Konsultti:

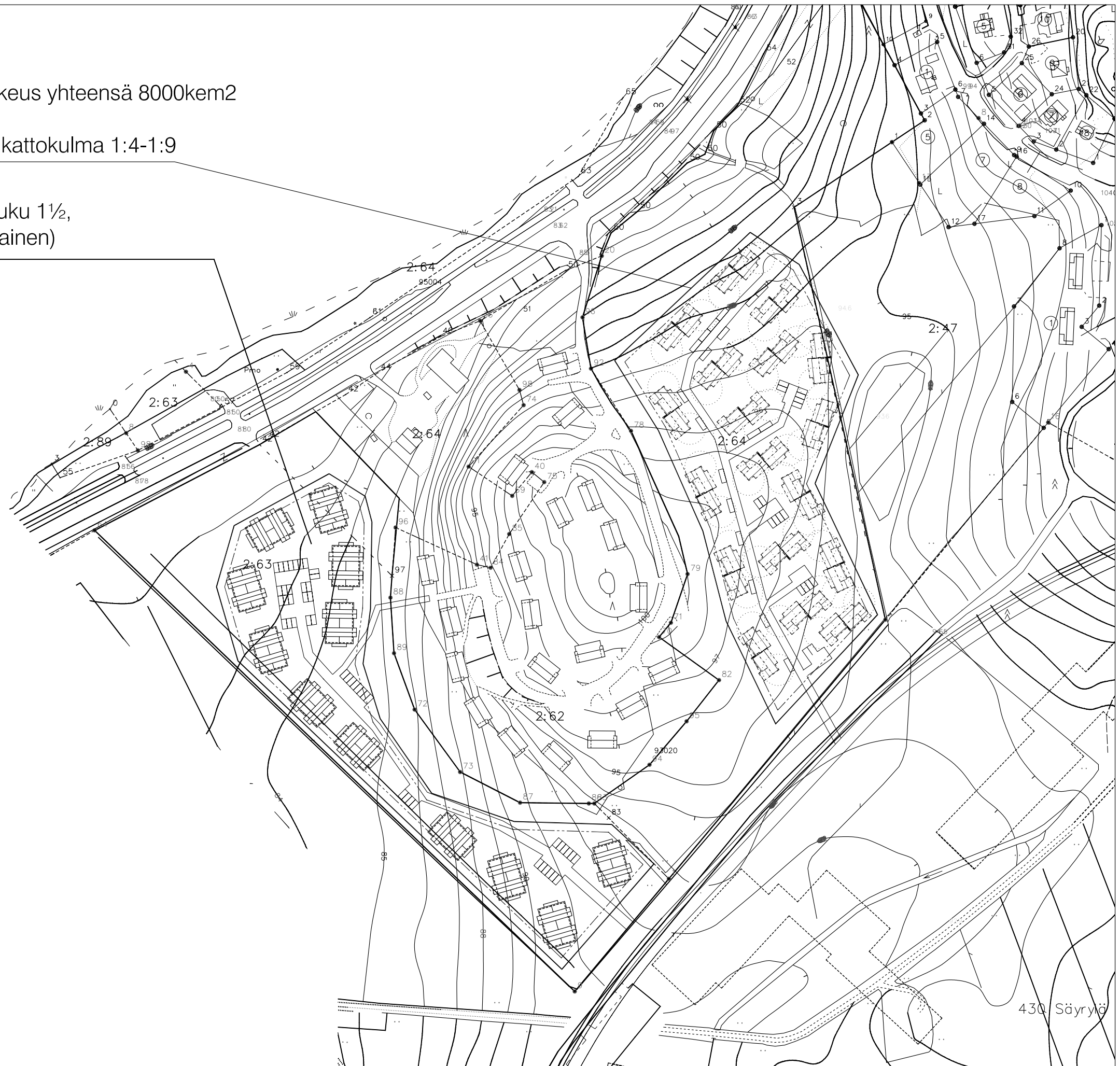
Pöyry Finland Oy
Väinönkatu 1
40100 Jyväskylä
Suunnittelupäällikkö, Kimmo Kautto 010 33 25569
etunimi.sukunimi@poyry.com

Suunnittelija, Arto Sipinen, puh. 010 33 44414
etunimi.sukunimi@poyry.com

Kortteleiden rakennusoikeus yhteensä 8000kem2

Paritalo, kerrosluku 1½, kattokulma 1:4-1:9

4 asuntoa / talo, kerrosluku 1½,
(Arkkitehtitoimisto Voutilainen)

Jämsän kaupunki
Himoksen osayleiskaava

Luontoselvitys

HUOMIOITAVAA: RAPORTTI VAIN VIRANOMAISKÄYTTÖÖN, EI YLEISÖLLE

SY: Selostuksessa käsitellään luottamukselliseksi katsottavaa Keski-Suomen lintutieteellisen yhdistyksen aineistoa:

LIITE I tulee poistaa, jos raportti luovutetaan yleiseen käyttöön

Yhteenveto

Tämä luontoselvitys on tehty Jämsän kaupungin Himoksen alueelle osayleiskaavaa varten. Selvityksen tarkoituksena oli kartoittaa alueen luonnonympäristön yleispiirteet sekä alueella mahdolliset sijaitsevat luonnonarvoiltaan merkittävät kohteet. Selvitykset teki FM biologi Soile Turkulainen Pöry Environment Oy:stä.

Selvitysalue sijoittuu jyrkkäpiirteisten Himosvuoren, Kuikkavuoren ja Mustikkavuoren ympäristöön osittain metsäiseen ja osittain rakennettuun tai viljeltyyn maastoon. Alueen laajuus on noin 10 km² ja se ulottuu Patalahden eteläpuolella etelästä Nakkerpohjasta pohjoiseen Patajoelle. Alueella toimii Himoksen hiihtokeskus.

Lähtötietojen perusteella ainoa selvitysalueella sijaitseva valtakunnallisesti merkittävä kohde on Säyrylän lehto, joka sisältyy lehtojensuojeluohjelmaan ja josta 1,2 ha on rauhoitettu luonnonsuojelualueeksi. Asemakaavassa alue on osoitettu SL-alueeksi, johon sisältyy myös läheinen Muurajaisjärvi.

Tässä selvityksessä alueelta löytyi useita mahdollisia metsälain mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä. Suurin osa näistä on purojen, lähteiden tai pienten lampien lähiympäristöjä, ja luonnontilaisina ne ovat myös vesilaissa suojeltuja luontotyyppejä. Muita mahdollisia metsälakikohteita alueella ovat muutamit kallioid, jyrkänteet, rehevät lehtolaikut ja vähäpuustoiset suot. Näiden lisäksi alueelta löytyy metsäluonnon muihin arvokkaisiin kohteisiin luettavia vanhoja havu- ja sekametsiä ja metsäniittyä. Linnustoltaan merkittävin kohde alueella on Patalahden Säyrylänsalmen loppiluoto.

Himoksen alueelle tehdyssä erillisessä liito-oravaselvityksessä alueelta löytyi useita liito-oravaesiintymiä (Pöry Environment Oy 2006). Liito-orava on EU:n luontodirektiivin 92/43/ETY liitteen IV (a) mukainen laji, jonka lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen on kielletty Suomen luonnonsuojelulain perusteella (LSL 49 §).

Turussa 7.9.2006

Pöry Environment Oy

Tommi Lievonon
toimialapäällikkö

Soile Turkulainen
projektipäällikkö

Yhteystiedot:
Pöry Environment Oy
Ilmarisenkatu 18
20520 Turku
Kotipaikka Helsinki
Y-tunnus 0196118-8
Puh. (02) 510 0500
Fax (02) 510 0501

Sisältö**Yhteenveto**

1	JOHDANTO	1
2	SELVITYSALUEEN SIJAINTI JA YLEISKUVAUS	1
3	MENETELMÄT	2
3.1	Lähtötiedot	2
3.2	Maastokartoitukset	2
4	LUONNONYMPÄRISTÖN YLEISPIIRTEET ALUEELLA	2
4.1	Geologia	2
4.2	Vesistöt	3
4.3	Kasvillisuus	3
4.4	Linnusto	4
4.5	Muu eläimistö	4
5	LUONTOARVOILTAAN MERKITTÄVÄT KOHTEET	5
5.1	Luonnonsuojelulailla rauhoitetut kohteet ja kaavojen suojelualueet	5
5.2	Suojellut luontotyytit	5
5.3	Mahdolliset metsä- ja vesilakikohteet	5
5.4	Muut kohteet	12
6	JOHTOPÄÄTÖKSET	14

Liitteet

- Liite 1. Lintutiedot (tämä liite poistettava, jos raporttia luovutetaan yleiseen käyttöön).
- Liite 2. Poistetut kohteet.
- Liite 3. Metsälaissa, luonnonsuojelulaissa ja vesilaissa mainitut luontokohteet.
- Liite 5. Luontoarvoiltaan merkittävät kohteet: eteläosa 1:10 000.
- Liite 6. Luontoarvoiltaan merkittävät kohteet: pohjoisosa 1:10 000.

Valokuvat Soile Turkulainen huhti-kesäkuu 2006.

Kannen kuva: Metsää Himosvuoren koillisrinteessä.

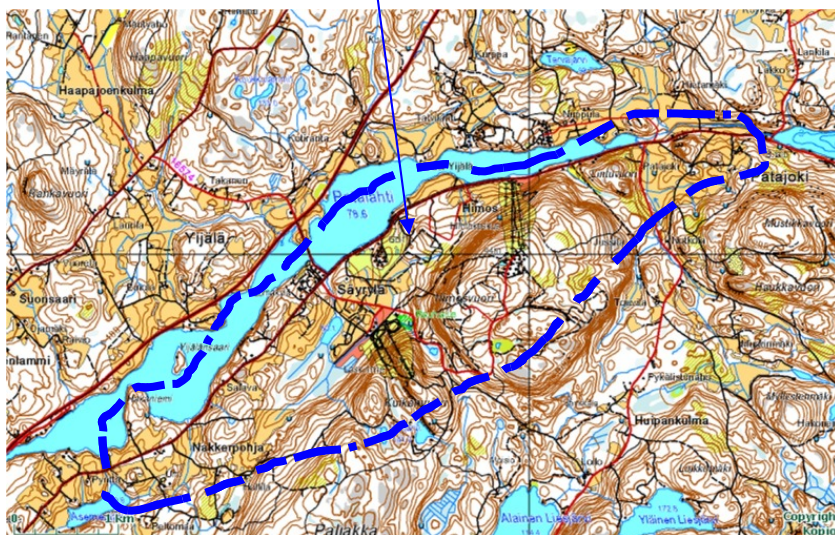
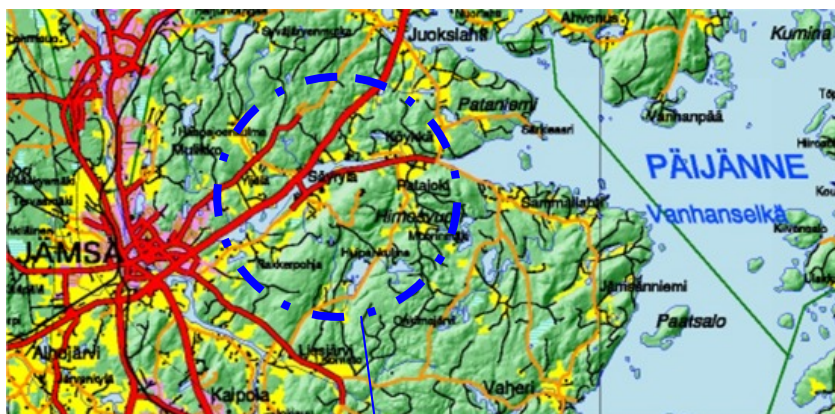
1 JOHDANTO

Tämä luontoselvitys on tehty Jämsän kaupungin Himoksen alueelle osayleiskaavaa varten. Selvityksen tarkoituksena oli kartoittaa alueen luonnonympäristön yleispiirteet sekä alueella sijaitsevat luonnonarvoiltaan merkittävät kohteet. Selvitykset teki FM biologi Soile Turkulainen Pöyry Environment Oy:stä.

2 SELVITYSALUEEN SIJAINTI JA YLEISKUVAUS

Selvitysalue sijaitse Keski-Suomen maakunnassa Jämsän kaupungissa sen keskustan koillispuolella (kuva 1). Alueen laajuus on noin 10 km² ja se ulottuu Patalahden eteläpuolella etelästä Nakkerpohjasta pohjoiseen Patajoelle (kuva 2).

Selvitysalueen maisemaa hallitsevat korkeina kohoavat Himosvuori ja Kuikanvuori, joiden rinteet ovat osittain laskettelurinnekäytössä ja osittain metsäisiä ja kallioisia. Himoksen hiihtokeskukseen liittyvä muu rakentaminen on keskittynyt selvitysalueen keskiosaan. Nakkerpohjassa ja Patajoen ympäristössä on maatiloja ja viljeltyjä peltoja.

Kuvat 1 ja 2. Selvitysalueen sijainti. © Maanmittauslaitos 2005. Lupa nro 495/KP/04.

3 MENETELMÄT

3.1 Lähtötiedot

Lähtötietojen perusteella ainoa selvitysalueella sijaitseva valtakunnallisesti merkittävä kohde on Säyrylän lehto, joka sisältyy lehtojensuojeluohjelmaan ja josta 1,2 ha on rauhoitettu luonnonsuojelualueeksi. Alueella ei ole muita maakunnallisten selvitysten tai maakuntakaavan (luonnos 20.1.2006) luontokohteita. Himosvuoren alueelle on aikaisemmin tehty luontoselvitys (Hamarus 1988) ja sen päivitys (Joutsela 1996). Lisäksi asemakaavoja varten on tehty useita luontoselvityksiä (Maa ja Vesi Oy 1999-2005) ja Patajoen ruoppausta/kanavointia varten ympäristövaikutusselvitys (Jämsän kaupunki 1996). Keväällä 2006 tehtiin Himoksen alueelle liito-oravaselvitys, joka kattoi suuren osan yleiskaava-alueesta (Pöyry Environment Oy 2006).

Ympäristökeskusten HERTTA-järjestelmässä ei ole liito-oravia lukuun ottamatta merkittäviä mainintoja uhanalaisista lajeista selvitysalueella tai sen lähiympäristössä (Suomen ympäristökeskus 2006). Luontoselvitystä tehdessä oltiin yhteydessä Keski-Suomen ympäristökeskukseen (Aulis Jämsä) ja Jämsän kaupungin ympäristötoimeen (Päivi Pietarinen). Keski-Suomen lintutieteellisen yhdistyksen havaintoarkistosta saatiin aluetta koskevat lintutiedot (liite 1).

3.2 Maastokartoitukset

Maastokartoitukset alueella tehtiin 8. ja 9.6.2006. Lisäksi työssä hyödynnettiin niitä maastohavaintoja, joita kertyi marraskuussa 2005 Himoskylän asemakaavan luontoselvitystä ja huhti-toukokuussa Himoksen liito-oravaselvitystä tehdessä. Kartoitusten tarkoituksena oli selvittää luonnonympäristön yleispiirteet sekä erityisesti löytää ja rajata luontoarvoiltaan merkittävät kohteet, joita ovat:

- Luonnonsuojelulain 1096/1996 4 luvun 29 § mukaiset luontotyytit (liite 3)
- Metsälain 1093/1996 3 luvun 10 § mukaiset tärkeät elinympäristöt (liite 3)
- Vesilain 1961/264 1 luvun 15a ja 17a § mukaiset kohteet (liite 3)
- Uhanalaisuusluokituksen (Rassi ym. 2000) mukaiset lajit
- Luontodirektiivin 79/409/ETY liitteen IV(a) mukaiset lajit (mm. liito-orava)
- Lintudirektiivin 92/43/ETY liitteen I mukaiset lajit
- Muut luontoarvoiltaan huomionarvoiset kohteet (esim. Meriluoto & Soininen 1998)

Aikaisemmissa selvityksissä mainittujen luontokohteiden nykytila tarkistettiin maastossa ja niiden arviointi päivitettiin vastaamaan muuttuneen lainsäädännön vaatimuksia. Luettelo niistä luontokohteista, joiden arvo on heikentynyt tai jotka on muista syistä poistettu kokonaan tästä selvityksestä, on liitteenä (liite 2).

4 LUONNONYMPÄRISTÖN YLEISPIIRTEET ALUEELLA

4.1 Geologia

Selvitysalue on Pohjois-Päijänteen ranta-alueille tyypillistä jyrkkäpiirteistä vuorimaata. Patalahti on tasossa +78,6 mpy ja lähes 150 metriä sitä korkeamman Himosvuoren laen korkeus on +227,3 mpy. Himosvuoren eteläpuolella kohoa Kuikanvuori +200,9 mpy.

Kallioperä on alueella graniittia ja tulee monin paikoin näkyviin avokallioina etenkin vuorten lakialueilla ja jyrkillä rinteillä. Vuorten liepeillä maaperä on moreenia ja Patalahden ranta-alueilla hienojakoisia maalajeja hiesua ja savea (Geologian tutkimuskeskus 2006). Himosvuoren itäpuolella sijaitseva ja samaan kallioselännejaksoon kuuluva Mustikkavuori on arvioitu maakunnallisessa tarkastelussa arvokkaaksi kallioalueeksi (Husa ja Kontula 1997).

4.2 Vesistöt

Patalahden ranta-alueiden vedet virtaavat noin 1,7 km pitkän Patajoen kautta Päijänteeeseen. Alue kuuluu Suur-Päijänteen vesistöalueen (14.2) Päijänteen lähialueeseen (14.221) (Ekholm 1993). Himosvuori ja Kuikkavuori muodostavat vedenjakajan, jonka eteläpuolinen osa selvitysalueesta kuuluu Jämsän reitin vesistöalueen (14.5) Nielevän valuma-alueeseen (14.519) ja laskee kohti Jämsänjokea.

Pieniä järviä ja lampia selvitysalueella ovat Kuolemajärvi, Muurajaisjärvi ja Vuorisjärvi. Vesistöjen käyttökelpoisuusluokituksen mukaan vedenlaatu Patalahdessa on hyvä (Keski-Suomen ympäristökeskus 2006). Patajoen ympäristövaikutusselvityksessä (Jämsän kaupunki 1996) ja Patalahden kalastoselvityksessä (Leskisenoja 1999) on tarkempia tietoja Patajoen ja Patalahden nykytilasta ja vedenlaadusta.

4.3 Kasvillisuus

Himos sijaitsee eteläborealisella kasvillisuusvyöhykkeellä ja kuuluu Etelä-Hämeen eliömaakuntaan. Jyrkkäpiirteisestä topografiasta johtuen kasvuolosuhteet alueella ovat vaihtelevia ja kasvillisuus alueen eri osissa hyvinkin erityyppistä. Aikaisempiin selvityksiin sisältyvät kuvaukset ja karttaesitykset yleisistä luonnonoloista alueella (Hamarus 1988 ja Joutsela 1996). Patajoen ja Patalahden vesi- ja rantakasvillisuus on kartoitettu kanavointi/ruoppaushanketta varten (Jämsän kaupunki 1996).

Tyypillisimpiä metsiä alueella ovat kuusivaltaiset tuoret ja lehtomaiset kankaat, joita esiintyy etenkin rinteiden ala- ja keskiosissa. Suotuisilla paikoilla rinteillä ja purojen varsilla esiintyy lehtokasvilajeja kuten näsiää, lehtokuusamaa, mustakonnanmarjaa ja kevätlinnunsilmää. Kuusikot ovat osin järeäpuustoisia ja niissä esiintyy yleisesti haapaa ja paikoin metsälehmusta.

Kuvat 3 ja 4. Himoksella on kuusivaltaisia metsiä ja etenkin purojen varsilla rehevyyttä. Vuorten rinteillä on kalliomänniköitä. Kuvissa puro Nakkerpohjassa ja Kuikanvuoren lounaisrinne.

Vuorten kallioisten rinteiden ja lakiosien karuilla kasvupaikoilla puusto on mäntyvaltaista ja kasvillisuus kuivahkoille ja kuiville tyypillistä. Sekä Himosvuorelta että Kuikanvuorelta löytyy jäkäläpeitteisiä avokallioita ja louhikkoa sekä kalliomänniköitä. Notkelmissa ja järvien ja lampien ympärillä on muutamia pienialaisia soita, joista pinta-alaltaan laajin on Kuolemajärven eteläpuolinen ojitettu korpi.

Aikaisemmissa selvityksissä mainittuja huomionarvoisia kasvilajeja Himoksen alueella ovat hirvenkello (vaarantunut VU, ei selvitysalueella), huhtakurjenpolvi (silmälläpidettävä NT, ei selvitysalueella) sekä mm. kevätlinnunsilmä, lehtopähkämö, sarjatalvikki, lehto-orvokki, velholehti ja metsälehmus. Uhanalaisrekisterissä on vanha epätarkka tieto ahosilmäruohosta (vaarantunut VU) alueella, joka ulottuu Patajoen itäosaan.

4.4 Linnusto

Selvitysalueella ei sijaitse kansainvälisesti tai valtakunnallisesti merkittäviä lintualueita (IBA tai FINIBA). Keski-Suomen lintutieteellisen yhdistyksen tekemä havaintoarkistosiselvitys alueen linnustosta on tämän selvityksen liitteenä (liite 1). Patalahden Säyrylän salmessa pesii pienellä saarella loppikolonia, johon kuuluu yhteensä yli 100 nauru- ja pikkulokkiparia. Muuton aikaan Patalahti ja Patajoen suisto toimivat levähdys- ja ruokailualueena vesilinnuille, joista näkyvimpiä ovat laulujoutsenet. Kesäaikaan lahdelle kerääntyy alueellisesti melko huomattavia määriä selkä- ja harmaalokkeja. 1990-luvun alussa tehdyn selvityksen mukaan Patalahti ei alueella tavatun muutto- ja pesimälinnuston perusteella muodosta varsinaista merkittävää lintujärvialuetta, jolla olisi poikkeuksellisen monipuolinen linnusto (Salonen 1993).

Selvitysalueella todennäköisesti pesiviä lintudirektiivin 92/43/ETY liitteen I lajeja ovat pikkulokin lisäksi helmipöllö (Patajoki), metso, pyy, huuhkaja (Kuikanvuorella vanha pesäpaikka, joka on ollut viime vuodet asumaton), ruskosuohaukka (Patalahti mahdollinen), ruisräikkä, palokärki, varpushaukka ja mustakurkku-uikku (Patajoen suisto). Uhanalaisiksi vaarantuneiksi (VU) luokitelluista lajeista alueella esiintyvät ainakin selkälokki, naurulokki ja tilit, joiden lisäksi ovat satunnaishavainnot liejukanasta ja mustatiirasta.

4.5 Muu eläimistö

Himoksen alueelle tehdyssä liito-oravaselvityksessä alueelta löytyi useita liito-oravaesiintymiä (Pöyry Environment Oy 2006). Liito-orava on EU:n luontodirektiivin 92/43/ETY liitteen IV (a) mukainen laji, jonka lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen on kielletty Suomen luonnonsuojelulain perusteella (LSL 49 §). Selvityksessä rajattiin liito-oravaesiintyminä 19 liito-oravareviirien ydinaluetta ja ne näkyvät tämän selvityksen liitekartoilla (liitteet 3 ja 4). Esiintymien sisällä voi olla useampia liito-oravien lisääntymis- ja levähdyspaikkoja.

Pihapiirien vanhat rakennukset, pihapuut ja kallionkolot ovat mahdollisia pesäpaikkoja lepakoille. Kaikki maamme lepakot kuuluvat liito-oravan tavoin EU:n luontodirektiivin 92/43/ETY liitteen IV (a) lajeihin ja niitä koskevat samat suojelumääräykset.

Patalahdelle tehdyssä kalastosiselvityksessä todettiin lahden kalaston olevan rehevöityneelle järvelle tyypillistä (Leskisenoja 1999). Patalahdella ja Patajoessa esiintyy rapuja.

5 LUONTOARVOILTAAN MERKITTÄVÄT KOHTEET

5.1 Luonnonsuojelulailla rauhoitetut kohteet ja kaavojen suojelualueet

1. Säyrylän lehto

Kohdenumero aikaisemmissa selvityksissä: 1/1988, 1/1996

Säyrylän lehto on Kuikanvuoren alarinteessä sijaitseva puronvarsilehto, jonka kasvillisuus on edustavaa osin lähteistä saniaislehtoa. Valtalajeina ovat kotkansiipi ja hiirenporras ja muita vaateliaita lajeja näsiä, lehtokuusama, koiranheisi, mustakonnanmarja, velholehti, lehtomatar, lehtopähkämö ja lehto- ja kaiheorvokki. Valtapuina ovat kuuset, joiden lisäksi kasvaa haapoja ja muutamia lehmuksia. sisältyy lehtojensuojeluohjelmaan (1989) ja osa 1,2 ha:n lehto rauhoitettiin 1985.

Arvo: Rauhoitettu luonnonsuojelualue.

2. Muurajaisjärvi

Kohdenumero aikaisemmissa selvityksissä: 2/1988, 2/1996

Muurajaisjärvi on 0,4 ha:n kokoinen lampi Himosvuoren ja Kuikanvuoren välisessä laaksossa. Lampea ympäröi kapea neva- ja rämeläide, jonka pohjois- ja itäreunaa myötäillen kulkee tie.

Arvo: Asemakaavassa lampi sisältyy Säyrylänlehdon kanssa samaan SL-alueeseen.

5.2 Suojellut luontotyypit

3. Kuikanvuoren länsirinteen lehmusmetsikkö

Kuikanvuoren länsirinteessä esiintyy useassa paikassa luonnonvaraisia metsälehmuksia. Keski-Suomen ympäristökeskus on tehnyt luontotyyppirajauksen metsikköön, jossa kasvaa 22 läpimitaltaan yli 7 cm olevaa lehmusta (kirjallinen tiedonanto alustavasta luontotyyppipäätöksestä 28.8.2006).

Arvo: Kohde on alustavan päätöksen mukaan luonnonsuojelulain 1096/1996 4 luvun 29 § mukainen suojeltu luontotyyppi.

5.3 Mahdolliset metsä- ja vesilakikohteet

4. Kuikanvuori-Kivivuori

Kuikanvuoren lounaisreunalla on noin 500 m pitkä kalliorinne, joka jatkuu eteläpäässä Kivijärveen putoavana Kivivuorena. Jyrkkä kallio kohoaa ylöspäin hylläinä ja pystyinä rosoisina seinäminä. Paikoin rinne on lohkarainen. Rinteen yläosassa ja Kivivuorella kasvaa kalliomännikköä ja Kuikanvuoren ja Kivivuoren välissä varjoisaa vanhaa kuusikkoa.

Rinteen keskivaiheilla on pienialainen rinnelehto, jossa tavataan mm. kevätlinnunhernettä, mustakonnanmarjaa ja kalliokieliä.

Arvo: Kuikanvuoren ja Kivivuoren jyrkänteet ja alusmetsä, kalliot ja louhikot sekä rehevä lehtolaikku ovat mahdollisia metsälakikohteita.

Kuvat 3 ja 4. Kuikanvuoren rinnelehdossa kasvaa mustakonnanmarjaa. Kuikanvuoren laelle johtaa kallioisessa rinteessä luontopolku.

5. ja 6. Kuikanvuoren suot

Kohdenumerot aikaisemmissa selvityksissä: 16 /1988, 14 /1996 (pohjoinen), 17/1988, 15/1996 (eteläinen)

Kuikanvuoren kallioisten rinteiden välissä on kaksi pienialaista suota. Pohjoisempi suo on sarakorpea ja eteläisempi kitumäntyä ja koivua kasvavaa nevarämettä, jossa on vanha oja. Soita ympäröi äskettäin harvennettu kuusikko ja pohjoisemman pohjoisosassa vanha sekametsä. Pohjoisemmalta suolta virtaa kohti Kivijärveä vähäinen, osin maanalainen puro, jota alaosassa ympäröi taimikko ja joka yläosassa peittyy hakkuutähteisiin.

Arvo: Nämä kaksi vähäpuustoista suota ovat mahdollisia metsälakikohteita. Puron luonnontila on muuttunut eikä sitä voida nykyisellään pitää metsä- tai vesilakikohteena.

7. Pajulammista laskeva puro

Kohdenumero aikaisemmissa selvityksissä: 17/1996

Pajulammista alkunsa saava puro virtaa alaosassa alas rinnettä luonnontilaisena, lohkaraisena ja osin hiekkapohjaisena. Sitä ympäröivät järeät kuuset ja sen varrella kasvaa hiirenporrasta, kevätlinnunhernettä, näsiää ja mustakonnanmarjaa. Lähellä puroa on metsälehmäksiä, jotka eivät sisälly kohteen 3 luontotyyppirajaukseen. Kuusikon yläreunassa puro häviää maan alle ja tulee taas ylempänä näkyviin selvänä uomana. Osa puron vedestä purkautuu ainakin kevät aikaan maan pinnalle varsinaista uomaa pohjoisempaan, missä erottuu kaksi erillistä noroa, joiden varrella on lehtokasvillisuutta, mm. kevätlinnunsilmää ja hiirenporrasta. Koko rinne on liito-oravien elinpiiriä.

Arvo: Puron lähiympäristö on mahdollinen metsälakikohde ja puro vesilakikohde. Puronvarsi on osa liito-oravaesiintymää.

Kuvat 5 ja 6. Kuikavuorella on kaksi pientä suota, joista kuvassa pohjoisempi. Pajulammesta laskeva puro virtaa järeäpuustoisessa kuusikossa, joka on liito-oravien elinpiiriä.

8. Hollilan lähde

Kohdenumero aikaisemmissa selvityksissä: 24a/1988, 29/1996

Pellon reunassa sijaitsee karu lähde, jonka ympärillä on rahkasammaleista tihkupintaa ja harmaaleppiä. Metsä lähteen ympärillä on äskettäin harvennushakattu.

Arvo: Lähteen lähiympäristö on mahdollinen metsälakikohde ja lähde vesilakikohde.

9. Hollilan puro

Kohdenumero aikaisemmissa selvityksissä: 38/1996

Paljakan rinteiltä lähtevä puro virtaa alas rinnettä vuolaana putouksena ja sen jälkeen kivikkoisessa uomassa mutkitellen. Puron varrella kasvaa järeitä kuusia ja muutamia kookkaita haapoja, itäpuoli on avohakattu. Puron alaosa on loivaa, soistunutta maastoa ja pääuomaan liittyy toinen haara idästä. Purouomien varrella kasvaa mm. hiirenporrasta ja kevätlinnunsilmää.

Arvo: Puron lähiympäristö on mahdollinen metsälakikohde ja puro vesilakikohde.

10. Kuolemajärven suon lehtometsä

Ojitettujen soiden välisen kankaan kaakkoisreunalla on vanhaa kuusikkoa, jossa kasvaa myös järeitä haapoja ja muutamia raitoja sekä on lahoppuuna lehtipuupötkelöitä ja muutamia kuusirunkoja. Metsän reunan aluskasvillisuus on rehevää, mm. mustakonnanmarjaa, sudenmarjaa, kevätlinnunhernettä, näsiä ja metsäkurjenpolvea. Paikalla havaittiin kesäkuussa täpläpurikko – melko harvinainen päiväperhonen, joka suosii tämän tyyppisiä elinympäristöjä.

Arvo: Rehevä lehtolaikku on mahdollinen metsälakikohde. Vanhat havu- ja sekametsiköt ovat muita arvokkaita elinympäristöjä (Meriluoto & Soininen 1998). Metsä on liito-oravan elinpiiriä.

11. ja 12. Kuolemajärven eteläpuoliset purot

Kohti Kuolemajärven eteläpuolista suota viettävässä rinteessä virtaa kaksi puroa. Rinteen metsä on harvennettua kuusikkoa, mutta purouomien varsilla kasvaa harmaaleppiä sekä haapoja, joista osa on järeitä. Lahopuuna on pötkelöitä ja muutamia kuusirunkoja. Purot ovat vähävetisiä ja niiden uomat yläosasta lohkareisia. Eteläisen puron varrella kasvaa mm. näsiää, mustakonnanmarjaa, lehtokuusamaa ja huopaohdaketta sekä soistuneessa alaosassa runsaasti kevätlinnunsilmää. Pohjoisen puron varrella esiintyy mm. metsäimarretta, hiirenporrasta ja kevätlinnunsilmää, ja se muuttuu alaosassa kaivetuksi ojaksi. Molempien purojen varrella asuu liito-oravia, joille on pesäpuiksi kolohaapoja.

Arvo: Purojen lähiympäristöt ovat mahdollisia metsälakikohteita ja purot vesilakikohteita. Kummakin puron varrella on liito-oravaesiintymä ja pesäpuita.

13. ja 14. Kuolemajärven eteläpuolen lähteet

Kohdenumero aikaisemmissa selvityksissä: 25/1988, 27/1996 (eteläinen), 25/1988, 28/1996 (pohjoinen)

Ojitetun suon ympäröimän maakannaksen kärjessä sijaitsee karu avolähde, josta lähtevää uomaa lienee joskus kaivettu. Lähteessä ja purossa ei esiinny erityistä lähdekasvillisuutta, mutta eteläpuolella on lahoppuustoista harmaalepikkoa ja isoja tuomia sekä kenttakerroksessa mm. nokkosta ja puna-ailakkia. Kuolemajärven kaakkoispuolella on rakennetun alueen reunassa avolähde, jonka ympärillä kasvillisuus on karunpuoleista.

Arvo: Eteläisemmän lähteen lähiympäristö on mahdollinen metsälakikohde ja molemmat lähteet vesilakikohteita.

Kuvat 7 ja 8. Kevätlinnunsilmä viihtyy kosteissa lehdoissa kuten Salavanmäen purojen varsilla. Kuolemajärven eteläpuolella on karu lähde.

15. ja 16. Kuikan purot

Kohdenumero aikaisemmissa selvityksissä: 23/1996 (pohjoisemman puron lehto)

Patalahteen päin laskevassa kuusikkorinteessä on kaksi vähävetistä purouomaa. Eteläisempi uoma on lohkareinen ja sen varrella kasvaa mm. hiirenporrasta ja mesiangervoa. Puroa reunustavat puut ovat järeitä kuusia, joiden lisäksi on haapoja, kookas monirunkoinen raita ja samanlainen pihlaja. Eteläisempi puro on syvään uurtunut ja sen varrella on hiirenporrasta ja isoalvejuurta. Puron pohjoispuolella on yksittäin lehtokasveja kuten

näsiää ja mustakonnanmarjaa, mutta ei varsinaista lehtoa. Eteläisemmän puron ympäristöstä löytyi liito-oravan papanoita.

Arvo: Purojen lähiympäristöt ovat mahdollisia metsälakikohteita ja purot vesilakikohteita. Eteläisemmän puron varrella on liito-oravaesiintymä.

17. Nakkerpohjan puro

Pieneltä ojitetulta suolta saa alkunsa puro, jonka alaosa on melko luonnontilainen. Jyrkässä rinteessä uoma on lohkareinen ja sen varrella kasvaa tuomia sekä mm. mustakonnanmarjaa, näsiää, kevätlinnunhernettä ja lehtokuusamaa. Alempana uoma kiemurtelee loivapiirteisenä pellon reunassa ja sitä ympäröivät rehevinä hiirenporras- ja mesiangervovokasvustot sekä mm. rentukka ja kevätlinnunsilmä. Puron alaosassa on kaivoksi muutettu lähde, josta virtaa vesiä puroon.

Arvo: Puron lähiympäristö on mahdollinen metsälakikohde ja puro vesilakikohde. Puron varrella on liito-oravaesiintymä.

18. Hakaniemen lehtolaikku

Kohdenumero aikaisemmissa selvityksissä: 37/1996

Lähellä Patalahden rantaa sijaitsee lähde, joka on muutettu kaivoksi. Alueella kasvaa tuomia ja noin 15 kookasta haapaa, joista yhdessä käpytikan pesäkolo. Rehevään kasvilisuuteen kuuluvat mm. mustakonnanmarja, syyläjuuri, sudenmarja ja mesiangervo.

Arvo: Rehevä lehtolaikku on mahdollinen metsälakikohde.

19. Vuorisjärvi

Kohdenumero aikaisemmissa selvityksissä: 3/1988, 2/1996

Vuorisjärvi on 0,2 ha:n kokoinen lampi korkealla Himosvuorella. Lampea ympäröi leveästi suo, joka on lammen rannoilla lyhytkorsinevaa ja laitaosissa neva- ja tupasvillärämettä. Lammen länsipuolitse kulkee tie.

Arvo: Lammen lähiympäristö on mahdollinen metsälakikohde ja lampi vesilakikohde.

Kuvat 9 ja 10. Vuorisjärvi on pieni suorantainen lampi. Himosvuoren itärinteessä virtavan puron tervaleppäluhdassa kukki rentukka.

20. Himosvuoren itärinteen pohjoinen puro

Kohdenumero aikaisemmissa selvityksissä: 6/1988, 8/1996

Vähävetinen puro saa alkunsa niityn kulman tihkupinnalta, virtaa sen jälkeen kallioiden välisessä uomassa, häviää keskiosassa pieneen soistumaan ja virtaa lopuksi alas jyrkkää kivikkoista rinnettä. Pääosin uoma on luonnontilainen, mutta keskivaiheilla erottuvat vielä vanhat metsäkoneen ajourat. Puron varrella tavataan lehtolajistoa kuten hiirenporras, näsiä, mustakonnanmarja ja kevätlinnunherne. Puronvarren metsä on varttunutta kuusikkoa, jota on äskettäin harvennettu. Puron keskivaiheilta löytyi kesäkuussa liito-oravan papanoita useiden puiden alta.

Arvo: Puron lähiympäristö on mahdollinen metsälakikohde ja puro vesilakikohde. Puron keskiosassa on liito-oravaesiintymä.

21. Himosvuoren itärinteen eteläinen puro

Kohdenumero aikaisemmissa selvityksissä: 5/1988, 7/1996

Pohjoisempaa puroa vuolaampi eteläinen puro virtaa aluksi taimikossa ja sen jälkeen läpi kookkaita tervaleppiä kasvavan pienen metsäluhdan. Tämän jälkeen puro virtaa kallioiden kumpareiden välissä alas rinnettä, joka on alaosassa on jyrkkä ja louhikkoinen. Puron varrella kasvaa kookkaita kuusia ja järeitä haapoja. Kesäkuussa liito-oravan papanoita löytyi puron varrelta useiden kuusten ja haapojen alta, joukossa ainakin yksi kolohaapa pesäpuuksi.

Arvo: Puron lähiympäristö ja rantaluhta ovat mahdollisia metsälakikohteita ja puro vesilakikohde. Puron varrella on liito-oravaesiintymä ja pesäpuu.

22. Pohjois-Himoksen lähde

Kohdenumero aikaisemmissa selvityksissä: 13/1988, 10/1996

Laskettelurinteiden välisessä metsäsaarekkeessa sijaitsee pieni lähde, joka oli alkukesästä kuiva. (Länsipuolisen metsäsaarekkeen reunassa on kaivoksi muutettu lähde, ja on mahdollista että aikaisemmissa selvityksissä tarkoitettiin lähteellä sitä). Metsäsaarekkeen alareunassa on kookkaita tuomia ja rehevää aluskasvillisuutta. Kesäkuussa metsäsaarekkeen kuusten alta löytyi liito-oravan papanoita.

Arvo: Lähteen lähiympäristö on mahdollinen metsälakikohde ja lähde vesilakikohde, mikäli ei ole kokonaan kuivunut. Metsäsaarekkeesta löytyi liito-oravan papanoita.

23. Lehtoniemen puro

Kohdenumero aikaisemmissa selvityksissä: 8/1988, 11/1996

Vähävetinen puro saa alkunsa rakennetulta alueelta, mutta sen alaosassa uoma virtaa syvään uurtuneena luonnontilaisena ja siihen liittyy pieni sivuhaara. Metsä puron ympärillä on varttunutta kuusikkoa, jossa on järeitä haapoja sekä pellon reunalla harmaaleppää ja kookkaita tuomia. Muutamia järeitä runkoja on kaatunut uoman yli.

Arvo: Puron lähiympäristö on mahdollinen metsälakikohde ja puro vesilakikohde. Puron varrella on liito-oravaesiintymä ja ainakin yksi liito-oravan pesäpuu.

24. Patajoen pellon lähde

Kohdenumero aikaisemmissa selvityksissä: 40/1988, 30/1996

Keskellä peltoa sijaitsee suuri avolähde, jota lienee kaivettu, niin että vesialtaita on nyt kolme erillistä. Lähteen ympärillä on kaistale heinäniittyä sekä muutamia koivuja ja pajuja, mutta ei erityistä kasvillisuutta.

Arvo: Mahdollisesti lähde on kaivamisesta huolimatta vesilakikohde.

Kuvat 11 ja 12. Patajoen peltojen keskellä on lähde ja peltojen reunassa virtaa puro.

25. Patajoen puro

Patajoen suulle laskee kaukaa etelästä vuolasvirtainen puro, jonka uoma on osittain luonnontilainen. Lähellä suistoa puro virtaa lohkareisessa uomassa, jonka varrella kasvaa tuomia ja harmaaleppiä. Ylempänä pellon jälkeen uoma on uurtunut syvälle ja sen varrella kasvaa nuorta kuusikkoa, harmaaleppiä ja järeitä haapoja. Itäpuolella on laidunnetun rinteiden alareunassa tihkupintaa, jossa on runsaasti kevätlinnunsilmää sekä mm. hiirenporrasta, mesiangervoa ja ojakellukkaa.

Arvo: Puron lähiympäristö on mahdollinen metsälakikohde ja puro vesilakikohde.

26. ja 27. Mustikkavuoren purol

Kohdenumero aikaisemmissa selvityksissä: 38 /1988 (läntinen), 39/1988 (itäinen)

Mustikkavuoren luoteispuolella on kaksi lähdevaikutteista puroa. Läntisen puron yläosassa on upotettu uomaan kaivonrenkaat lähteen kohdalle, mutta osa lähdevesistä purkautuu puroon. Puron varrella on hyvin järeitä kuusia ja alempana tuomia ja harmaaleppiä. Purouoman ympärillä kasvaa mm. kevätlinnunsilmää, hiirenporrasta ja ojakellukkaa. Itäisempi puro on edellistä vähäisempi ja sen alaosassa on lähteinen tihkupinta, jossa kasvaa lehtisammalia ja hiirenporrasta.

Arvo: Purojen ja lähteiden lähiympäristöt ovat mahdollisia metsälakikohteita ja purot ja lähteet vesilakikohteita. Läntisemmän puron varrella on liito-oravaesiintymä.

5.4 Muut kohteet

28. Kuikanvuoren länsirinteen pohjoinen metsä

Kuikanvuoren länsipuolen rinteessä kasvaa kuusivaltaista sekametsää, jossa on edustavan vanhan metsän ominaispiirteitä. Noin 7 ha metsäalue alkaa ylärinteestä kallioiden välisestä notkelmasta ja jatkuu rinnettä alas suon reunaan. Kuuset ovat järeitä ja naavaisia ja niiden lisäksi alueella on kilpikaarnaisia mäntyjä, koivuja, raitoja ja kymmeniä järeitä haapoja, joiden joukossa on myös kolohaapoja. Lahopuuna on koivupötkkelöitä ja joitakin kaatuneita haapa- ja kuusirunkoja. Hyvin isoja muurahaiskekoja on useita. Kallion lakialue on melko luonnontilaista kalliomännikköä, jossa on käkkyräisiä runkoja ja kelojuuta. Koko alueella tavataan liito-oravia ja niillä on useita pesäjuuta.

Arvo: Vanhat havu- ja sekametsiköt ovat muita arvokkaita elinympäristöjä (Meriluoto & Soininen 1998). Kallio on osittain mahdollinen metsälakikohde, mutta tässä sitä ei ole rajattu erikseen. Metsä on liito-oravan elinpiiriä.

Kuvat 13 ja 14. Kuikanvuoren länsirinteessä on edustavaa vanhaa metsää. Honkalan niityllä tavataan rehevää niittykasvillisuutta.

29. Kuikanvuoren länsirinteen eteläinen metsä

Edellisen metsäalueen eteläpuolella on varttunutta kuusikkoa, jossa esiintyy paikoin järeitä haapoja sekä kalliokumpareilla kookkaita mäntyjä. Lahopuuta on melko niukasti. Rinteessä kasvaa 17 puumaista lehmusta, mikä ei vielä tällä hetkellä riitä luontotyyppirajauksen tekoon (Keski-Suomen ympäristökeskus, kirjallinen tiedonanto alustavasta luontotyyppipäätöksestä 28.8.2006). Alueella on liito-oravia ja ainakin kaksi pesäjuuta.

Arvo: Vanhat havu- ja sekametsiköt ovat muita arvokkaita elinympäristöjä (Meriluoto & Soininen 1998). Metsä on liito-oravan elinpiiriä.

30. Salavan metsä

Peltoihin rajoittuva metsä on järeäpuustoista varttunutta kuusikkoa, jossa kasvaa myös haapoja ja pellon reunoilla harmaaleppää. Ylärinteessä kuusikko vaihtuu kallioiseksi männiköksi ja alarinteessä siihen liittyy kallioinen kumpare. Kuusikko on rehevän lehtomaista ja siellä on lahopuuna koivupötkkelöitä ja muutamia kaatuneita kuusia.

Arvo: Vanhat havu- ja sekametsiköt ovat muita arvokkaita elinympäristöjä (Meriluoto & Soininen 1998). Metsä on liito-oravan elinpiiriä.

31. Honkalan niitty

Kohdenumero aikaisemmissa selvityksissä: 4/1996, 10/2001, 5/2004

Himosvuoren laella on osin metsittynyt ja pensoittunut niittyalue. Noin 3 ha laajuisella alueella tavataan tuoreen niityn heiniä ja ruohoja kuten metsäkurjenpolvi, särmäkuisma, kurjenkello, harakankello, nurmikohokki, puna-ailakki ja huopaohdake. Alueen reunalla on vanha puutarha.

Arvo: Metsäniityt ovat muita arvokkaita elinympäristöjä (Meriluoto & Soininen 1998). Niittyaluetta on hoidettava niittämällä tai laiduntamalla ja puustoa ja pensaikkoa rai-vaamalla, mikäli halutaan säilyttää avoimena.

32. Säyrylän mänty

Kohdenumero aikaisemmissa selvityksissä: 11/1996, 12/2001

Maisemassa erottuva kookas kilpikaarnamänty, joka on mahdollisesti toiminut karsik-kopuuna.

Arvo: Vanha mänty maisemallisesti näkyvällä paikalla.

Kuvat 15 ja 16. Himosvuoren luoteisrinteessä seisoo vanha aihkimänty. Patalahden lокkiluodol-la pesii nauru- ja pikkulokkeja.

33. Himosvuoren luoteisrinteen mänty

Kohdenumero aikaisemmissa selvityksissä: 10/1996

Luoteis-Himoksen rinteessä kasvaa kookas ja hyvin järeä (läpimitta > 1 m) kilpikaar-namänty, jossa kyljessä näkyvät kolmen metsäpalon jäljet. Puussa on koloja ja sen alta löytyi liito-oravan papanoita. Ylempänä rinteessä on toinen kilpikaarnamänty, joka se-kin liito-oravan pesäpuu.

Arvo: Kaksi vanhaa mäntyä, jotka ovat liito-oravan pesäpuita. Järeämpi mänty on syytä rauhoittaa luonnonmuistomerkkinä.

34. Patalahden lokkiluoto

Patalahden Säyrylänsalmessa pesii pienellä luodolla lokkikolonia, johon kuuluu yli 100 nauru- ja pikkulokkiparia.

Arvo: Naurulokki on uhanalainen vaarantuneeksi (VU) luokiteltu laji, ja pikkulokki kuuluu lintudirektiivin 92/43/ETY liitteen I lajeihin. Luoto on Jämsän harvoja nauru- ja pikkulokin pesimäpaikkoja ja sen säilyminen tulisi turvata. Pesimärauhan säilyttämiseksi luodon ympärille tulisi jättää 100-200 metrin suojavyöhyke eikä vesikasvillisuutta pidä poistaa.

6

JOHTOPÄÄTÖKSET

Luontoselvityksessä Himoksen alueelta löytyi huomattavia luontoarvoja, siitakin huolimatta, että se on osittain rakentamisen voimakkaasti muuttamaa ja pirstomaa. Maankäytön suunnittelussa yksittäiset kohteet tulee ottaa huomioon riittävän laajoina, niin että niiden luontoarvot ja ominaispiirteet säilyvät. Kuikanvuoren länsirinteessä on huomattava luontokohdekeskittymä, joka on syytä huomioida laajempaan luonnonsuojelullista arvoa omaavana kokonaisuutena.

Lähtötietojen perusteella ainoa selvitysalueella sijaitseva valtakunnallisesti merkittävä kohde on Säyrylän lehto, joka sisältyy lehtojensuojeluohjelmaan ja josta 1,2 ha on rauhoitettu luonnonsuojelualueeksi. Asemakaavassa alue on osoitettu SL-alueeksi, johon sisältyy myös läheinen Muurajaisjärvi.

Tässä selvityksessä alueelta löytyi useita mahdollisia metsälain mukaisia erityisen tärkeitä elinympäristöjä. Suurin osa näistä on purojen, lähteiden tai pienten lampien lähiympäristöjä, ja luonnontilaisina ne ovat myös vesilaissa suojeltuja luontotyyppiejä. Muita mahdollisia metsälakikohteita alueella ovat muutamat kalliot, jyrkänteet, rehevät lehtolaikut ja vähäpuustoiset suot. Näiden lisäksi alueelta löytyy metsäluonnon muihin arvokkaisiin kohteisiin luettavia vanhoja havu- ja sekametsiä ja metsäniittyä. Linnustoltaan merkittävin kohde alueella on Patalahden Säyrylänsalmen lokkiluoto

Himoksen alueelle tehdyssä erillisessä liito-oravaselvityksessä alueelta löytyi useita liito-oravaesiintymiä (Pöyry Environment Oy 2006). Liito-orava on EU:n luontodirektiivin 92/43/ETY liitteen IV (a) mukainen laji, jonka lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen on kielletty Suomen luonnonsuojelulain perusteella (LSL 49 §). Monet rajatuista esiintymistä sijaitsevat kohteissa, jotka ovat metsälaki- ja usein myös vesilakikohteita tai niiden puusto on huomattavan luonnontilaista. Näillä kohteilla on arvoa luonnon yleiselle monimuotoisuudelle ja liito-oravan lisäksi muillekin metsien kasvi- ja eläinlajeille.

LÄHTEET:

Ekholm, M. 1993: Suomen vesistöalueet. - 166 s. Vesi- ja ympäristöhallitus. Helsinki.

Geologian tutkimuslaitos 2006: Geokartta osoitteessa <http://geokartta.gtk.fi/>.

Hamarus, A. 1988: Himosvuoren alueen luontoselvitys. 13 s. + 2 karttaa. Jämsän kaupunki.

Husa, J. & Kontula, T. 1997: Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Keski-Suomen läänissä. Suomen ympäristökeskuksen moniste 71.

Joutsela, H. 1996: Himosvuoren alueen luontoselvitys. 16 s. + valokuvat sekä kartta 1: yleistä luonnoloista ja kartta 2: virkistyskäyttöä ja rakentamista rajoittavat kohteet. Jämsän kaupunki.

Jämsän kaupunki 1996: Patajoen ruoppaus/kanavointi. Ympäristövaikutusselvitys. 25 s + liitteet.

Keski-Suomen ympäristökeskus 2006: Vesistöjen käyttökelpoisuusluokitus 2000-2003. <http://www.ymparisto.fi> 20.3.2006.

Leskisenoja, K. 1999: Jämsän Patalahden kalastus selvitys. – 26 s.

Maa ja Vesi Oy 1999-2005): Seuraavien alueiden asemakaavojen luontoselvitykset: Kuikka 2005, Luoteis-Himos 2005, Honkaranta (ent. Himoskylä) 1999 ja 2004, Länsihuippu (ent. Himoslähde II/2) 2000 ja 2004, Himosranta 2003, Himoslehto 2001, Himoslaki 2001 ja 2004, Nuppula ja Kaunisto 1999 sekä Himoskylä 2005.

Meriluoto, M. & Soininen, T. 1998: Metsäluonnon arvokkaat elinympäristöt. - 192 s. Metsälehti Kustannus. Helsinki.

Rassi, P., Alanen, A., Kanerva, T. ja Mannerkoski, I. (toim.) 2000: Suomen lajien uhanalaisuus 2000. – 432 s. Ympäristöministeriö. Helsinki.

Salonen, H. 1993: Selvitys Patalahden linnustosta. 3 s.

Suomen ympäristökeskus 2005: Hertta-järjestelmän tiedot luontokohteista ja uhanalaisista lajeista. 8.12.2005 ja 16.8.2006.

Ympäristöministeriö 2005: Liito-oravan huomioon ottaminen kaavoituksessa. Kirje 9.11.2005.

Liite 2. Aikaisemmissa selvityksissä mainitut luontokohteet, joiden arvo on heikentynyt tai jotka on muista syistä poistettu kokonaan tästä selvityksestä.

Kohteen nimi	Kohdenumero aikaisemmissa selvityksissä	Poistamisen syy
Jussilan tie	5/1996	Ei erityisiä luontoarvoja.
Himosvuoren vanha metsä	S-osa: 4/1988, 6/1996 N-osa: 9/2001, 5/2004	S-osa avohakattu ja harvennushakattu. N-osa varttunutta kuusikkoa, ei vanhan metsän tunnuspiirteitä.
Pohjois-Himoksen lehto	7/1988, 9/1996	Jäänyt parkkipaikan ja tien alle.
Kivivuoren lehto	15/1988, 13/1996, 2/2000, 6-7/2004	Lähes kokonaan avohakattu.
Kuikanvuoren lehto	18/1996	Lehtokasvilajeja niukasti, ei varsinainen lehto.
Säyrylän kallio	21/1988, 21/1996	Ei erityisiä luontoarvoja, rakentaminen muuttanut.
Säyrylän puro	22/1988, 22/1996	Ei erityisiä luontoarvoja, rakentaminen muuttanut.
Kuikan koivut	24b/1988, 24/1996	Lähinnä maisemallista arvoa.
Kuolemajärven suon itäosa	23/1988, 25/1996	Ei erityisiä luontoarvoja, ojitettu.
Kuolemajärven suon länsiosa	24/1988, 26/1996	Ei erityisiä luontoarvoja, ojitettu.
Patalahden rantapuusto	43/1988, 33/1996	Lähinnä maisemallista arvoa.
Tervajärven puro	36/1996	Ympäristö raivattu pelloksi, ei erityisiä luontoarvoja.
Patajoen tilan puukujanteet	42/1988, 32/1996	Läntisempi kaadettu, itäisemmällä lähinnä maisemallista arvoa.
Mustikkavuoren lähde (itäinen)	38/1988	Lähde muutettu kaivoksi ja siitä lähtevän puron ympäristö taimikkoa ja hakkuuta.
Patajoen lähde	41/1988, 31/1996	Lähde muutettu kaivoksi.

Liite 3. Metsälain, luonnonsuojelulain ja vesilain luontokohteet

Metsälaki (1093/1996 3 luku 10 §)

Metsien monimuotoisuuden kannalta erityisen tärkeitä elinympäristöjä ovat:

- 1. lähteiden, purojen ja pysyvien vedenjuoksu-uoman muodostavien norojen sekä pienten lampien välittömät lähiympäristöt;*
- 2. ruoho- ja heinäkorvet, saniaiskorvet sekä lehtokorvet ja Lapin läänin eteläpuolella sijaitsevat letot;*
- 3. rehevät lehtolaikut;*
- 4. pienet kangasmetsäsaarekkeet ojittamattomilla soilla;*
- 5. rotkot ja kurut;*
- 6. jyrkänteet ja niiden välittömät alusmetsät; sekä*
- 7. karukkokankaita puuntuotannollisesti vähätuottoisemmat hietikot, kalliot, kivikot, louhikot, vähäpuustoiset suot ja rantaluhdat.*

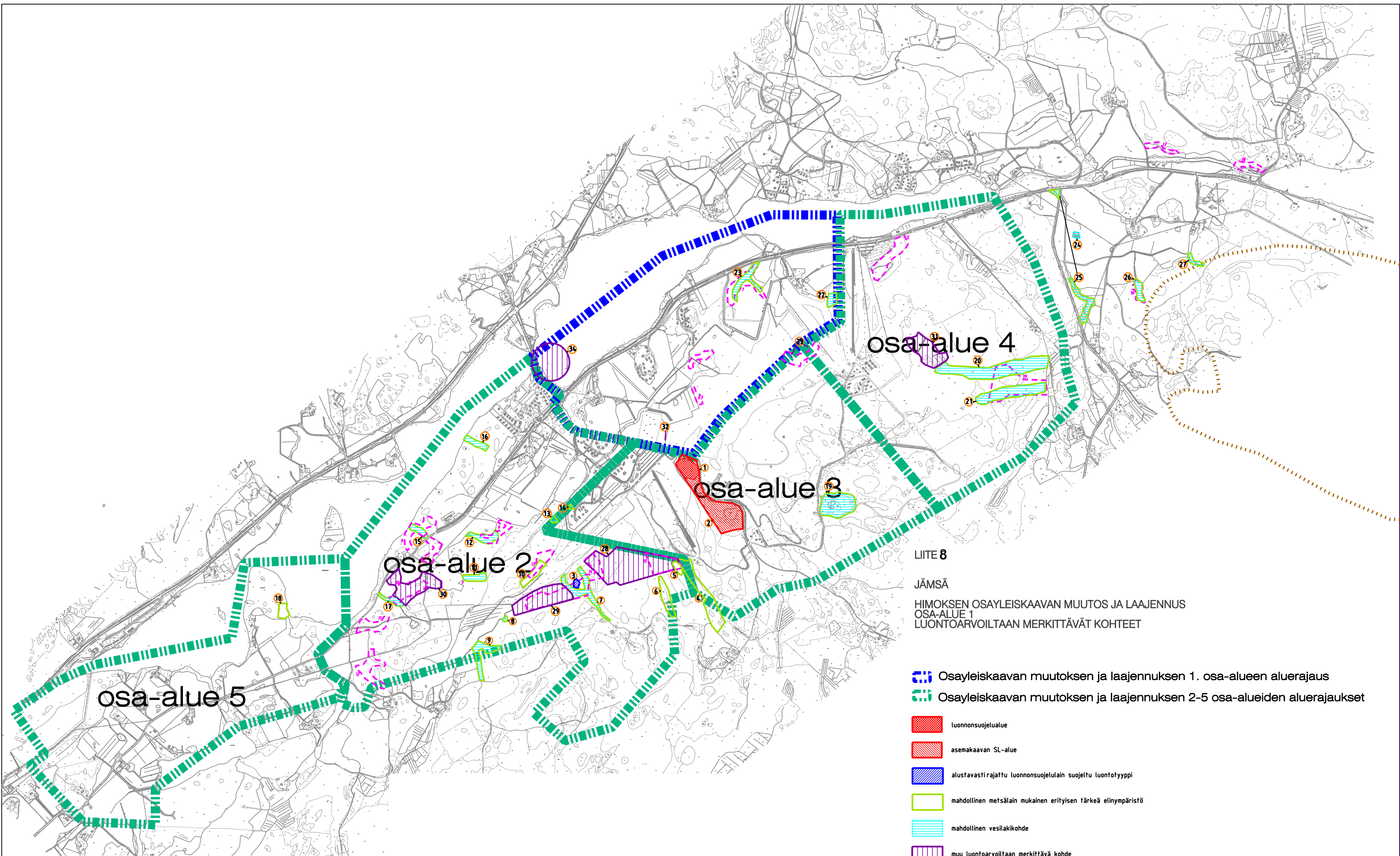
Luonnonsuojelulaki (1096/1996 4 luku 29 §)

Seuraaviin luontotyyppeihin kuuluvia luonnontilaisia tai luonnontilaiseen verrattavia alueita ei saa muuttaa niin, että luontotyyppin ominaispiirteiden säilyminen kyseisellä alueella vaarantuu:

- 1. luontaisesti syntyneet, merkittävältä osin jaloista lehtipuista koostuvat metsiköt;*
- 2. pähkinäpensaslehdot;*
- 3. tervaleppäkorvet;*
- 4. luonnontilaiset hiekkarannat;*
- 5. merenrantaniityt;*
- 6. puuttomat tai luontaisesti vähäpuustoiset hiekkadyynit;*
- 7. katajakedot;*
- 8. lehdesniityt; sekä*
- 9. avointa maisemaa hallitsevat suuret puut tai puuryhmät.*

Vesilaki (1961/264 1 luku 15a § ja 17a §)

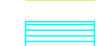
Toimenpide, joka vaarantaa enintään kymmenen hehtaarin suuruisen fladan tai kluuvijärven taikka muualla kuin Lapin läänissä enintään 1 ha:n suuruisen lammen ja järven säilymisen luonnontilaisena on kielletty. Jos muualla kuin Lapin läänissä sijaitseva uoma on luonnontilainen ei sitä saa muuttaa niin, että uoman säilyminen luonnontilaisena vaarantuu. Sama on koko maassa voimassa luonnontilaisesta lähteestä.

LIITE 8

JÄMSÄ

HIMOKSEN OSAYLEISKAAVAN MUUTOS JA LAAJENNUS
OSA-ALUE 1
LUONTOARVOILTAAN MERKITTÄVÄT KOHTEET

- Osayleiskaavan muutoksen ja laajennuksen 1. osa-alueen aluerajaus
- Osayleiskaavan muutoksen ja laajennuksen 2-5 osa-alueiden aluerajaukset
- luonnonsuojelualue
- asemakaavan SL-alue
- alustavasti rajattu luonnonsuojelun suojeltu luontotyyppi
- mahdollinen metsälain mukainen erityisen tärkeä elinympäristö
- mahdollinen vesilähtökohde
- muu luontoarvoiltaan merkittävä kohde
- arvokas kallioalue
- liito-oravaesiintymä
- luontokohteen numero

Jämsek Oy ja Jämsän kaupunki

Himoksen liito-oravaselvitys

Yhteenveto

Tämä liito-oravaselvitys on tehty Jämsän kaupungin Himoskylän asemakaava-alueelle, suunnitellun golfkentän kahdelle vaihtoehtoiselle alueelle sekä Patajoen ympäristöön. Selvityksen maastotyöt tehtiin 19.- 21.4. ja 2.- 6.5.2006 ja joitakin täsmennyksiä tietoihin tuli vielä kesän 2006 aikana.

Selvityksen tarkoituksena oli kartoittaa liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikat selvitysalueella sekä määritellä liito-oravien liikkumiselle tärkeät kulkuyhteydet. Liito-orava on uhanalainen, rauhoitettu laji, jonka lisääntymis- ja levähdyspaikkojen heikentäminen ja hävittäminen on kielletty Suomen luonnonsuojelulain 1996/1096 49 §:n mukaan.

Selvityksessä alueelta kirjattiin ylös 9.6.2006 mennessä 474 liito-oravapuuta. Yleispiirteiltään Himoksen aluetta voidaan pitää hyvin liito-oravalle soveltuvana elinympäristönä, sillä varttuneet kuusivaltaiset metsät ovat yleisiä ja niissä on monin paikoin runsaasti haapaa. Lisäksi alueelta löytyy liito-oravan suosimia puronvarsia, kallionaluksia ja peltonreunametsiä.

Varmoina pidettäviä liito-oravien pesäpaikkoja (koloja tai risupesä) alueella todettiin 27 ja mahdollisia lisäksi 5. Kolohaapoja löytyi kolmasosasta esiintymiä, joten pääosin liito-oravien pesäpaikat lienevät kuusissa vanhoissa oravanpesissä. Papanalöytöjen ja metsän rakenteen perusteelta alueelta rajattiin esiintyminä 18 liito-oravareviirien ydin- aluetta. Esiintymät suositellaan jätettäväksi voimakkaasti maankäyttöä muuttavien toimenpiteiden ulkopuolelle ja niiden välisten yhteyksien säilymiseen on kiinnitettävä erityistä huomiota.

Turussa 3.7.2006

Pöyry Environment Oy

Tommi Lievonen
toimialapäällikkö

Soile Turkulainen
projektipäällikkö

Yhteystiedot:
Ilmarisenkatu 18
20520 Turku
Kotipaikka Helsinki
Y-tunnus 0196118-8
Puh. (02) 510 0500
Fax (02) 510 0501
maajavesi.poyry.fi

Copyright © Pöyry Environment Oy

Kaikki oikeudet pidätetään Tätä asiakirjaa tai osaa siitä ei saa kopioida tai jäljentää missään muodossa ilman Pöyry Environment Oy:n antamaa kirjallista lupaa.

SISÄLTÖ

Yhteenveto

1	JOHDANTO	1
2	LIITO-ORAVAN ESIINTYMINEN JA SUOJELU	1
2.1	Liito-oravan esiintyminen Suomessa	1
2.2	Liito-oravan suojelu	2
3	LIITO-ORAVAN ELINYMPÄRISTÖ JA ELINTAVAT	2
3.1	Liito-oravan elinympäristö	2
3.2	Liito-oravan ravinto	2
3.3	Liito-oravan reviiri ja liikkuminen	3
4	SELVITYSMENETELMÄ	3
5	SELVITYKSEN TULOKSET	4
5.1	Yleistä	4
5.2	Esiintymät Himoskylän asemakaava-alueella	5
5.3	Esiintymät Golf1-alueella	6
5.4	Esiintymät Golf2-alueella	10
5.5	Esiintymät Patajoen alueella	10
5.6	Esiintymä selvitysalueen ulkopuolella	11
6	JOHTOPÄÄTÖKSET	11
6.1	Hävittämis- ja heikentämiskielto	11
6.2	Poikkeamislupa kieltoon	12

Liitteet:

Liitteet 1-3: Kartat.

Ilmakuvat Lentokuva Vallas Oy 28.2.2006

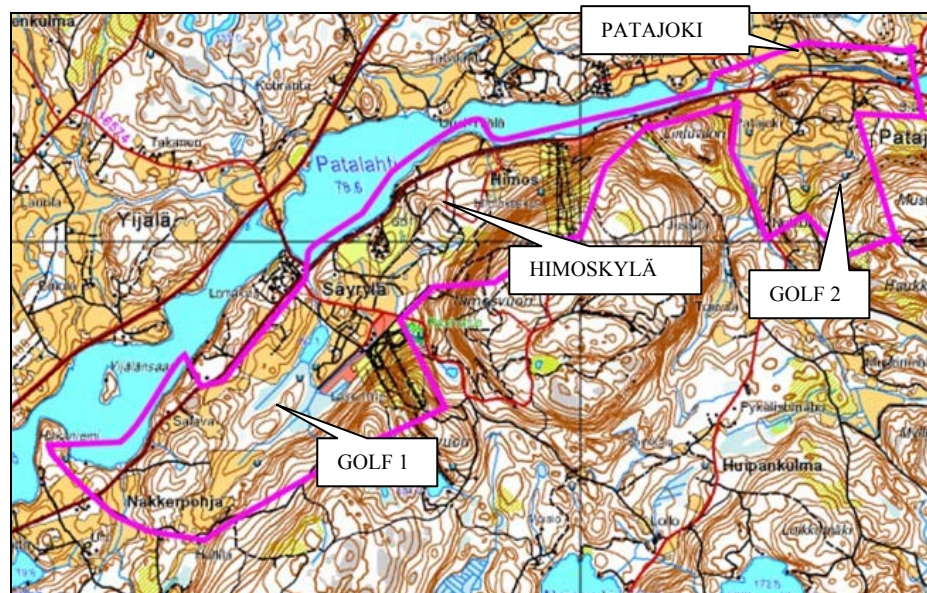
Muut kuvat Soile Turkulainen huhti-toukokuu 2006

Kannen kuva Tommi Lievonon marraskuu 2005: Papanoiden hakua Kuolemajärven eteläpuolella.

1 JOHDANTO

Tämä liito-oravaselvitys on tehty Jämsän kaupungin Himoskylän asemakaava-alueelle, suunnitellun golfkentän kahdelle vaihtoehtoiselle alueelle sekä Patajoen ympäristöön (Kuva 1). Selvityksen teko katsottiin aiheelliseksi, sillä syksyllä 2005 liito-oravan papanoita löytyi useista paikoista asemakaava-alueelta (Maa ja Vesi Oy 2005). Selvityksen maastotyöt tehtiin 19.- 21.4. ja 2.- 6.5.2006 ja joitakin täsmennyksiä tietoihin tuli vielä kesän 2006 aikana.

Selvityksen tarkoituksena oli kartoittaa liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikat selvitysalueella sekä määritellä liito-oravien liikkumiselle tärkeät kulkuyhteydet. Selvitystä tehdessä olivat tiedossa alueen matkailun MasterPlan-suunnitelmaan liittyvät alustavat maankäyttöhankkeet, mutta varsinaisesti niiden vaikutuksia liito-oraviin ei tässä vaiheessa arvioitu. Selvityksen teki FM biologi Soile Turkulainen Pöyry Environment Oy:stä.

Kuva 1. Kartoitettu alue ja osa-alueiden sijainnit. © Maanmittauslaitos 2005. Lupa nro 495/KP/04.

2 LIITO-ORAVAN ESIINTYMINEN JA SUOJELU

2.1 Liito-oravan esiintyminen Suomessa

Liito-orava on siperialaisten havumetsien laji, jota esiintyy EU-maista ainoastaan Suomessa ja harvinaisena Virossa ja Latviassa. Suomessa liito-oravan levinneisyysalueen pohjoisreuna on Oulu-Kuusamo –linjalla. Suomen liito-oravakannan kooksi arvioitiin tuoreessa selvityksessä 143 000 naarasta (Hanski 2006).

Lajin esiintymisessä maan eri osissa on huomattavia eroja, niin että paikoin se on yleinen, mutta toisaalla kanta on harva tai puuttuu kokonaan. Viime vuosikymmeninä liito-oravien määrän on todettu vähentyneen huomattavasti lähinnä elinympäristöjen pirstoutumisen ja sopivien pesimäpaikkojen puutteen vuoksi. Vuoden 2000 uhanalaistarkastelussa liito-orava on arvioitu vaarantuneeksi lajiksi (VU).

2.2 Liito-oravan suojelu

Liito-orava on yksi niistä neljästäkymmenestä Suomessa tavattavasta lajista, joita koskevat Euroopan yhteisön luontodirektiivin (92/43/ETY) liitteen IV(a) erityyssäännökset. Nämä säännökset on pantu täytäntöön luonnonsuojelulaissa (1096/1996). Liito-orava on lain 38 §:n perusteella rauhoitettu laji ja 39 §:ssä on kielletty yksilöiden tahallinen tappaminen, pesien ja yksilöiden ottaminen haltuun, siirtäminen toiseen paikkaan tai muu tahallinen vahingoittaminen sekä tahallinen häiritseminen erityisesti eläinten lisääntymisaikana tai muutoin niiden elämänkierron kannalta tärkeillä paikoilla.

Lisäksi luonnonsuojelulain 49 §:n mukaan luontodirektiivin liitteessä IV(a) mainittujen eläinlajien lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen on kielletty (LSL 49 § 1 mom. on muutettu lailla 553/24.6.2004). Hävittämisellä tarkoitetaan toimenpiteitä, joiden jälkeen esiintymän liito-oravat häviävät eikä alue ole enää liito-oravalle asumiskelpoinen. Heikentämisellä tarkoitetaan toimenpiteitä, jotka aiheuttavat lisääntymis- ja levähdyspaikan käyttökelpoisuuden selvää huononemista lyhyellä tai pitkällä aikavälillä.

3 LIITO-ORAVAN ELINYMPÄRISTÖ JA ELINTAVAT

3.1 Liito-oravan elinympäristö

Liito-orava on hämärä- ja yöaktiivinen eläin. Liito-oravat suosivat varttuneita kuusivaltaisia sekametsiä, mutta voi niitä tavata myös pihapiireissä, vanhoissa puistoissa ja puutarhoissa sekä pellon reunan haavikoissa. Usein reviirit sijaitsevat kallioiden juurilla, rinnemetsissä, metsän painanteissa tai pienvesien varsilla. Aivan puhtaissa kuusikoissa laji ei tule toimeen eikä myöskään pesi nuorissa metsissä.

Liito-orava pesä sijaitsee useimmiten käpytikan (tai muiden tikkojen) haapaan hakkaamassa kolossa. Pesäksi kelpaavat myös muunlaiset puunkolot, oravan rakentamat risupesät, linnunpöntöt ja jopa rakennukset. Jokaisella liito-oravayksilöllä on käytössä vuoden aikana useita pesäpaikkoja, naaraalla keskimäärin viisi ja koiraalla kahdeksan. Lisääntymisen lisäksi pesiä tarvitaan lepäämiseen ja ravinnon varastointiin.

3.2 Liito-oravan ravinto

Sopivien pesäpaikkojen lisäksi liito-oravan elinpiirillä on oltava riittävästi ravintopuita. Talvella liito-oravan pääravintoa ovat lepän ja koivun norkot ja silmut. Kesällä ravinto koostuu pääasiassa lehtipuiden (haavan, lepän, koivun ja pihlajan) lehdistä. Pesä- tai ruokailupuun tyvelle voi kertyä jopa satamäärin riisinjyvän kokoisia liito-oravan ulostepapanoita, joiden väri vaihtelee keltaisesta tummaan ruskeaan vuodenajasta ja ravinnon koostumuksesta riippuen.

Liito-oravakartoituksessa etsitään isojen puiden alta papanoita, joiden löytyminen on riittävä osoitus siitä, että alueella asustelee liito-oravia. Papanoiden löytyminen ei kuitenkaan välttämättä ole merkki siitä, että ko. puu tai paikat olisivat liito-oravalle välttämättömiä, sillä papanoita jää myös kulkureittien varsille. Toisaalta liito-oravat liikkuvat myös alueilla joilla papanoita ei ole havaittavissa. Liito-oravien määrää tai sukupuolta ei papanoiden perusteella voida päätellä.

3.3 Liito-oravan reviiri ja liikkuminen

Liito-oravat ovat paikkauskollisia eläimiä, jotka elävät koko aikuisikänsä samalla alueella. Tämä elinpiiri eli reviiri voi tosin olla laaja ja liito-oravat liikkuvat vilkkaasti sen osasta toiseen. Naaraiden elinpiiri on keskimäärin noin 8 ha ja urosten 60 ha. Naaraat elävät lähes aina toisistaan erillisillä elinpiireillä, kun taas urosten elinpiirit voivat olla päällekkäisiä ja kattaa useita naaraiden elinpiirejä.

Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikalla tarkoitetaan sitä aluetta, jolla naaras pysyy viettämään talven ja saaman poikasia keväällä. Tähän kuuluvat varsinaisen pesäpuun lisäksi lähimmät ruokailupuut ja yleensä samaa asiaa tarkoitetaan liito-oravaesiintymällä. Lisääntymispaikat ovat yleensä varttuneissa kuusivaltaisissa metsissä – erillisestä alle 4 ha:n metsästä ei ole löydetty vakituista naaraan asuinpaikkaa.

Keskimääräisen yönaikaisen ravinnonhankintamatkan pituudeksi on mitattu uroksilla noin 300 m (maksimi 2 km) ja naarailla noin 100 m (maksimi 900 m). Alueelta toiselle liikkueessaan ja ruokaillessaan liito-oravat voivat käyttää reviirin reunoilla olevia nuoria metsiä, varttuneita taimikoita (korkeus yli 10 m) ja siemenpuuasentoon hakattuja aukkoja. Liito-oravat eivät mielellään ylitä 20-30 metrin liitomatkaa laajempia aukeita (pisin mitattu liitomatka 78 m); myös puuttomat hakkuuaukiot ja nuoret taimikot ovat liito-oravalle käyttökelvottomia. Liito-oravan elintavoista johtuen sopivatkin reviirit voivat olla ajoittain asumattomia.

4 SELVITYSMENETELMÄ

Selvityksessä pyrittiin löytämään liito-oravan asuttamat metsiköt etsimällä liito-oravan ruokailu- ja pesimäpaikoiksi sopivien puiden ja puuryhmien alta liito-oravan papanoita. Kaikki ne puut, joiden alta löytyi papanoita, kirjattiin GPS-paikantimen avulla ylös. Lisäksi tarkistettiin, oliko puissa liito-oravalle sopivia koloja, selvästi näkyviä risupesä tai pönttöjä. Puut numeroitiin muistiinpanoihin juoksevilla numeroilla ja niistä kirjattiin ylös puulaji, järeys sekä karkea arvio papanoiden runsaudesta.

Etenkin risupesät ovat monesti hankalia havaita, joten pesäpuita on alueella enemmän kuin mitä voitiin varmuudella todeta. Pesien etsimiseen ei myöskään haluttu käyttää kohtuuttomasti aikaa silloin, kun esiintymä oli muutoinkin todettavissa. Esiintymien sisällä puita ei kirjattu ylös täysin systemaattisesti, vaan esiintymän rajaamisen kannalta vähemmän merkittäviä puita voitiin jättää kirjaamatta, mikäli papanoita oli niiden alla vain vähän. Maastossa arvioitiin myös metsäalueiden yleistä soveltuvuutta liito-oravalle sekä pyrittiin selvittämään mahdolliset ruokailualueet ja liikkumisyhteydet.

GPS-pisteet vietiin MicroStation-tiedostoksi TerraSurvey -sovellusohjelmalla. Karttaesityksessä eriteltiin lehti- ja havupuut ja merkittiin ne puut, joissa oli todettu koloja tai risupesä. Mahdollisina pesäpuina on merkitty ne, joiden alla papanoita oli hyvin runsaasti, mutta joissa ei havaittu varmuudella pesäpaikkaa. Pisteiden, maastomuistiinpanojen ja ilmakuvatulkinnan perusteella rajattiin kartalle liito-oravaesiintymät ja laajemmat liito-oravalle sopivat metsäalueet.

Liikkumisyhteyksinä kartoille on merkitty varmoina ne, joista kohdin liito-oravat papanahavaintojen tai puuston rakenteen perusteella arvioituna melko varmasti liikkuvat (yhtenäinen nuoli). Mahdollisina liikkumisyhteyksinä on merkitty ne, joiden tarkkaa sijoittumista ei ole voitu päätellä tai jotka ylittävät liitomatkan (katkoviivanuoli).

5 SELVITYKSEN TULOKSET

5.1 Yleistä

Selvitysalueelta ja sen ympäristöstä kirjattiin 9.6.2006 mennessä ylös 474 liito-oravapuuta. Näistä valtaosa on kuusia ja haapoja ja lisäksi joukossa on muutamia koivuja, raitoja ja mäntyjä. Yleispiirteiltään Himoksen aluetta voidaan pitää hyvin liito-oravalle soveltuvana elinympäristönä, sillä varttuneet kuusivaltaiset metsät ovat yleisiä ja niissä on monin paikoin runsaasti haapaa. Lisäksi alueelta löytyy liito-oravan suosi-
mia puronvarsia, kallionaluksia ja pellonreunametsiä.

Varmoina pidettäviä liito-oravien pesäpaikkoja (koloja tai risupesäiä) alueella todettiin 27 ja mahdollisia lisäksi 5. Kolohaapoja löytyi kolmasosasta esiintymiä, joten pääosin liito-oravien pesäpaikat lienevät kuusissa vanhoissa oravanpesissä. Kaksi pesäpaikkaa löytyi aihkimännyistä Himosvuoren lounaisrinteeltä. Yhtään pesäpaikkaa ei löytynyt pöntöistä, mutta pihapiirien liepeillä on mahdollista pesien sijaitseminen rakennuksissa.

Selvitysalueelta rajattiin esiintyminä 18 liito-oravareviirien ydinaluetta sekä kesäkuun maastokäynnin perusteella vielä varsinaisen selvitysalueen ulkopuolelta esiintymä 19. Esiintymien rajaukset on tehty papanahavaintojen ja puuston rakenteen perusteella: hyvillä paikoilla esiintymät on rajattu laajemmiksi, kun taas toisaalla samankokoinen alue on saatettu rajata erillisiksi esiintymiksi. Joissakin tapauksissa esiintymä voi tarkoittaa samaa kuin yhden liito-oravanaaraan reviiri, mutta mahdollista on myös että ne ovat saman reviirin osia. Esiintymät tulisi säilyttää yhtenäisinä, niin ettei niitä voimakkaasti muuteta esimerkiksi rakentamisella. Myös metsänkäsittelyt esiintymien sisällä tulisi tehdä siten, ettei puustoista yhteyttä katkaista.

Laajempina alueina karttoihin on rajattu liito-oravalle soveltuvat metsäalueet, joilla tarkoitetaan liito-oravalle liikkumiseen ja ruokailuun hyvin sopivia metsiä. Rakentamisen voimakkaasti muuttamalla alueella Himoskylässä kaikilla jäljellä olevilla metsäalueilla on todennäköisesti merkitystä liito-oravan liikkumiselle tai ruokailulle. Sen sijaan etelämpänä GOLFI-alueella tällaisina alueina on rajattu ne, jotka eivät ole avohakkuuta ja joista papanoita löytyi tai olisi voinut löytyä. Rajaamattomillakin alueilla voi olla merkitystä liito-oravan liikkumisyhteyksille, kuten ojitettujen soiden kohdalla todennäköisesti on. Patajoella tarkasteltiin vyöhykettä n. 50 m etäisyydellä joesta.

Kuva 2. Näkymä Himokselle luoteesta, Himoskylän alue kuvassa keskellä.

5.2 Esiintymät Himoskylän asemakaava-alueella

Alueelta ja sen läheisyydestä löytyi neljä liito-oravaesiintymää. Rinteiden, teiden ja paitoitusalueen rakentaminen on pirstonut metsäistä aluetta ja heikentänyt jo jossain määrin liito-oravien selviämismahdollisuuksia. Liito-oravien kannalta olisi hyväksi säilyttää jäljellä olevista metsäalueista mahdollisimman suuri osa, kuitenkin vähintään lisääntymis- ja levähdyspaikat ja niiden väliset yhteydet.

1. Lehtoniemi

Esiintymä sijaitsee puron varrella varttuneessa kuusikossa, jossa on runsaasti haapaa ja pellon reunassa harmaaleppiä. Eteläosassa on nuori männikkö ja pohjoisreunalla haavikkoa. Liito-oravan papanoita löytyi ympäri aluetta, runsaimmin puron ja sen sivuhaaran varrella kasvavien puiden alta. Yksi risupesä todettiin ja mahdollisesti alueella on myös muita. Alueelta länteen tien toisella puolella on liito-oraville sopivaa varttunutta kuusikkoa ja harmaalepikköä. Liikkumisyhteydet ovat hyvät etelään – mitä ilmeisimmin liito-oravat liikkuvat myös kaakkoon, vaikka puutonta matkaa on yli 50 m ja pieneen metsäsaarekkeeseen 170 m. Liito-oravan papanoita löytyi myös Lehtoniemen pihapiirin itäpuolelta, joten mahdollisesti liito-oravat liikkuvat metsäsaarekkeitä pitkin Pohjois-Himoksen laskettelurinteiden yli.

Arvo: Puron varressa on liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka. Metsäaluetta ei pitäisi kutistaa nykyisestä, ja metsäiset liikkumisyhteydet alueelle etelästä ja idästä tulee säilyttää. Puro on mahdollinen metsä- ja vesilakikohde.

2. Kivistö pohjoinen

Esiintymä sijaitsee äskettäin harvennetun varttuneen kuusikon reunalla ja rajoittuu itäpuolella varttuneeseen taimikkoon. Keskeisin alue on esiintymän pohjoisosassa, missä on useita järeitä kuusia ja ainakin yksi risupesä. Toinen risupesä löytyi eteläosassa tien toisella puolella. Itäpuolen taimikko on osin lehtipuustoista ja soveltuu ruokailualueeksi. Alueelta on hyvät liikkumisyhteydet pohjoiseen ja koilliseen. Koillispuolinen esiintymä 3 on ilmeisesti tämän alueen kanssa samaa reviiriä.

Arvo: Kuusikossa on liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka. Lisäksi on säilytettävä ruokailu aluetta itäpuolella ja turvattava liikkumisyhteydet pohjoiseen ja koilliseen.

3. Kivistö eteläinen

Esiintymä sijaitsee varttuneen kuusikon reunassa pienen puron varrella ja siellä on ainakin yksi risupesä. Puron varressa ja pellon reunassa on harmaaleppiä ja nuorehkoja haapoja, joista osa on kaadettu äskettäin. Tämä alue on ilmeisesti esiintymän 2 kanssa samaa reviiriä. Papanoita löytyi myös alueen itäpuolelta rinteestä pienestä metsäkuviosta, joten mahdollisesti liito-oravat liikkuvat sen kautta itään, vaikka ylempää rinteestä papanoita ei löytynyt.

Arvo: Alueella on liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka. Liikkumisyhteydet itään ja luoteeseen säilytettävä. Puro on mahdollinen metsä- ja vesilakikohde.

4. Himosvuori lounainen

Jyrkässä rinteessä sijaitseva esiintymä, jossa pesäpuina kaksi aihkimäntyä, joissa koloja. Rinteen alaosa on sekametsää ja kalliomännikköä, yläosa on äskettäin harvennushakattu. Ilmeisesti liito-oravat liikkuvat tämän alueen kautta luoteeseen esiintymälle 1 ja kaakkoon yli Himosvuoren laen. Luoteessa matkaa pieneen metsäsaarekkeeseen 30 m.

Arvo: Säilytettävä liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka. Liikkumisyhteydet turvattu.

5. Himosvuori pohjoinen

Rinnettä ylös nousevan serpentiinitien varrelta ja tien itäpuolella löytyi liito-oravan papanoita useiden kuusten ja järeiden haapojen alta. Alueella on ainakin yksi risupesä.

Arvo: Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka.

5.3 Esiintymät Golf1-alueella

Alue on hyvää metsäistä seutua, jossa on varttuneita kuusikoita, ojitettua korpea ja rämettä sekä jonkin verran taimikoita. Liito-oravaesiintymiä alueelta ja sen ympäristöstä rajattiin 10 erillistä. Pääosin ne sijoittuvat purojen varsille, peltojen reunoille ja kallioiden juurelle.

6. Kuolemajärvi pohjoinen

Esiintymä sijaitsee rinteen alaosassa ja rajoittuu peltoihin ja etelässä ojituksen kuivattamaan järeäpuustoiseen suohon. Ydinalue on puron varrella esiintymän eteläosassa, missä on lukuisia kookkaita haapoja ja niiden alla papanoita. Varma pesäpuu on puron eteläpuolella sijaitseva yli 50 cm läpimittainen haapajätti, jossa on ainakin yksi kolo ja alla hyvin runsaasti tuoreita ja vanhoja papanoita.

Purolta pohjoiseen on harvennettua sekametsää, mutta pellon reunassa runsaammin kuusta sekä ruokailupuiksi harmaaleppää ja runsaasti enimmillään noin 30 cm paksuisia haapoja. Haapojen ja kuusten alla oli runsaasti papanoita ja ainakin yhdessä kuusessa risupesä. Mahdollista ruokailualue on tästä länteen ylös peltojen väliseen rinteeseen suuntautuva metsikkökaistale, jossa kasvaa nuorta haapaa ja koivua. Kaistaleen yläreuna on hakattu (muutamia puita pystyssä), mutta mahdollisesti liito-oravat silti liikkuvat tästä kohtaa tien yli länteen Kuikan alueelle.

Kuvat 3 ja 4. Liito-oravan pesähaapa ja papanoita esiintymällä 6.

Purolta etelään päin on harvennettua kuusikkoa, jossa kasvaa siellä täällä haapoja. Liito-oravat liikkuvat myös tällä alueella, sillä papanoita löytyi useiden puiden alta. Risupesä tai koloja ei havaittu. Alue ja etenkin sen suohon rajoittuva rinne on liikkumisyhteys etelämpänä sijaitsevalle esiintymälle. Todennäköisesti liito-oravat liikkuvat jostain kohdin puustoisin suon yli itään ja ehkä myös lounaassa pellon kapeimman kohdan yli Salavanmäelle.

Arvo: Liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikat puron varrella ja pellon reunassa tulee säilyttää. Myös näiden väliin jäävät puut tulisi säilyttää, jotta esiintymän elinkelpoisuutta ei heikennettäisi. Liikkumisyhteyksien säilymisestä länteen, etelään ja itään tulee huolehtia, mutta näillä alueilla ei kaikkien puiden säilyttäminen ole välttämätöntä (ei lii-
tomatkaa pitempiä aukeita). Puro on mahdollinen metsä- ja vesilakikohde.

7. Kuolemajärvi eteläinen

Esiintymä sijaitsee rinnettä alas virtaavan puron varrella harvennetussa kuusikossa. Rinteen yläosassa on kaksi varmaa kolohaapaa, joista toinen puron vieressä ja toinen siitä etelään. Liito-oravan papanoita oli erityisen runsaasti myös alarinteessä yhden kuusen alla, jossa mahdollisesti on risupesä. Puron varrella kasvaa ruokailupuiksi sopivia harmaaleppiä ja nuoria haapoja. Mahdollisesti esiintymä on alueen 6 kanssa samaa reviiriä, mutta voi myös olla toisen naaraan reviiri. Liito-oravat liikkuvat ilmeisen tiiviisti näiden alueiden välillä sekä länteen puustoisin suon yli. Luoteispuolella on nuorta taimikkoa, jossa kuitenkin on pystyssä sen verran nuoria kuusia ja lehtipuita, että se on mahdollinen liikkumisreitti lännessä olevien esiintymien ja tämän alueen välillä.

Arvo: Puronvarsi on liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka, joka tulee säilyttää. Pohjoiseen päin olisi hyvä säilyttää puustoinen liikkumisyhteys ainakin suon reunassa eikä liikkumisyhteyksiä itään ja länteen päin saa katkaista (ei lii-
tomatkaa pitempiä aukeita). Puro on mahdollinen metsä- ja vesilakikohde.

8. Salavanmäki

Salavanmäki on noin 2 ha laajuinen metsikköalue, jota reunustava pellot ja Himokselta etelään johtava tie. Avointa matkaa on idässä 40 m, etelässä 30 m ja 20 m lännessä, joten on mahdollista, että liito-oravat liikkuvat näistä kohdin yli. Salavanmäki kohoaa kallioisena kumpareena, ja sen laki on mäntypuustoinen, mutta rinteillä on lehtipuuvaltaista sekametsää, josta löytyi useita papanapuita. Järeitä kuusia ja kohtalaisen järeitä haapoja alueella on useita: ainoa kolohaapa löytyi alueen itäosasta, mutta mahdollisesti pesiä on muitakin. Pellon reunoilla on ruokailupuustoksi nuoria haapoja ja harmaaleppää.

Arvo: Salavanmäen itäosassa on liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka, joka liittyy mahdollisesti länsi- tai eteläpuoliseen reviiriin. Salavanmäki on merkittävä liito-oravien liikkumisreitti sen itä-, etelä- ja länsipuolilla sijaitsevien esiintymien välillä, eikä näitä liikkumisyhteyksiä saa katkaista (ei lii-
tomatkaa pitempiä aukeita).

9. Kuikka

Patalahteen rajoittuva Kuikan alue sijaitsee varsinaisen selvitysalueen ulkopuolella eikä sitä kartoitettu systemaattisesti. Alueella on ainakin yksi esiintymä, johon liikkumisreitit kulkevat Salavanmäen kautta ja mahdollisesti myös pohjoisempaa esiintymän 6 kohdalta. Esiintymä sijoittuu kallion alapuoliseen rinteeseen ja purouoman varteen, missä on sekä järeitä kuusia että etenkin pohjoisosassa haapaa. Papanoita oli runsaasti etenkin haapo-

jen, mutta myös joidenkin kuusten alla. Haavoissa ei näkynyt koloja, mutta mahdollisesti kuusissa on risupesä ja myös pihapiireissä saattaa olla liito-oravalle sopivia pesäpaikkoja. Esiintymän pohjoispuolella on ruokailuun soveltuvaa nuorta lehtipuustoa.

Arvo: Rinteessä puron varressa on liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka, joka tulee säilyttää. Liikkumisyhteys Salavavanmäen suuntaan on tärkeä ja tulee säilyttää nykyisellään. Mahdollisesti liito-oravat liikkuvat myös itään esiintymän 6 suuntaan. Puro on mahdollinen metsä- ja vesilakikohde.

10. Nakkerpohja pohjoinen

Esiintymä sijoittuu järeäpuustoiseen kuusivaltaiseen sekametsään, joka rajoittuu peltoihin ja yläosassa taimikkoon ja kallioalueen männikköön. Liito-oravan papanoita löytyi useiden kuusten alta, mutta selvää risupesää ei löytynyt. Hyvin runsaasti papanoita oli järeähkön haavan alla, joka on mahdollinen pesäpuu, vaikka koloa ei havaittu..

Metsäinen alue jatkuu etelään päin, missä virtaa rinteessä luonnontilainen puro, jonka ympäristöstä löytyi papanoita kesäkuussa lumien suluttua sekä yksi kolo kuusikelosta. Ruokailupuiksi on pellon reunassa nuorta haapaa ja harmaaleppää ja pohjoisosassa pieni harmaalepikko Todennäköisesti liito-oravat liikkuvat myös pellon yli Salavanhämeen suuntaan ja mahdollisesti pienen kumpareen kautta länteen suoraan Kuikan alueelle. Itään päin liikkumista tapahtunee taimikon kautta.

Arvo: Alueella on liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka, jonka pesäpuut sijaitsevat mahdollisesti pohjoisessa pellon reunalla ja eteläosassa puron varrella, mutta risupesä voi olla myös muualla. Liikkumisyhteyksien kannalta alue on keskeinen eikä niitä pidä katkaista mihinkään suuntaan (ei liitomatkaa pitempiä aukeita). Alueella on arvoa kohtalaisen edustavana luonnontilaisen kaltaisena metsänä. Puro on mahdollinen metsä- ja vesilakikohde.

11. Nakkerpohja läntinen

Esiintymä sijoittuu varttuneeseen kuusikkoon ja on mahdollisesti itä- tai pohjoispuolisen esiintymän kanssa samaa reviiriä. Papanoita löytyi useiden kuusten ja muutamien ei hyvin järeiden haapojen alta ja ainakin kahdessa puussa on risupesä. Ruokailupuiksi on harmaaleppiä pellon reunassa sekä lehtipuustoa tiehen rajoittuvassa taimikossa. Pohjoiseen esiintymän 10 suuntaan on metsäinen liikkumisyhteys, jonka katkaisee n. 50 m leveä hakkuukaistale. Idässä on kallioista männikköä ja pellon reunassa vähän kuusta ja lehtipuustoa ennen esiintymää 12.

Arvo: Varttuneen kuusikon reunassa on liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka, joka tulee säilyttää. Liikkumisyhteyksiä pohjoisen ja itään ei saa katkaista (ei liitomatkaa pitempiä aukeita).

12. Nakkerpohja eteläinen

Esiintymä sijoittuu kuusivaltaiseen metsään kallioden alle ja puron varteen. Papanoita löytyi useiden kuusten alta ja puron varrella on ainakin kaksi risupesää. Haapoja alueella on vain pari eikä niissä todettu koloja. Alueen itäosassa on toinen pieni puro ja sen ympärillä järeähköjä haapoja, joiden alta ei kuitenkaan löytynyt papanoita. Alueen pohjoispuolella on nuoria kuusikoita ja männiköitä sekä varttunutta kuusimetsää, joka saat-taisi soveltua liito-oravan elinpiiriksi. Papanoita tältä alueelta ei löytynyt, joten tärkeimmät liikkumisyhteydet esiintymältä ovat länteen ja etelään.

Arvo: Puron varrella on säilytettävä liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka, joka jatkuu kallioiden alla itään päin. Liikkumisyhteyksiä alueelta länteen ja etelään ei saa katkaista (ei liitomatkaa pitempiä aukeita). Puro on mahdollinen metsä- ja vesilakikohde.

13. Kuikanjärven suo

Ojitettujen puustoisten soiden väliin jäävä kivennäismaa-alue on enimmäkseen nuorta lehtipuustoista kuusikkoa ja osin nuorta männikköä. Tämä puoli alueesta on liian nuorta liito-oravan elinpiirin ydinalueeksi, mutta itä-länsi –suuntaisten liikkumisyhteyksien kannalta sillä on merkitystä ja ehkä myös ruokailualueena. Alueen itäpuolella on suohon rajoittuvassa rinteessä varttunutta järeäpuustoista kuusimetsää, jossa on myös haapoja ja kohtalaisesti lahoppuuta. Liito-oravan papanoita löytyi tältä alueelta sekä kuusten että haapojen alta, mutta varmaa pesäpuuta ei havaittu. Alueen eteläpuolella on nuoria haapoja ja harmaaleppiä ruokailupuiksi. Mahdollisia ruokailupuuta on myös suon reunassa alueelta pohjoiseen ja aivan pohjoispäässä harmaalepikossa. Todennäköisesti liito-oravat liikkuvat tämän esiintymän kohdalta ojitetun alueen yli itään.

Arvo: Itärinteessä on mahdollinen liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka, joka tulee säilyttää. Alueella on arvoa myös kohtalaisen edustavana luonnontilaisen kaltaisena metsänä. Kivennäismaa-alueella ja sitä ympäröivillä ojitetuilla alueilla on merkitystä liito-oravien itä-länsi -suuntaisille liikkumisyhteyksille (ei liitomatkaa pitempiä aukeita).

14. Kuikanvuori läntinen

Esiintymä sijaitsee Kuikanvuoren rinteeseen varttuneessa kuusisekametsässä ja jakaantuu kolmeen osaan. Esiintymän pohjoisin reuna sijoittuu hakkuun reunaan kallioiseen rinteeseen, missä on ainakin kolme kolohaapaa ja niiden alla runsaasti papanoita. Rinteeseen alla suon reunassa on ruokailupuiksi sopivia harmaaleppiä ja nuoria haapoja pienenä metsikkönä.

Tästä etelään on lehtipuustoista varttunutta kuusitaimikkoa, joka sopii ruokailualueeksi ja jonka yläreunasta liito-oravan papanoita löytyi useiden haapojen ja raitojen alta. Taimikossa virtaa kahteen uomaan jakaantuva pieni puro (noro) ja etelässä taimikko rajoittuu luonnontilaiseen purouomaan. Puron varrella kasvaa hyvin järeitä kuusia, joiden alla oli papanoita ja joissa mahdollisesti on risupesä. Puron pohjoispuolella on kolmessa ja eteläpuolella kahdessa kohdin puumaisia metsälehmuksia yhteensä yli 20 kpl/ha.

Purolta etelään on varttunutta kuusimetsää, josta löytyi runsaasti papanapuita ja kaksi kolohaapaa. Todennäköisesti liito-oravat liikkuvat ojitetun alueen yli länteen tästä kohdista, mutta myös liikkuminen pohjoisempaa on mahdollista. Tilarajan itä- ja eteläpuoli on äskettäin harvennushakattua sekametsää, josta liito-oravan papanoita löytyi hakkuutahtien seasta sieltä täältä. Etelässä on puron varressa hyvin liito-oravalle sopivaa elinympäristöä, mutta alue oli tällä hetkellä asumaton (ehkä hakkuusta johtuen).

Arvo: Alueella on ilmeisesti kolme erillistä liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikkaa, jotka tulee säilyttää. Ne on rajattu yhdeksi esiintymäksi, sillä papanoita löytyi koko alueelta ja sillä on myös muita arvoja (metsälehmusta ja luonnontilaisia puroja). Liikkumisyhteyttä suon yli ei saa katkaista ja riittävä määrä ruokailupuuta tulee säilyttää suon ja taimikon reunassa. Alueella on arvoa kohtalaisen edustavana luonnontilaisen kaltaisena metsänä. Purot ovat mahdollisia metsä- ja vesilakikohteita ja lehmusmetsikkö mahdollinen luonnonsuojelulain mukainen suojeltu luontotyyppi.

Kuvat 5 ja 6. Liito-oravalle sopivaa elinpiiriä esiintymän 14 keskiosassa ja esiintymällä 15.

15. Kuikanvuori pohjoinen

Esiintymä sijoittuu Kuikanvuoren laen kallioiden väliseen notkelmaan, jossa kasvaa hyvin järeitä kuusia ja haapoja. Esiintymä rajoittuu idässä harvennushakkuuseen, mutta itään päin on kallion alapuolitse hyvä liikkumisyhteys esiintymälle 14. Kalliolla kasvaa melko luonnontilaista kalliomännikköä ja sen alapuolella sekametsässä on melko runsaasti lahoppuustoa ja kymmeniä hyvin järeitä haapoja, joiden alta ei kuitenkaan nyt löytynyt papanoita.

Arvo: Kallioiden välissä on liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka, joka tulee säilyttää. Liikkumisyhteys lounaaseen säilytettävä. Alueella on arvoa kohtalaisen edustavana luonnontilaisen kaltaisena metsänä.

5.4 Esiintymät Golf2-alueella

16. Mustikkavuori

Mustikkavuoren alarinne on osin äskettäin harvennettua kuusikkoa, osin taimikkoa ja osin hakkuutta. Alueella virtaa kaivoksi muutetusta lähteestä alkunsa saava puro, jonka varrella kasvaa järeitä kuusia ja joitakin haapoja sekä harmaaleppää ruokailupuiksi. Liito-oravan papanoita löytyi useiden kuusten alta runsaasti, joten mahdollisesti niissä on risupesä, koloja ei todettu. Liito-oravat liikkuvat alueen itäpuolella, missä on ruokailuun sopivaa nuorta lehtipuustoa sekä avohakkuu, jossa on sekin ollut liito-oraville sopivaa metsää (pari haapaa pystyssä ja niiden alla papanoita).

Arvo: Puron varressa on liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka, joka tulee säilyttää ja turvata yhteydet etelään ja itään. Puro on mahdollinen metsä- ja vesilakikohde. Mustikkavuoren kallioalue on arvioitu maakunnallisessa tarkastelussa arvokkaaksi kallioalueeksi (Husa ja Kontula 1997).

5.5 Esiintymät Patajoen alueella

17. Patajoki läntinen

Patajoen keskiosan peltoalueen pohjoispuolelta löytyi papananoita muutamien kuusten alta, pesiä ei havaittu. Alue jatkuu pohjoiseen kuusivaltaisena sekametsänä, mutta sitä ei kartoitettu, koska sijaitsee jo niin kaukana Patajoesta.

Arvo: Patajoen pohjoispuolen metsässä on mahdollinen liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka. Aluetta ei kartoitettu tarkemmin.

18. Patajoki itäinen

Patajoen Päijänteen puoleisen pään pohjoisrannalla on pihapiirin ympäristössä useita liito-oravapuita. Selvä pesäpuu on monikoloinen haapa pihapiirin yläpuolisessa rinteessä. Lisäksi papanoita löytyi rinteestä kuusten ja haapojen alta sekä aivan Patajoen varressa kasvavien järeiden haapojen alta. Viimeksi mainituissa ei havaittu koloja ja papanoita oli vain niukasti. Patajoen eteläpuolelta papanoita ei löytynyt, vaikka tämä on paras paikka liito-oravien liikkua Patajoen yli.

Arvo: Alueella on liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka. Lisäksi alue on todennäköisin paikka, mistä liito-oravat liikkuvat Patajoen yli.

5.6 Esiintymä selvitysalueen ulkopuolella

19. Himosvuoren itärinne

Kesäkuun maastokäynnillä löytyi liito-oravan papanoita Himosvuoren itärinteeltä kahden lähekkäisen puron varrelta. Purojen varsilla kasvaa kookkaita kuusia ja järeitä haapoja, joukossa myös yksi kolohaapa. Todennäköisesti liito-oravat liikkuvat tämän alueen ja Himosvuoren pohjois- ja luoteispuolisten esiintymien välillä ja mahdollisesti myös etelän ja idän suuntiin.

Arvo: Purojen varrella on ainakin yksi liito-oravan lisääntymis- ja levähdyspaikka. Puustoinen yhteys purojen välillä säilytettävä. Purot ovat mahdollisia metsä- ja vesilähtökohteita.

6 JOHTOPÄÄTÖKSET

6.1 Hävittämisen ja heikentämiskielto

Himoksen alue on kokonaisuutena hyvin liito-oravalle soveltuvaa elinympäristöä ja kartoituksen perusteella liito-orava on alueella varsin yleinen. Erityisen merkittäviä liito-oravien kannalta ovat alueen varttuneet kuusikot ja niissä etenkin purojen varret, mutta muunkinlaisilla metsillä voi olla merkitystä ainakin liito-oravien liikkumisyhteyksille.

Alueen maankäytön suunnittelussa ja hankkeiden toteutuksessa liito-oravat on otettava korostetusti huomioon, jotta vältetään luonnonsuojelulain 1096/1996 49 § 1 momentissa kielletty lisääntymis- ja levähdyspaikkojen hävittäminen ja heikentäminen. Hävittämällä tarkoitetaan toimenpiteitä, joiden jälkeen esiintymän liito-oravat häviävät eikä alue ole enää liito-oravalle asumiskelpoinen. Heikentämisellä tarkoitetaan yleensä toimenpiteitä, jotka aiheuttavat lisääntymis- ja levähdyspaikan käyttökelpoisuuden selvää huononemista lyhyellä tai pitkällä aikavälillä.

Ohjeena lisääntymis- ja levähdyspaikan rajaamiseen voidaan käyttää ympäristöministeriön kirjettä (9.11.2005). Sen mukaan ”liito-oravan elinmahdollisuuksille on välttämätöntä, ei yksinomaan pesäpaikkojen tai ravintopuiden säilyminen, vaan myös se, että orava pystyy suojautumaan ja liikkumaan alueelta toiselle ravinnonhaussa ja lisääntymisaikana. Siksi liito-orava-alueille tulisi jättää metsänkäsittelyssä liikkumisen ja suojautumiseen soveltuvia puita sekä ravintoa tarjoavia lehtipuita. Lisääntymis- ja levähtä-

mispaikan ympäristöön tulee jättää vähintään 10-15 metrin suuruinen käsittelemätön vyöhyke.”

”Kulkuyhteyspuiksi voidaan jättää ylimpiin latvuskerroksiin kuuluvia, liito-oravalle suojaa antavia puita ja niiden myrskynkestävyyteen on kiinnitettävä erityistä huomiota. Liito-orava kykenee liittämään 20-30 metriä leveiden aukeiden alojen yli. Liidon pituuteen vaikuttavat luonnollisesti puuston korkeus ja maaston korkeuserot. Kulkuyhteys voidaan muodostaa puista myös siten, että puut ovat korkeintaan puun pituuden etäisyydellä toisistaan. Tässä ohjeessa esitetyt metrimäärät ovat ohjeellisia ja niitä tulee arvioida kunkin tilanteen olosuhteiden mukaan niin, että riittävä liikkuminen on mahdollista.”

Tässä selvityksessä suositellaan, että kartoille rajatut esiintymät tulisi säilyttää yhtenäisinä, niin ettei niitä voimakkaasti muuteta esimerkiksi rakentamisella. Myös metsänkäsittelyt esiintymien sisällä tulisi tehdä siten, ettei puustoista yhteyttä katkaista. Esiintymiä ympäröivillä laajemmilla metsäalueilla tulee huomioida liito-oravien kannalta tarpeellisten liikkumisyhteyksien säilyminen.

Tarvittaessa tätä selvitystä tulee täydentää lisäselvityksillä ja rakentamishankkeiden yhteydessä tulee järjestää seuranta niiden vaikutuksista liito-oraviin. Liito-oravien pesätilanteen parantamiseksi suositellaan pönttöjen ripustamista etenkin alueille, joissa ei ole tarjolla luontaisia pesäkoloja.

6.2 Poikkeamislupa kieltoon

Alueellinen ympäristökeskus voi yksittäistapauksessa myöntää luvan poiketa 49 § 1 momentin kiellosta sekä 2 momentissa tarkoitettujen eläin- ja kasvilajien osalta 39 §:n ja 42 §:n 2 momentin kielloista luontodirektiivin artiklassa 16 (1) mainituilla perusteilla.

Poikkeuksen voi myöntää, jos:

1. muuta tyydyttävää ratkaisua ei ole, ja
2. poikkeus ei haittaa kyseisten lajien kantojen suotuisan suojelun tason säilyttämistä niiden luontaisella levinneisyysalueella, ja
3. poikkeamisen perusteena on jokin seuraavista syistä
 - a. luonnonvaraisen eläimistön ja kasviston suojeleminen ja luontotyyppin säilyttäminen;
 - b. erityisen merkittävien vahinkojen ehkäiseminen, joka koskee viljelmiä, karjankasvustusta, metsiä, kalataloutta sekä vesistöjä ja muuta omaisuutta;
 - c. kansanterveyttä ja yleistä turvallisuutta koskeva tai muu erittäin tärkeän yleisen edun kannalta pakottava syy, mukaan lukien sosiaaliset ja taloudelliset syyt, sekä jos poikkeamisesta on ensisijaisen merkittävää hyötyä ympäristölle;
 - d. näiden lajien tutkimus- ja koulutus, uudelleensijoittamis- ja uudelleenistuttamistarkoitukset ja näiden tarkoitusten kannalta tarvittavat lisääntymistoimenpiteet, mukaan lukien kasvien keinotekoinen lisääminen;
 - e. tarkoin valvotuissa oloissa tapahtuva valikoitu ja rajoitettu kyseisten lajien yksilöiden ottaminen ja hallussapito kansallisten toimivaltaisten viranomaisten määrittelemissä rajoissa.

LÄHTEET:

Hanski, I. 2006: Liito-oravan *Pteromys volans* Suomen kannan koon arviointi. Loppuraportti. - 35 s.

Hanski, I., Henttonen, K., Liukko, U-M, Meriluoto, M. & Mäkelä, A. 2001: Liito-oravan (*Pteromys volans*) biologia ja suojelu Suomessa. Suomen ympäristö 459. 130 s.

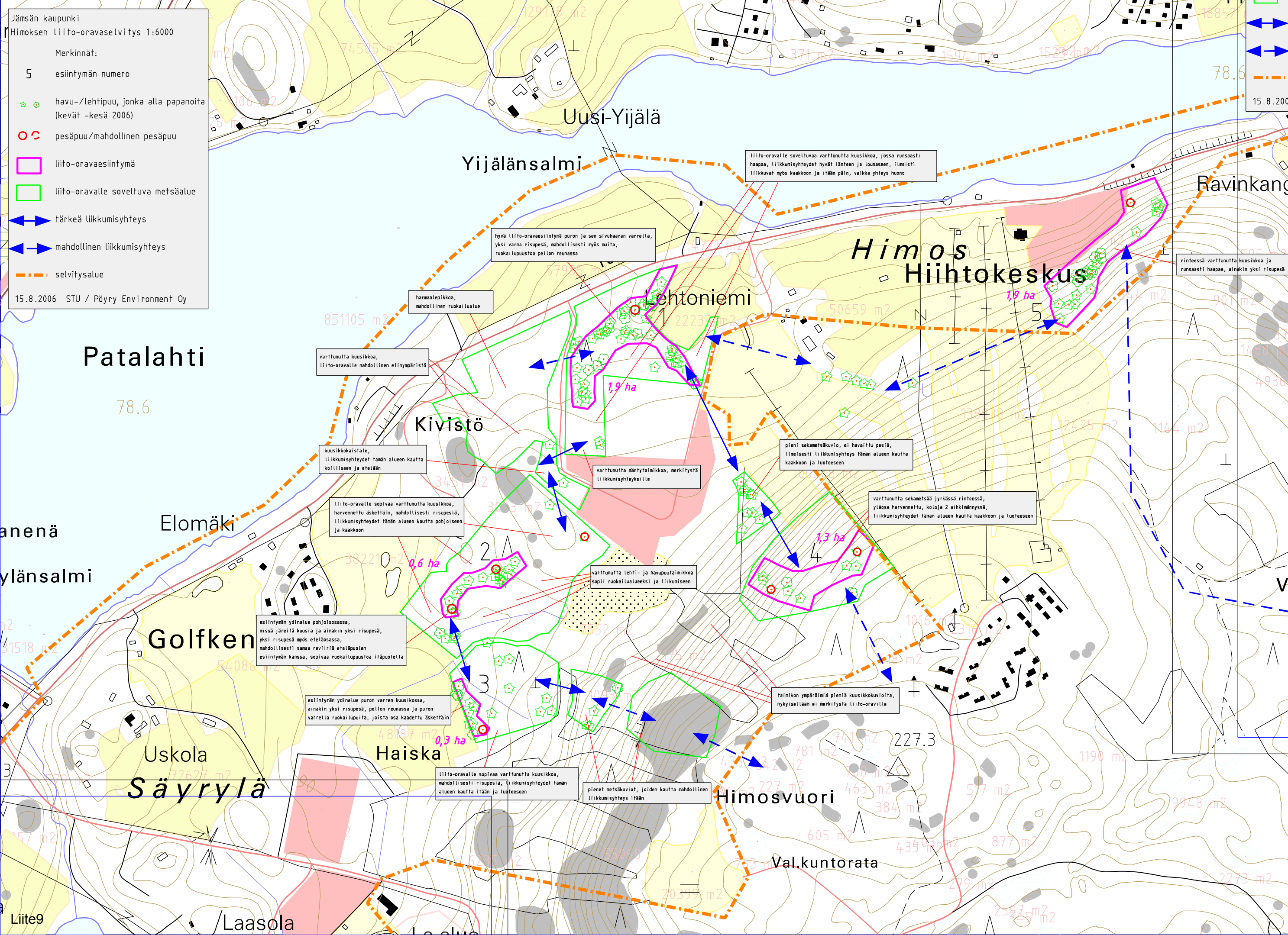
Husa, J. & Kontula, T. 1997: Luonnon- ja maisemansuojelun kannalta arvokkaat kallioalueet Keski-Suomen läänissä. Suomen ympäristökeskuksen moniste 71.

Nironen, M. & Lammi, E. 2003: Liito-oravaselvitykset. Teoksessa: Söderman, T. (toim.). Luontoselvitykset ja luontovaikutusten arviointi kaavoituksessa, YVA-menettelyssä ja Natura-arvioinnissa. Ympäristöopas 109: 183-184. Suomen ympäristökeskus.

Maa ja Vesi Oy (2005): Himoskylän asemakaava-alueen luontoselvitys.

Rassi, P., Alanen, A., Kanerva, T. ja Mannerkoski, I. (toim.) 2000: Suomen lajien uhanalaisuus 2000. – 432 s. Ympäristöministeriö. Helsinki.

Ympäristöministeriö 2005: Liito-oravan huomioon ottaminen kaavoituksessa. Kirje 9.11.2005.

Asemakaavan seurantalomake

Asemakaavan perustiedot ja yhteenveto

Kunta	182 Jämsä	Täyttämispvm	23.03.2015
Kaavan nimi	Vanhan golfkentän asemakaava ja asemakaavan muutos		
Hyväksymispvm	03.03.2014	Ehdotuspvm	08.05.2013
Hyväksyjä	V-kunnanvaltuusto	Vireilletulosta ilm. pvm	17.03.2010
Hyväksymispykälä	12	Kunnan kaavatunnus	182-01-182
Generoitu kaavatunnus	182V030314A12		
Kaava-alueen pinta-ala [ha]	13,0145	Uusi asemakaavan pinta-ala [ha]	11,1918
Maanalaisten tilojen pinta-ala [ha]		Asemakaavan muutoksen pinta-ala [ha]	1,8227

Ranta-asemakaava Rantaviivan pituus [km]

Rakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset
Lomarakennuspaikat [lkm]	Omarantaiset	Ei-omarantaiset

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä	13,0145	100,0	14970	0,12	11,1918	14970
A yhteensä	0,5178	4,0	600	0,12	0,5178	600
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä	3,5034	26,9			1,6807	
R yhteensä	7,1290	54,8	14370	0,20	7,1290	14370
L yhteensä	1,8643	14,3			1,8643	
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

Maanalaiset tilat	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k-m ²]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k-m ² +/-]
Yhteensä					

Rakennussuojelu	Suojellut rakennukset		Suojeltujen rakennusten muutos	
	[lkm]	[k-m ²]	[lkm +/-]	[k-m ² +/-]
Yhteensä				

Alamerkinnot

Aluevaraukset	Pinta-ala [ha]	Pinta-ala [%]	Kerrosala [k- m ²]	Tehokkuus [e]	Pinta-alan muut. [ha +/-]	Kerrosalan muut. [k- m ² +/-]
Yhteensä	13,0145	100,0	14970	0,12	11,1918	14970
A yhteensä	0,5178	4,0	600	0,12	0,5178	600
AO	0,5178	100,0	600	0,12	0,5178	600
P yhteensä						
Y yhteensä						
C yhteensä						
K yhteensä						
T yhteensä						
V yhteensä	3,5034	26,9			1,6807	
VL	3,5034	100,0			3,5034	
VU					-1,8227	
R yhteensä	7,1290	54,8	14370	0,20	7,1290	14370
RA	7,1290	100,0	14370	0,20	7,1290	14370
L yhteensä	1,8643	14,3			1,8643	
Kadut	1,8643	100,0			1,8643	
E yhteensä						
S yhteensä						
M yhteensä						
W yhteensä						

HIMOKSEN VANHAN GOLFKENTÄN ASEMAKAAVA JA ASEMAKAAVAN MUUTOS

JÄMSÄN KAUPUNKI

Ohjeen suunnittelu: Pöyry Finland Oy /
Kimmo Kautto
arkkitehti SAFA

SISÄLTÖ:

1	MIKÄ ON RAKENTAMISTAPAOHJE?	4
		—
2	RAKENTAMISTAPAOHJEEN NOUDATTAMINEN	4
		—
3	KAAVAMÄÄRÄYKSET	5
		—
4	YLEISTÄ HIMOKSEN VANHAN GOLFKENTTÄALUEEN RAKENTAMISESTA	6
		—
5	PÄÄRAKENNUS	6
		—
6	TALOUSRAKENNUS	6
		—
7	ENERGIATEHOKAS JA YMPÄRISTÖÄ SÄÄSTÄVÄ RAKENTAMINEN	7
		—
8	MATERIAALIT	7
		—
9	PINTAVERHOUS, -KÄSITTELY JA VÄRIT	8
		—
10	KATTOMUOTO JA RÄYSTÄÄT	11
		—
11	PIHA-ALUE	11
		—
12	YHTEYSTIETOJA	12
		—

Kaavan lisäksi rakentamista ohjataan maankäyttö- ja rakennuslain, rakentamismääräyskokoelman, kunnan rakennusjärjestyksen ja rakentamistapaohjeiden avulla. Rakentamistapaohjeen keskeisenä tehtävänä on luoda rakentajalle mielikuva alueesta, jonka osa heidän rakennuksensa tulee olemaan, sekä kertoa millä tavoin rakentaja voi itse vaikuttaa hyvän asuinympäristön muodostamiseen.

Rakentamistapaohjeen tavoitteena on täydentää asemakaavan rakentamista koskevia määräyksiä ja merkintöjä sekä ohjata rakentamista siten, että alueesta muodostuu sopusuhtainen, viihtyisä ja hallittu kokonaisuus. Tontin haltijan tulee toimittaa tämä ohje pääsuunnittelijalle. Ennen suunnitteluun ryhtymistä tontin haltijan ja pääsuunnittelijan tulee ottaa yhteyttä kunnan rakennusvalvontaviranomaisiin.

Tämä rakentamistapaohje on laadittu ohjeellisena. Ohjeessa esitetyt maankäyttö- ja rakennuslain, rakentamismääräyskokoelman, kaupungin rakennusjärjestyksen ja asemakaavan määräykset ovat sitovia.

Rakennusluvan myöntävällä viranomaisella on valta myöntää harkinnanvaraisia poikkeuksia edellä mainituista ohjeista ja määräyksistä. Jos poikkeaminen koskee kulttuurihistoriallisesti arvokasta rakennusta, rakennuskokonaisuutta tai siihen liittyvää pihapiiriä, Keski-Suomen museolle on varattava tilaisuus lausunnon antamiseen.

Lisäksi tähän ohjeeseen on kerätty tietoa suositeltavista rakennusmateriaaleista ja kappaleessa "Piha-alue" annetaan evästyksiä pihankäyttöön.

Värillisellä pohjalla ja kursivilla olevalla tekstillä esitetään toimenpiteet, joita rakentajien tulee noudattaa. Muut rakentamisohjeissa esitetyt ohjeet ovat suosituksia, joita rakentajien toivotaan noudattavan, mutta joihin ohjeet eivät kuitenkaan velvoita.

ASEMAKAAVAMÄÄRÄYKSET:

Rakennusten etäisyyden naapuritontin rajasta on oltava vähintään 4m.

Rakentamisessa tulee noudattaa palomääräyksiä.

Rakentamisessa tulee noudattaa kaava-asiakirjojen liitteenä olevaa rakentamistapaohjetta.

Rakennusten pääasiallisena julkisivumateriaalina tulee käyttää puuta tai puuta ja luonnonkiveä. Rakennusten sokkeleissa voi käyttää luonnonkiveä. Rakennuksissa on oltava harjakatto. Katon kaltevuuden tulee olla välillä 1:2,5 - 1:1.

Kattomateriaalina ei saa käyttää maalaamatonta peltiä tai muita heijastavia materiaaleja tai pinnoituksia. Rakennusten julkisivun ja katon väriyksen tulee olla kortteleittain yhteneväinen. Väritys selviää kavaselostuksen liitteenä olevasta rakentamistapaohjeesta.

Tonttia ei saa aidata.

Tonteilla on säilytettävä mahdollisimman paljon olemassa olevaa puustoa. Poistettava ja säilytettävä puusto on esitettävä rakennusluvan hakemisen yhteydessä asemapiirroksessa tai erillisessä pihasuunnitelmassa.

RA- ja RA-1kortteleissa autopaikkoja tulee olla 1 autopaikka/loma-asunto.

Mikäli rakennukseen sijoitetaan viemäritäviä tiloja siten, että jätevesien poisjohtaminen yleiseen verkostoon ei onnistu painovoimaisesti, tulee kiinteistön haltijan itse vastata tonttikohtaisen pumppauksen järjestämisestä ja siitä aiheutuvista kuluista.

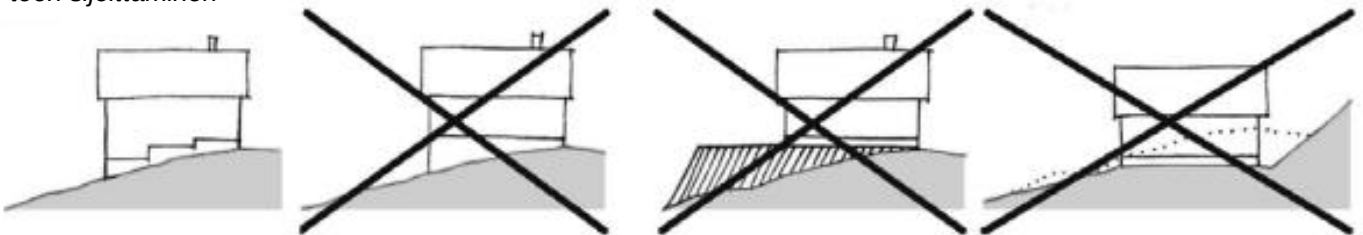
Kuva: Alpihimoksen rakennukset sopeutuvat hyvin maastoon taitavan rakennusten sijoittelun, tumman väriyksensä ja luonnonkivisen julkisivun ansiosta.

Kaavoituksella ja kaavan ja rakentamistapaohjeen rakentamista ohjaavilla määräyksillä ja ohjeilla pyritään luomaan Himoksen vanhan golfkentän ympärille omaleimainen ja korkealuokkainen rakennettu matkailuympäristö. Ohjeilla ja määräyksillä pyritään saamaan uusi asemakaava-alue sopeutumaan olemassa olevaan rakentamiseen ja samalla luomaan laajempi lomarakentamisen alue lähelle Himoksen keskeisimpiä alueita.

Korttelia 4237 koskeva ohje: Rakennusmassan tulee olla muodoltaan suorakaide ja selkeän yksinkertainen. Rakennusmassan ulkoilmeen muodostaa pääasiallisesti katto ja sen räystäslinja. Katon ja räystäslinjan tulee olla suorakaide ja selkeän yksinkertainen. Katon alla rakennuksessa saa olla sisäänvetoja ja terasseja.

Osa rakennuksista sijoittuu maastollisesti rinteisiin. Tällöin on erityishuomio kiinnitettävä rakennuksen kaltevaan maastoon sopeuttamiseen.

Kuva: Tavoiteltava rakennuksen maastoon sijoittaminen

Rakennus sijoitetaan tontille maastoon sopeuttaen. Rakennuksen sokkeli tulee porrastaa maaston mukaisesti.

Talousrakennukset ovat suositeltavia ja niillä voi harkitusti rajata ja suojata pihatilaa. Talousrakennuksessa on suositeltavaa käyttää samoja rakennuksen koon suhteita kuin päärakennuksessaakin. Talousrakennus tulisi rakentaa mahdollisimman kapeaksi, jotta se ei vie paljoa pihatilaa.

Talousrakennuksen tulee olla asuinrakennukselle alisteinen, selvästi päärakennuksesta erottuva rakennus (esim. alhaisempi räystäskorkeus, pienempi massa).

Talousrakennuksien sekä autotallien ja -katosten räystäskorkeuden tulee asettua lähelle ajo- tai käyntiovikorkeutta.

Autokatoksen ja varasto-osan tulee olla harjakorkeudeltaan ja runkosyvyydeltään yhteneviä – tarvittaessa porrastettuna maaston mukaan. Näin ollen rakennuksen on muodostettava yhtenäinen, selkeä suorakulmainen rakennusmassa samoin kuin päärakennuksen.

7

ENERGIATEHOKAS JA YMPÄRISTÖÄ SÄÄSTÄVÄ RAKENTAMINEN

Perinteiset materiaalit kuten hirsi, lauta, päre ja paanu ovat luonnonmukaisia materiaaleja. Näiden valmistukseen tarvitaan vähän energiaa ja ne ovat uusiutuvia ja paikallisia. Lisäksi niiden rakennus- ja purkujätteet voidaan kierrättää tai maaduttaa.

Suomessa puu on ekologisin materiaali – se on paikallinen, uusiutuva, kestävä, helposti korjattava, kierrätettävä ja vielä maativäkin. Puutavaran valinnassa tulisi suosia paikallista, lannoittamattomissa metsissä kasvanutta puuta.

Tiilet ovat kestäviä, helppohoitoisia ja pitkäikäisiä, mutta niiden valmistus vie paljon energiaa. Betoni kuluttaa runsaasti uusiutumattomia energiavaroja. Luonnonkivi on kestävä ja kierrätettävä, mutta kuljetukset ja louhinta kuluttavat energiaa. Vältettäviä materiaaleja ovat myös mm. alumiini, sinkitty ja galvanoitu teräs, painekyllästetty puu ja muovi.

Ulkotilojen laudoitukseen kuten terassilaudaksi soveltuu hyvin käsittelemätön lehtikuusi, joka vuodessa harmaantuu hyvin suomalaiseen rakennusympäristöön sopivaksi ja on säänkestävyydeltään lähes painekyllästetyn puun luokkaa.

Luonnonmukaisia eristeitä ovat mm. puukuitueriste, sahanpuru, pella-vaeriste ja turve. Puukuitueriste valmistetaan selluloosasta, paperista tai puukuidusta. Yleisimmin käytettyjä eristeitä ovat mineraalivillat, jotka ovat sulasta lasi- tai kiviaineesta valmistettuja synteettisiä kuituja (lasivilla ja kivivilla eli vuorivilla). Muovieristeitä ovat mm. polystyreeni ja polyuretaani.

8

MATERIAALIT

Ulkoseinä

Ulkoseinämaterialina tulee käyttää vaakasuuntaista yhtenäiseltä osuudeltaan min. 15cm leveää (eli julkisivuverhouspaneelin kokonaisleveys noin 195mm) lautaverhousta tai hirsijäljitelmää tai hirttä. Hirren tulee olla julkisivupinnaltaan sahattua – pyöröhirttä ei sallita. Rakenteen tulee täyttää ajanmukaiset lämmöneristävyysvaatimukset.

Vesikatteet

Katemateriaalina tulee käyttää tiiltä, betonitiiltä, kiviaineista levyä, kattohuopaa tai mattapintaisella maalilla maalattua peltiä. Katemateriaalin värinä tulee olla musta tai tummanharmaa.

Sokkelit

Korkeiden sokkeleiden osalta julkisivumateriaali tulee viedä alas, sokkelin näkyvän korkeuden tulee vaihdella välillä 40-80cm. Sokkelin tulee olla sileäksi slammattu tai rapattu tumman harmaaksi tai pinnoitettu luonnonkivellä. Käsittelemättömiä harkkoja tai betonia ei tule käyttää.

9

PINTAVERHOUS, -KÄSITTELY JA VÄRIT

Mikäli julkisivu ei ole hirttä, tulee pintaverhouksessa käyttää yhdensuuntaista vaakalaudoitusta. Julkisivu tulisi säilyttää selkeänä, jakamatta sitä osiin esim. värityksellä tai erilaisilla laudoituksilla. Pintaverhoukseen käytettävän vaakalaudoituksen tulee olla vähintään 25mm paksua.

Kuva: Tavoiteltava pintaverhous on selkeä, yksivärinen ja yhdensuuntainen.

Pintakäsittely tulee suorittaa kuultomaalauksena tai peittomaalauksena siten, että väritys ja maalityyppi on kortteleittain yhtenevä. Pintakäsittelyissä tulee välttää liian tiiviitä ja paksuja maalikalvoja (alkydimaali ja lateksimaali). Suositeltavia maaleja ovat kuultomaalit kuten esim. Roslagin mahonki, joka on luonnonmukainen ja hengittävä pinnoite ja jossa puun elävyys näkyy hyvin maalipinnan läpi. Rakennusten materiaalit ja värit on esitettävä tuotenimillä ja -numeroilla (värimallit) rakennuslupa-asiakirjoissa. Värivalinnassa otetaan huomioon kortteliin muodostuva kokonaisuus.

Kiiltäviä maalipintoja ei sallita.

Rakennuksissa ei saa käyttää monimuotoisia koristeaihteita ja laudoituksia (katso oheinen kuva).

Rakennuksen kulmiin tai Ikkunoiden pieliin tulevia rakennuksen pääväristä poikkeavia koristelautoja tai vuorilautoja ei tule käyttää lainkaan.

Kuva: Alppihimoksen rakentamistapaa. Rakennusten koristelaudoituus on rakennuksen päävärin mukainen. Lisäksi rakennukset on sopeutettu hyvin varsin haastavaan ja kaltevaan maastoon.

Kuva: Toinen esimerkki rakennuksesta, jossa koristelaudoituus on rakennuksen päävärin mukainen (Kuva: Kastellin Eikka – huvila).

Rakennusten värin tulee olla tummanharmaa, tummanruskea tai musta. Värin tulee olla kortteleittain yhtenevä.

Myös asemakaava-alueen sisällä olevien loma-asuinalueiden ulkopuolisten rakennusten kuten muuntamorakennusten tai vastaavien rakentamistavan tulee noudattaa tässä ohjeessa annettuja rakennusten rakentamista koskevia ohjeita.

Harmaassa väriyksessä tulisi huomioida, että värisävy ei päivänvalossa ja suurena pintana rakennuksen seinässä näytä siniseltä. Mikäli rakennus maalataan puhtaalla harmaalla eli valkoisen ja mustan sekoituksella, rakennus päivänvalossa todellisuudessa näyttää sinisävyiseltä. Harmaata tulisi sävyttää hieman vihreällä tai ruskealla ja näin se näyttää todellisuudessa enemmän harmaalta kuin sinisävyiseltä.

Kuva: Esimerkki tummanruskeasta tai mustasta rakennuksesta Kittilän Leviltä. Kerrosluku rakennuksessa on II.

Lakat voi korvata pellavaöljyllä tai luonnon vahalla. Nk. alkydiöljymaalin (= muovimaali) tai lateksimaalin käyttöä tulee välttää, koska maali van-

henee repeilemällä ja on vaikea uusia. Lisäksi alkydi- tai lateksimaalin kova ja tiivis pinta ei päästä puuhun kertynyttä kosteutta haihtumaan.

10 KATTOMUOTO JA RÄYSTÄÄT

Räystäiden suositeltava vähimmäisleveys on rakennuksen pitkällä sivuilla 400 mm ja maksimileveys 1000mm.

Räystäään rakenteen tulee olla avoin ja väriykseltään sama kuin julkisivun väri.

11 PIHA-ALUE

Tonteilla ja kortteleissa, joissa on olemassa olevaa puustoa, tulee säilytettävä ja poistettava puusto rakennusluvan haun yhteydessä merkitä asemapiirrookseen.

Kunnan rakennusosastolta saa neuvoja alueen olosuhteisiin ja kulttuurimaisemaan soveltuvista kasvilajeista.

Tonteilla tulisi pitää ennen rakentamisen aloittamista katselmus rakennustarkastajan kanssa, joissa tarkastetaan rakennushankkeen lisäksi säilytettävä ja poistettava puusto.

Kuva: Rakennuksissa on käytetty valkoisia koristelaudoituksia, jotka eivät ole tavoiteltavia Himoksen vanhan golfkentän asemakaava-alueella.

Istutukset sijoitetaan niiden luonteen ja pihan toimintojen kannalta järkevästi. Pensaat ja puut rajaavat pihatiloja, muodostavat näkösuojaa ja vähentävät tuulisuutta. Virkistysalueisiin rajoittuvilla tonteilla istutukset eivät saa ulottua tai levitä tontin rajojen ulkopuolelle.

Tontit voidaan rajata pensasaidoin tai vapaasti kasvavin puu- ja pensastutuksin.

Puu-, metalli- tai muita rakenteellisia aitoja ei sallita.

Pihavalaisimien sijoitus, suuntaus ja valoteho on valittava siten, etteivät ne tarpeettomasti häikäise alueella liikkuvia tai valaise tontin ulkopuolisia alueita. Mahdollisen julkisivuvalaistuksen tulee korostaa rakennuksen luonnetta ja sen merkitystä taajamakuvassa. Valaisinten on ulkonäkönsä ja valotehonsa puolesta sopeuduttava tontin ja lähiympäristön muuhun rakentamiseen. Suositeltava valaisimen väri on musta tai grafiitin harmaa.

12

YHTEYSTIETOJA

Asemakaavaa ja rakentamistapaohjetta koskevissa kysymyksissä voi kääntyä Jämsän kaupungin toimihenkilöiden puoleen:

Maankäyttöpäällikkö Eino Ruhanen

Puh. 020 638 2715

Johtava rakennustarkastaja Timo Enqvist

Puh. 020 638 2420